

TAMPEREEN YLIOPISTO

Tuukka Olli

”ME HALUTAAN PITÄÄ NÄÄ NUORET MEIDÄN LUKIJOINA JA TAISTELLA
SIITÄ”

Nuorten huomioon ottaminen Aamulehdessä, Kalevassa, Keskisuomalaisessa, Savon
Sanomissa ja Turun Sanomissa

Tiedotusopin pro gradu –tutkielma

Tammikuu 2012

TAMPEREEN YLIOPISTO

Viestinnän, median ja teatterin yksikkö

OLLI, TUUKKA: ”Me halutaan pitää nää nuoret meidän lukijoina ja taistella siitä.” Nuorten huomioon ottaminen Aamulehdessä, Kalevassa, Keskisuomalaisessa, Savon Sanomissa ja Turun Sanomissa.

Pro gradu -tutkielma, 87 s., 1 liites.

Tiedotusoppi

Tammikuu 2012

Nuoret lukevat sanomalehtiä yhä vähemmän. Tilanteen korjaamiseksi sanomalehtien täytyy tehdä itsensä kiinnostavaksi nuorten silmissä jo ennen kuin he täyttävät 18 vuotta, jolloin he voivat itse tilata lehtensä. Tutkin, miten viisi maakuntalehteä on huomionnut nuoret, vai onko huomionnut lainkaan. Tarkoituksena on paitsi selvittää, onko nuoria huomionnut, myös kartoittaa, millaisia eri tapoja nuorten huomioimiseksi on tarjolla ja pohtia, miten 13–18-vuotiaiden nuorten asemaa lehdissä voitaisiin parantaa.

Kvalitatiivinen tutkimus on toteutettu haastattelemalla lehtien työntekijöitä toimituksissa. Tutkimusmetodi on teemahaastattelu. Viidestä tutkitusta lehdestä kolmessa oli runkolehdessä erityisesti nuorille suunnattua materiaalia. Materiaali oli sijoitettu säännöllisesti ilmestyvälle nuorten sivulle. Olen analysoinut näiden sivujen sisältöä kuukauden ajalta kiinnittäen huomiota erityisesti kielen käyttöön.

Tutkituissa lehdissä nuoriso otetaan huomioon vaihtelevasti. Vaikka kolmessa lehdessä tehdään nuorille suunnattua sivua, vain yhdessä sivun tekijät ovat aidossa vuorovaikutuksessa muiden toimitusten kanssa. Toimitukset puolestaan eivät hakeudu jatkuvaan vuorovaikutukseen nuorten kanssa missään lehdessä. Nuorten sivujen lisäksi nuorison voi huomioida etsimällä päivän uutiseen nuoren ihmisen näkökulman tai ideoimalla päivän nuorten jutun jollekin lehden osastolle.

Haastateltavat kokivat suurimmaksi haasteeksi nuoria koskevan uutisoinnin sävyn. Uutisissa nuoriso nähdään usein ongelmana, ja uutisointi on siksi heitä kohtaan negatiivissävyistä. Tutkielman lopulla pohdin, miten nuoriso voitaisiin huomioida sanomalehdessä kattavammin ja miten heidän äänensä saataisiin kuulumaan lehtiartikkeleissa paremmin. Nuoria olisi hyvä hyödyntää omaan elämänvaiheeseensa liittyvinä asiantuntijoina. Lisäksi koululinkki-toiminta olisi hyvä olla aktiivista jokaisessa maakuntalehdessä.

Asiasanat: Sanomalehti, nuoret, teemahaastattelu

Sisällysluettelo

1 Johdanto	3
2 Nuorten mediankäyttö ja nuoret mediassa	8
2.1 Miksi juuri nuoret?	8
2.2 Aiempi tutkimus nuorista ja mediasta	9
2.3 Nuoret mediassa	10
2.4 Määrällisiä tutkimuksia nuorten mediankäytöstä	15
2.5 Naamakirjaa ja kansalaisjournalismia – laadullisia näkökulmia nuorten mediasuhteeseen	17
2.6 Laatu vai viihdettä – mikä nuoria kiinnostaa?	21
3 Tutkimuksen toteutus	25
3.1 Tutkittavat lehdet	25
3.2 Teemahaastattelu tässä tutkimuksessa	28
3.3 Haastateltavat	32
4 Tuloksia: Nuoriso lehtien sisällössä ja toimittamisessa	34
4.1 Savon Sanomat	35
4.2 Kaleva	38
4.3 Keski-suomalainen	41
4.4 Turun Sanomat	44
4.5 Aamulehti	45
4.5.1 Nuoriso Aamulehden uutissivuilla	46
4.6 Sanomalehti viikko	47
4.7 Kritiikkiä nuorten sivulle	48
4.8 Haasteena yhteishenkilön puuttuminen	51
4.9 Negatiiviset uutiset nuorten riesana	52
4.10 Yhteenveto	53
5 Kehitysideoita: Nuorille suunnattu juttu	54
5.1 Nuori haastateltava	54
5.2 Kiinnostava aihe	55
5.3 Juttuvinkit	56
5.3.1 Pehmeät aiheet	57
5.3.2 Vakavat aiheet	58
5.3.3 Esimerkki vakavasta aiheesta	59
5.3.4 Moraali ja ennaltaehkäisy	60
5.4 Visuaalisuus	61
5.5 Rohkeus	63
5.5.1 Miten rohkeus näkyy nuorten jutuissa?	65
5.5.2 Rohkeus Kalevassa, Keski-suomalaisessa ja Savon Sanomissa	66
5.6 Ympäristö saa nuoret tarttumaan lehteen	68
5.7 Haasteena yhteiskunnalliset aiheet	70
5.8 Nuorten jutussa kiellettyä	71
5.9 Kesätoimittajat eivät tuo nuoria lehtiin	73
5.10 Yhteenveto	74
6 Pohdinta	76
Lähteet	81
Kysymysrunko	88

1 Johdanto

Tekemieni haastatteluiden ja omien havaintojeni mukaan sanomalehdillä on erilaisia mahdollisuuksia ottaa nuoret huomioon. Ehkä suosituin niistä on nuorten sivu, jossa on nuorille suunnattua sisältöä. Sivun kirjoittamisesta ei välttämättä tarvitse huolehtia toimituksessa, vaan sisältöä voi tuottaa ulkopuolinen, nuorista koostuva raati. Näin toimitaankin useissa lehdissä. Tällöin toimitus on ulkoistanut nuorten sivun juttujen ideoinnin ja toteutuksen. Usein ainoa toimituksen työntekijä on nuorten sivun tuottaja, joka kokoaa sivun.

Toinen tapa huomioida nuorisoa on ideoida ja toteuttaa joka päivä lehteen päivän nuorisojuttu. Tällainen malli on huomattavasti harvinaisempi. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että toimitusideoi joka päivä nuoriin kytköksissä olevan aiheen, josta tehdään juttu. Tällöin nuorten juttua ei laiteta erilliselle nuorten sivulle, vaan muiden juttujen sekaan esimerkiksi uutissivulle. Vastuu jutun toteuttamisesta on toimituksella.

Kolmas tapa on vaativin. Siinä toimitukseen vakiinnutetaan ajattelumalli, jossa pohditaan, voiko päivän uutiseen tuoda nuoren näkökulman. Samaan ajattelumalliin sisältyy idea, jossa nuori tuodaan uutisjutussa esille asiantuntijana siinä missä virkamieskin. Malli eroaa edellisestä mallista siinä, että tässä ei keksitä erillistä nuorille suunnattua juttua. Sen sijaan nuoret sisällytetään päivittäisiin uutisaiheisiin aina silloin, kun se on mahdollista. Juuri tämä ajatusmalli on tämän tutkielman kantava teema, ja palaan siihen vielä useasti. Tällaiseen toteuttamistapaan pyrkii Aamulehti.

Nuoruudelle ei ole olemassa yksiselitteistä määritelmää. Nuorista alettiin puhua toisen maailmansodan jälkeen, jolloin nuorten ihmisten ostovoima kasvoi ja nuoren iän katsottiin jatkuvan pidemmälle kuin aiemmin lähinnä koulutuksen jatkumisen myötä. Erityisesti kasvavan ostovoiman ansiosta nuoriso nimettiin omaksi kohdeyleisökseen, jolle alettiin tuottaa erilaisia tuotteita ja palveluita. Tässä suhteessa media ei ollut poikkeus, vaan sekin halusi osansa nuorison ostovoimasta. Ehkä olennaisinta tuon ajan nuorison käsitteellistämiseksi on se, että nuoriso nähtiin muista ryhmistä eriytyneenä, yhtenäisenä kohderyhmänä. (Nieminen & Pantti: 2004, 149.)

1900-luvun lopulla ja 2000-luvun alussa nuoria ei enää nähty erillisenä sosiaalisena ryhmänä, vaan ”miniatyyri-aikuisina”, jotka tekevät itsenäisiä kulutusvalintoja. Nuoret nähtiin siis enemmän yksilöinä, mutta silti ensisijaisesti kohderyhmänä, jonka jäsenet päättävät rahojensa käytöstä itse. Toisin kuin lapset, nuoret eivät usein tarvitse kenenkään lupaa siihen, miten rahansa käyttävät. (Mazzarella: 2007, 46.)

Nuorella tarkoitan 13–18-vuotiasta. Vaikka jokainen lehti määrittelee nuoren lukijansa itse, koskee kiinnostukseni juuri tätä ikähaarukkaa. Syynä tähän on se, että omien havaintojeni mukaan noin 13-vuotiaana yhteiskunnallinen ymmärrys alkaa nostaa päätään. Ajatusta tukevat Sirkku Kotilainen ja Leena Rantala (2008), joiden mukaan alaikäiselle nuorelle on tarjolla erilaisia vaikuttamiskanavia, vaikka hänen vaikuttamismahdollisuutensa ovat vähäiset. Tällaisia kanavia ovat esimerkiksi poliittiset nuorisjärjestöt sekä yläkoulujen oppilaskunnat. (Emt., 8.) Näin nuori voidaan määritellä nuorimmillaan yläkoululaiseksi.

18-vuotiaana taas koittaa täysi-ikäisyys, joka takaa pääsyn esimerkiksi klubeille ja keikoille, joista myös lehdistö kirjoittaa. Muutenkin lehdistö kiinnostuu helpoiten täysi-ikäisistä. Oman kokemukseni mukaan medially on huomattavasti vähemmän tarjottavaa juuri yläkoulu- ja lukio- tai ammattikouluikäisille.

Omat havaintoni sanomalehtien mahdollisuuksista ottaa nuoret huomioon on havainnollistettu taulukkoon 1. Taulukosta 2 puolestaan löytyy sanomalehden mahdollisuudet huomioida nuori aikuinen eli täysi-ikäinen. Erot tulevat esille taulukkoja vertaamalla.

Nuoret 13–18 v.		
	Eriytetty sisältö	Toimitusprosessi
Koulutoiminnat, kampanjat, kuten Sanomalehtiviikko, Eka lehti	Nuorten sivut	Nuorille suunnatut uutiset, haastateltavien valinnat, (Nuorisoraati)

Taulukko 1. Nuorten huomioon ottaminen sanomalehdissä.

Nuoret aikuiset		
	Eriytetty sisältö	Toimitusprosessi
Myyntityö, alennukset, Eka lehti, tilattu lehti	Liitteet, menovinkit	Toimituksen ikäjakauma, yleisötutkimus

Taulukko 2. Nuorten aikuisten huomioon ottaminen sanomalehdissä.

Taulukoista ilmenee, kuinka sanomalehdet pelaavat kaksilla markkinoilla: Ne voivat houkutella alaikäisiä nuoria lukijoikseen erilaisilla kampanjoilla, kuten sanomalehtiviikolla ja Eka lehti -kampanjalla, joka on suunnattu 16–24-vuotiaille (Sanomalehtien Liitto: 2010). Mutta ne eivät voi suoraan markkinoida lehtiä heille, koska alaikäiselle ei saa kohdistaa markkinointia (Finlex: 2008). Sen sijaan täysi-ikäistyneille voi kohdistaa paitsi myyntiä myös erilaisia tarjouksia, joiden toivotaan johtavan lehden tilaamiseen.

Toimitusprosessilla tarkoitan sitä prosessia, jolla jutut syntyvät. Nuorille suunnatussa journalismissa esiin nousevat juuri heille suunnatut jutut ja haastateltavien valinnat. Joissain lehdissä nuorille suunnattujen juttujen toteuttamisesta vastaa nuorisoraati. Nuorten aikuisten mahdollisuutta saada kiinnostavaa sisältöä lehteen kasvattaa ikätovereiden työskentely sanomalehtien toimituksissa. Lisäksi toimitusta kiinnostavat yleisötutkimusten tulokset, joita lehdet teettävät aika ajoin.

Nuorison huomioinnilla tarkoitan erityisesti nuorille suunnattua materiaalia, joka ilmestyy runkolehdessä säännöllisesti. Tutkimuksen ulkopuolelle jäävät siis esimerkiksi viikonloppuliitteet. Koska nuoren määritelmä vaihtelee joka lehdessä suuresti, rajaan tutkimukseni koskemaan yläkoulu- ja lukio- tai ammattikouluikäisiä nuoria, jotka ovat iältään useimmiten 13–18-vuotiaita. Joudun tekemään tämän teennäiseltäkin tuntuvan rajauksen siksi, että on lehtiä, jotka ajattelevat nuoreksi jokaisen alle 35-vuotiaan, ja alle 35-vuotiaille suunnattua materiaalia löytyy varmasti lehdestä kuin lehdestä esimerkiksi menovinkkien muodossa. Myös nuorisolain määritelmä nuorelle on laava, sillä lain mukaan nuori on alle 30-vuotias (Finlex: 2006).

Alle 18-vuotiaat nuoret ovat erityisiä, koska he eivät ole täysi-ikäisiä. Tällöin esimerkiksi menovinkit eivät voi olla heille suunnattuja, koska menovinkeissä ovat usein esillä klubit, joihin on vähintään 18 vuoden ikäraja. En siis laske nuorison huomioimiseksi sitä, että lehdessä on materiaalia alle 35-vuotiaalle, vaan kiinnostukseni koskee nimenomaan alle 18-vuotiaita.

Tutkimuksessa kartoitan sitä, miten nuoriso on otettu huomioon viidessä eri maakuntalehdessä. Kiinnostuksenkohteenani on se, onko nuori otettu huomioon lehden toimituskulttuurissa. Tällä tarkoitan sitä, miten nuoriin suhtaudutaan toimituksissa. Vaikka varsinaista nuorille suunnattua materiaalia ei olisi, ajatellaanko toimituksessa nuorten tarpeita? Tutkimuskysymykset ovat:

1. Mitä vaihtoehtoja nuorten huomioimiseksi on olemassa?
2. Millainen on nuorille suunnattu juttu?
3. Miten nuorten asemaa voitaisiin lehdistössä parantaa?

Tutkittavat lehdet ovat Aamulehti, Kaleva, Keskisuomalainen, Savon Sanomat ja Turun Sanomat. Tutkittavia lehtiä valittaessa painoi se, onko kyseisessä lehdessä nuoriso otettu huomioon. Otin tutkimukseen mukaan lehtiä, joissa tiesin olevan nuorisolle suunnattua materiaalia, ja lehtiä, joissa materiaalia ei haastatteluhetkellä ollut. Tutkimuskohteena ovat nimenomaan runkolehdet, joten erilliset liitteet ovat jääneet tämän tutkimuksen ulkopuolelle. Toimin näin siksi, koska mikäli nuorelle suunnattu materiaali on vain liitteessä, hän oppii lukemaan vain sitä hyläten itse päätuotteen eli sanomalehden. Kun nuorille suunnattu materiaali on runkolehdessä, nuori joutuu selaamaan lehteä ja mahdollisesti löytää sieltä jotain muutakin itseään kiinnostavaa. Liitteet ovat suomalaisessa lehdistössä usein ennestäänkin nuorekkaita, joten ilman liitteessä olevaa nuorten sivuakin tuote voi olla nuorelle houkutteleva.

Kati Hiltunen (2008) ehdottaa opinnäytetyössään, että sanomalehtien nuorten sivujen olisi hyvä ilmestyä viikonloppuisin. Hän perustelee kantaansa vuoden 2008 nuorten mediankäyttötutkimuksella, jonka mukaan nuoret lukevat lehteä enemmän viikonloppuisin kuin arkisin. (Emt., 44.) Itse julkaisisin nuorten sivuja juuri samasta syystä arkisin. Jos nuoret kerran lukevat lehteä useimmiten viikonloppuisin, täytyy

heille tarjota syitä tarttua lehteen myös arkisin. Yksi tällainen syy voisi olla nuorten sivu.

Tutkimuksen metodi on teemahaastattelu, ja haastattelut on tehty paikan päällä toimituksissa. Haastateltaviksi olen hankkinut nuorten sivujen tuottajia tai mahdollisimman paljon nuorten kanssa tekemisissä olevia henkilöitä. Haastattelujen lisäksi olen käynyt läpi kolmen tutkitun sanomalehden nuorten sivuja, ja haastattelujen lomassa esittelen myös joitain omia havaintojani lähinnä sivujen sisällöstä. Lopuksi pohdin, miten nuorten asemaa lehdissä voi parantaa.

Luvussa kaksi kartoitan aiempaa tutkimusta. Luvussa kolme kerron tarkemmin tutkimusaineistosta ja -metodista. Luvussa neljä tuon esille haastateltavien kertomana, miten nuoriso on huomioitu eri lehdissä, ja vastaan ensimmäiseen tutkimuskysymykseen. Luvussa viisi haastateltavat pohtivat, millainen on nuorille suunnattu juttu, ja vastaavat samalla toiseen tutkimuskysymykseen. Samassa luvussa tuon esille omia havaintojani tutkittujen lehtien nuorten sivuista, joita olen tarkkaillut kuukauden ajan. Luvusta kuusi löytyvät pohdinnat ja vastaus kolmanteen tutkimuskysymykseen.

Tutkielman tavoitteena ei ole nimetä oikeaa eikä väärää tapaa ottaa nuoret huomioon. Tarkoituksena on kartoittaa sitä, millaisin keinoin nuoriso on huomioitu eri lehdissä ja miten heihin suhtaudutaan lehtien toimituksissa. Toisaalta tavoitteena on tarjota erilaisia malleja nuorten huomioimiseksi lehdistössä paremmin. Toivon, että aihe herättää lisää keskustelua lehtien toimituksissa. Lopuksi haluan vielä lausua lämpimät kiitokset kunnallisneuvos C.V. Åkerlundin säätiölle työni tukemisesta.

2 Nuorten mediankäyttö ja nuoret mediassa

2.1 Miksi juuri nuoret?

Nuoriso on vain yksi ryhmistä, jotka jäävät mediassa vähemmälle huomiolle. Eri tutkimusten mukaan sanomalehdissä puhuvat suurimmaksi osaksi keski-ikäiset miehet. Paitsioon jäävät nuorten lisäksi lapset, eläkeläiset ja naiset. (Esim. Lehikoinen: 2001, 2.) Miksi siis juuri nuoriso on nostettu muiden ”syrjittyjen” ryhmien edelle muita kiinnostavammaksi tutkimuskohteeksi?

Vastaus on yksinkertainen. Sanomalehtien tulevaisuuden vuoksi. 15–30-vuotias nuoriso näyttää tilaavan lehtiä yhä vähemmän (Hujanen: 2007, 103). Mikäli sanomalehdistö haluaa välttää laskevan auringon median roolin, on lehtien saatava uusia, nuoria tilaajia. Tämän onnistumista helpottaa se, että nuoret totutetaan lukemaan lehtiä, jotta he aikuisiällä tilaisivat oman lehden, kun taloudellinen tilanne sen sallii. Nykyään lähes jokaisessa lehdessä on jonkinlainen lasten sivu, joka toimii hyvänä sisäänheittäjänä, mutta lapsen varttuessa nuoreksi moni sanomalehti unohtaa hänet. Samaan aikaan myös nuori unohtaa sanomalehden, eikä tilaa sitä enää aikuisenakaan.

Sähköisessä mediassa nuoret oppivat lapsesta alkaen, että tietoa on saatavilla monia eri kanavia pitkin, joista sanomalehti on vain yksi. Moni näistä vaihtoehtoisista kanavista on ilmainen, siinä missä sanomalehti koetaan kalliiksi. (Perko: 2002, 17.) Ilmainen tieto houkuttaa irrottautumaan sanomalehdestä, vaikka se koetaan luotettavaksi tiedonlähteeksi. Ilmaista tietoa tarjoavat esimerkiksi internetin verkkolehdet ja ilmaisjakelulehdet, joiden suosio on Ruotsin ja Tanskan suurimmissa kaupungeissa jo nakertanut sanomalehtien levikkiä voimakkaasti (Luostarinen & Uskali: 2006, 197). Ilmaisjakelulehdet ovat Suomessakin nousseet hyljeksityn ja vähätellyn julkaisun asemasta merkittäväksi markkinatoimijaksi, kun ilmoittajat ovat kiinnostuneet niistä. Samalla lehtien jakelumäärä on kasvanut merkittävästi: Pelkästään Helsingin seudulla kasvua tuli muutama miljoona parissa vuodessa 2000-luvun alussa (Pietilä: 2007, 128).

Toisaalta ilmaisjakelulehdetkään eivät ole varma veto nuorten lukijoiden tavoittamiseksi. Ruotsissa Aftonbladet julkaisi hetken aikaa nuorille suunnattua Punk SE -nimistä ilmaisjakelulehteä. Sekä Aftonbladetin että kilpailijoiden yllätykseksi lehti ei onnistunut saavuttamaan lukijataivoitteitaan, koska nuoriso toimi verkossa. (Pietilä: 2007, 209.)

Sanomalehdellä on kuitenkin mahdollisuus saada nuoria lukijoita, sillä nuoriso arvostaa printtilehteä tiedonlähteenä verkkoa enemmän. Kansainvälisen ICCS-tutkimuksen mukaan 80 prosenttia suomalaisista kahdeksaluokkalaisista luottaa tiedotusvälineisiin täysin tai melko paljon (Suoninen, Kupari & Törmäkangas: 2010, 112). Sanomalehtien Liitto puolestaan teetti TNS Gallupilla vuonna 2009 tutkimuksen, jossa selvitettiin, mitä uutisvälinettä suomalaiset pitävät luotettavimpana. Tulosten mukaan 70 prosenttia yli tuhannesta vastaajasta piti luotettavimpana sanomalehteä. Alle 35-vuotiaiden keskuudessa sanomalehtien osuus oli 78 prosenttia. (Sanomalehtien Liitto 2009.)

2.2 Aiempi tutkimus nuorista ja mediasta

Tutkimusaiheena nuorison ja median suhde ei ole uusi. Aihetta on tutkittu monista eri näkökulmista. Nuorison näkymistä sanomalehdissä on tutkittu paitsi Sanomalehtien Liiton omissa tutkimuksissa myös erilaisissa pääasiassa Sanomalehtien Liitolle toimitetuissa raporteissa.

Liitto itse on puolestaan tutkinut nuorten mediankäyttöä. Hankalan (2011, 92) mukaan Sanomalehtien Liiton toimesta tutkimuksia on tehty vuosina 1982, 1985, 1988, 1991, 1995, 1999, 2001, 2004 ja 2007. Noina vuosina Sanomalehtien Liitto on tutkinut nuorten mediankäyttöä pääkiinnostuksen ollessa sanomalehdissä.

Lisäksi moni yliopisto- ja ammattikorkeakoulun opiskelija tekee oman opinnäytetyönsä Sanomalehtien Liitolle tuottaen näin lisää tutkimustietoa. Liiton toimeksiantojen lisäksi nuorisoa ja sen mediasuhdetta on tutkittu useissa laadullisissa ja määrällisissä yliopistotutkimuksissa, joita esittelen myöhemmin tässä luvussa.

2.3 Nuoret mediassa

2000-luvun alkuun mennessä tehtyjen kvantitatiivisten tutkimusten tulokset ovat yhteneväisiä: nuorisoa ei näy sanomalehtien jutuissa eikä kuvituksessa kovin hyvin. Sen lisäksi että nuorisoa nähdään lehdissä vähän ja vieläpä usein mykkänä objektina tai yhteiskunnallisena ongelmana, Lehikoinen nostaa esille kymmenesosan säännön. Sillä hän tarkoittaa sitä, että jutuissa, joissa on huomioitu lapsi tai nuori, tämän haastattelu muodosti vain 10–15 prosenttia jutun kokonaispituudesta. (Lehikoinen: 2001, 12.)

Lehikoinen kiinnittää erityisesti huomiota nuorten rooliin sanomalehtien kuvittajina. Lehikoinen mukaan useissa nuoria koskevissa jutuissa kuvituksessa esiintyy yksi tai useampi nuori, mutta heidän näkyvyytensä itse jutussa on joko vähäinen tai olematon. Tällaisissa tilanteissa Lehikoinen nimittää nuoria söpöiksi kuvittajiksi. (Emt., 2).

Havainnollistan seuraavaksi nuorisoa koskevaa uutisointia. Jutut on julkaistu uutissivuilla Savon Sanomissa, Turun Sanomissa ja Ilkassa vuosien 2010 ja 2011 aikana. Yhdessä niistä nuori on täysin näkymätön, ja toisessa jutussa toteutuu sekä kymmenesosan sääntö että söpön kuvittajan rooli. Viimeisessä erimerkissä taas nuori on näkyvä, eli hän näkyy kuvassa ja puhuu jutussa.

» SYSSLOMA

Superviikko tiedossa

Nuorille on tarjolla paljon ilmaista tekemistä Kuopiossa.

KUOPIO

Jaana Hiltunen

Mulla ei oo mitään tekemistä. Tuota lausetta ei tarvitse hokea ensi viikolla, kun Kuopion kaupunki järjestää ensimmäisen Supersyssloman. Tarjolla on lapsille ja nuorille suunnattuja tapahtumia ja tekemistä niin kulttuurin kuin urheilun saralla.

Syssloman aikana alle 18-vuotiaat pääsevät ilmaiseksi kaikkiin kaupungin liikuntapaikkoihin arkipäivisin neljään saak-

ka. Alaikäiset pääsevät maksutta myös taidemuseoon, korttelimuseoon ja Kuopion museoon.

Ilmaisten sisäänpääsysten lisäksi eri puolilla kaupunkia tapahtuu vaikka mitä. On musakirppistä, parkouria, karaokea, luitelua, työpajoja ja musiikkia.

– Bändit kiinnostavat nuoria aina, mutta nyt yritämme saada nuoret liikkeelle pääasiassa ilman keikkoja, kertoo Lupa liikua -projektin koordinaattori **Anniina Aunola**.

Aunola on suunnitellut muun muassa Kulttuuriareena 44:een ohjelmaa yhdessä erityisnuo-

risotyöpiste Vinkkelin nuorten kanssa.

– Tavoite on ollut juuri se, että aikuiset eivät tee nuorille ohjelmaa, vaan nuoret saavat kehittää sitä itse, Aunola sanoo.

Leffa altaassa

Supersyssloman ensimmäinen askel otettiin viime keväänä valtuustosalissa.

– Virallisesti päätös Supersyssloman järjestämisestä tehtiin syyskuun alussa, joten nopeasti tässä on toimittu, sanoo tiedottaja **Annamaija Hakama**.

Yhteistyökumppaneita löy-

tyi onneksi helposti. Ja vaikka Supersysslomaa ei kaupungin tiukkaan budjettiin täksi vuodeksi edes suunniteltu, hyvinvointiryhmä päätti, että Kuopion viime vuonna saama Vuoden terve kunta -kilpailun voittoraha, 10 000 euroa, laitetaan Supersysslomaan.

Supersyssloman tarjonnasta erikoisin on *Tappajahai*-elokuvan esitys Niiralan uimahallissa tiistaina 19. lokakuuta. Kulttelokuvasarjan ensimmäisen osan ikäraja on 15 vuotta ja aikuisen seurassa 13 vuotta.

Hakama kertoo, että idea *Tap-*

pajahai-esityksestä tuli Kuvakoukon **Paul Staufenbieliltä**.

– *Tappajahai* esitettiin aikoinaan Helsingissä Yrjönkadun uimahallissa. Uimahalli onkin silloin elokuvalle juuri sopiva paikka, Hakama sanoo.

Elokuvaesityksen kaupunki ostaa alan firmalta ostopalveluna.

– *Tappajahai*-ilta on ainoa, jossa me järjestäjät olemme todella tarkkoja ikärajoista, Hakama kertoo.

Supersyssloman tarjontaan voi tutustua Facebookissa, hakusana: Syssloma Kuopiossa.

Kuva 1: Juttu, joka koskee nuoria, mutta nuori ei näy.

Nuori ei näy

Savon Sanomat kirjoitti uutissivullaan 12. lokakuuta 2010 Kuopion kaupungin projektista tuoda ajankulua nuorille syssloman ajaksi. Juttu on siis selkeästi nuorille suunnattu, mutta siinä ei näy nuori millään tavalla.

Juttu perustuu projektin koordinaattorin sekä Kuopion kaupungin tiedottajan haastatteluihin. Jutusta käy ilmi, että projektissa on tehty yhteistyötä kuopiolaisten nuorten kanssa, mutta siitä huolimatta yhtäkään nuorta ei ole haastateltu juttua varten. Voidaan siis sanoa, että kyseessä on varsin tyyppillinen uutissivun juttu, joka perustuu täysin virkamieslähteisiin.

Liedon keskuskoulussa tavoitellaan hyvää vointia

Pienryhmillä taistellaan yksinäisyyttä vastaan

Turun Sanomat, Lieto
ULLA MATTSSON

Liedon keskuskoulussa on lähtetty torjumaan yläkoululaisten yksinäisyyttä. Keinona on kehitetty väriryhmiksi kutsuttuja pienryhmiä, jotka kahden kouluvuoden ajan istuvat kaikissa luokissa lähekkäin ja tekevät pari- ja ryhmätehtävät yhdessä.

Kouluterveyttökäytännön mukaan Liedossakin joka kymmenes yläkoululainen kokee, ettei hänellä ole yhtään ystävää. Tämä ystävättömyys pysyy läpi yläkouluvuosien, joten ystäviä tai edes hyvä työtoveri pitäisi kohdistaa heti yläkouluun ensimmäisenä syksynä.

Emotionaalista yksinäisyyttä pojat kokevat enemmän kuin tytöt. Tilanne on sama jo alakoulussa ja säilyy koko yläkouluajan. Ainoa muutos tapahtuu kahdeksannen luokan keväällä, jolloin poikien yksinäisyys vähenee. Oksenne arvelleet tämän liittyvän rippikouluun. Hengailuseuran puolelta kokevat tytöt ja pojat saman verran, sanoo erikoistutkija Niina Iimtilä.

Yksinäisyyttä kokevat myös aikuiset miehet enemmän kuin naiset. Sääntöjen rikkovat vain raskaana olevat.

Yksinäisyys ennustaa sosiaalista ahdistuneisuutta, sosiaalista fobiaa ja masennusta.

–Väriryhmillä voidaan kehittää sosiaalisia taitoja, jotka suojaavat yksinäisyydeltä. Koulu ei voi toimia psykoteriana, mutta siellä pystytään tunnistamaan riskitapaukset vaikka juri väriryhmien kautta, juontila uskoo.

Liedon keskuskoululla on toteutettu monitieteellinen- ja ammatillinen Liedon kunnan, Härkätien kuntayhtymän ja Turun yliopiston yhteinen kehittämis- ja tutkimushanke, jonka tavoitteena on hyvinvoiva yläkouluyhteisö. Tutkimukseen on liittynyt myös kouluterveydenhuoltoon liittyviä osia.

Erilaiset oppilaat yhteiseen tiimiin

Pienryhmiin kuuluu neljästä seitsemään oppilasta. Ryhmät ovat muodostaneet koulun kuorattori, apulaisrehtori sekä

luokan luokanvalvoja alakoulusta satujen tietojen perusteella. Ryhmiin valitaan oppimisenopeudeltaan ja temperamentiltaan erilaisia oppilaita, tyttöjä ja poikia, eri puolilta kuntaa.

–Ryhmällä saadaan isoon koulun edes jotain pysyvää, oppilaille syntyy kokemus koulumisesta johonkin. Ryhmiä ei purettu, vaikka tuli vaikeuksia, vaan ongelmat ratkottiin ja näiden tilanteiden kautta opitaan, sanoo Liedon keskuskoulun apulaisrehtori **Hanna-Leena Seppinen**. Tähän oppimiseen on käytetty myös vuorovaikutuspeliä, jolla puretaan ryhmäsuhteita kuten vallankäyttöä helpommin kuin pelissä keskustelussa.

Hanke alkoi pilotilla kuusi vuotta sitten, varsinaisen kokeilu alkoi 2006, jolloin mukaan tuli neljä seiskaluokkaa. Enimmillään väriryhmäluokkia oli kahdeksan.

Työnohjaus tärkeä oheistoiminta

Väriryhmät ovat edullinen tapa vaikuttaa koulun ilmapiiriin. Kustannukset koostuvat lähinnä koulutuksesta ja sijaiskoululista ja jäivät murto-osaan siitä, mitä yhdenkin vakavasta ongelmasta kärsivän nuoren hoitamiseen tarvitaan. Opettajat sitoutuivat hankkeeseen kahdeksi vuodeksi.

Merkittävä osa kokeilua on opettajien työnohjaus, joka on liittynyt väriryhmäkoulutukseen.

–Opettajatapaamisissa puuhuttiin oppilaiden toiminnasta ja vuorovaikutuksesta ryhmissä ja luokassaan. Samalla kiinnitettiin huomiota sekä opettajien yhteistyöhön että oman opettajapersoonan kehittämiseen. Lisäksi käsiteltiin opettajan jaksamista, Seppinen kertoo.

Mycs tieteellisiä tarkoituksia palveleva hanke tiesi melkoista lomakeiden täyttötä niin oppilaille ja opettajille kuin vanhemmillekin. Vanhemmille pidettyjen tilaisuuksien lisäksi väriryhmäluokilla pidettiin vuosittain myös kehityskeskusteluja vanhempienvartti, jossa yleensä myös oppilaat olivat läsnä.

Yläluokkalaistset Ida Kujansuu, Rasmus Varheenmaa, Janne Vainio ja Vilma Gustafsson olivat kaksi vuotta mukana väriryhmissä. Liedon keskuskoulun pihasta jää heille hyviä muistoja. Vain yksi neljästä jää pihan toiselle puolelle Liedon lukioon, kaksi jatkaa lukiossa Turussa ja yksi ammattikoulussa Peltolassa.

Aluksi tyhmää, ysillä jo tuntui hyvältä

Turun Sanomat, Lieto
Vilma Gustafssonilla, Ida Kujansuulla, Rasmus Varheenmaalla ja Janne Vainiolla on enää muutama viikko jäljellä Liedon keskuskoululla. Kaikki neljä ovat olleet seiskalla ja kaksilla mukana väriryhmätoiminnassa ja melko tyytyväisiä kokemuksiansa – ja koko kolmeen vuoteen yläkouluun.

Mycs tutkijoiden tulokset ovat saman suuntaiset.

–Yläluokkalaisten kokemukset voi tiivistää ajatuksen, että ensin oli tyhmää, myöhemmin tuntui hyvältä, yliopistotutkija **Riitta Asanti** kuvaa.

Oppilaiden vastauksissa väriryhmätoiminnan tuloksia ovat turvallinen kouluyhteisö, uudet ystävät, vahvempi yhteishenki ja sosiaalisten taitojen oppiminen. Vastauksissa kiihdyttää myös sitä, että kukaan ei jää yksin. Tulokset vastaavat pitkälti tavoitteita,

joita kokeilulle oli asetettu.

Vilman, Idan, Rasmuksen ja Jannen kokemus on, että kovin yksinäisiä oppilaita ei heidän lähipiirissään ole. Kaikki neljä vakuuttavat itsellään olevan ystäviä, mutta he eivät ole huumanneet muidenkaan jääneen niitä ilman.

–Jo seitsemännellä luokalla on havaittavissa, että oppilaiden arviot yhteishengestä, tunnelmasta ja suoriutumisesta muut-

tuvat myönteisemmiksi, Asanti sanoo. Kouluarvosanoilla mitaten arvosanat ovat seiskalla alle seitsemän, ysillä ne nousevat jo kahdeksan tuntumaan.

Idalla ja Vilmallä on myös parannusehdotus väriryhmätyöhön.

–Oliis hyvä, jos ryhmä vaihtuisi toiseksi vuodeksi.

Opettajat arvostivat palautteensa ennen muuta työnohjausta.

Kuva 2: Söpö kuvittaja ja kymmenesosan sääntö

Söpö kuvittaja ja kymmenesosan sääntö

Turun Sanomat kertoi uutisvivullaan 12. toukokuuta 2010, kuinka Liedon yläkoulussa taistellaan yksinäisyyttä vastaan. Kouluun on perustettu oppilaista koostuvia pienryhmiä, jotka istuvat luokissa lähekkäin ja joiden kautta yksinäisten oppilaiden toivotaan löytävän hengailuseuraa. Juttukokonaisuus koostui pääjutusta, kainalojutusta ja kuvasta.

Pääjutussa ääneen pääsivät tutkija ja koulun apulaisrehtori, mutta eivät nuoret. Pääjuttu perustuu siis täysin virkamieslähteisiin, ja on siten juttuna sellainen, jossa nuori ei näy lainkaan.

Nuoret pääsevät esille heti kainalojutun kärjessä, jossa kerrotaan neljän yhdeksäsluokkalaisen mielipide. Näin nuoret siis pääsevät kainalojutussa ääneen, mutta huomioitavaa on se, että neljän nuoren mielipide on sisällytetty yhteen sitaattiin. Ensimmäisen kappaleen jälkeen, johon nuorten vastaukset on sisällytetty, on äänessä tutkija. Sama tutkija on äänessä suurimman osan kainalojutusta, mutta aivan viimeisessä kappaleessa myös kaksi nuorta saavat taas yhden sitaatin. Kainalojuttu on siis koostumukseltaan hyvin lähellä Lehikoisen mainitsemaa kymmenesosan sääntöä, jossa nuorten osuus jutusta on 10–15 prosenttia jutun pituudesta. Erikoisia ovat myös sitaatit, joiden sanojiksi mainitaan kaksi tai neljä nuorta. On toki mahdollista, että haastattelutilanteessa vain yksi nuori on puhunut muiden nyökkäillessä, mutta tämäntyyppiset sitaatit antavat lukijalle mielikuvan nuorista, jotka eivät ole yksilöitä, vaan massan mukana kulkijoita.

Jutun kuvassa on joukko nuoria notkumassa koulun pihalla. Kuvassa on samat nuoret, joita kainalojuttua varten on haastateltu. Kukaan heistä ei kuitenkaan puhu pääjutussa ja koska kainalojutussa toteutuu kymmenesosan sääntö, on perusteltua todeta, että kuvituksessa toteutuu niin ikään Lehikoisen mainitsema söpön kuvittajan rooli.

Elintarvikeala nuorille tutuksi

Uusia tulevaisuuden osaajia tarvitaan, kun suuret ikäluokat lähtevät viettämään eläkepäiviä

SINIKKA VÄLIKOSKI

SEINÄJOKI Alahärman yläkoulu-nyluokkalaiset saivat maistaa elintarviketeollisuuden arkea, kun he vierailivat Atrialin tehtaalla tällä viikolla. Päivä oli nuorten mielestä avartava. Vierailun jälkeen alan mahdollisuudet näyttivät aivan uudessa valossa.

- Monesti luullaan, että elintarvikeala tarkoittaa vain lihanleikkaamista, mutta oikeasti se tarkoittaa paljon muutakin. Sofia Kankaansyrjä totesi.

Kankaansyrjä on innostunut leipomisesta ja ruuanlaitosta. Hän laittaa kotona ruokaa joka päivä. Omin rippijuhlinsa hän valmisti itse kaikki tarjottavat. Juhlapyövässä oli täytkekakua, voileipäkakua, kinkkupirakkaa ja juustokakua.

Kokkaaminen ja keittäminen hääriminen ovat niin mieluista hommaa, että sitä voisi hänen mielestään tehdä jopa työkseen.

- Olen miettinyt leipuri-konditiirin ammattia, mutta vielä en varmalla tiedä. Ensin käyn lukion.

Idea koululaisten tutustumispäivästä on syntynyt Elintarviketeollisuusiltoissa.

-Tarkoituksena on esitellä elintarviketeollisuutta mahdollisena tulevaisuuden alana, henkilöstön kehittämisaasistentti Elina Harju Atrialta kertoi.

Elintarviketeollisuus työllistää Suomessa 34 000 työntekijää. Kun suuret ikäluokat jäävät eläkkeelle, uusia taitajia tarvitaan enemmän.

-Ala ei ole kukaan vetovaihtamis suosiikkialoihin nähden.

Monesti luullaan, että elintarvikeala tarkoittaa vain lihanleikkaamista, mutta oikeasti se tarkoittaa paljon muutakin.

Sofia Kankaansyrjä

Laiton tavoitteena onkin innostaa nuoria hakeutumaan alalle, Harju totesi.

Päivä järjestettiin nyt viidennen kerran. Seinäjoen lisäksi tapahtumia oli 12 muulla paikkakunnalla. Seinäjoen tilaisuudessa mukana olivat myös paikallisten opinahjojen edustajat, jotka selvittivät, mitä eri reittejä pitkin ammattiin voi päästä.

- On vaikea mitata sitä, miten suuri vaikutus näillä päivillä on. Sedusta on kuitenkin tullut viestiä siitä, että hakijamäärät eri koulutuskuusi ovat kasvaneet, Harju mainitsi.

Valinta esittelypäivän pääsystä tehtiin koulujen lähettämien hakemusten perusteella. Tällä kertaa onni suosii Alahärmää.

-Tänä vuonna valinta oli harvinaisen helppo. Muut hakijat ovat päässeet meillä käymään alennin, alahärmäläiset eivät.

Ita Paananen ja Jasmin Latvala iloitsivat siitä, että valinta osui omalle kohdalle.

- Oli hienoa päästä tänne tutustumaan. Ei tällaista mahdollisuutta tule kaikille.

Sofia Kankaansyrjä ja Milla Kojonen vertailevat kahden eri makkaran makueroja. Esittelypäivän aikana he saivat tietää, että maistelu on tuotekehittäjän jokapäiväistä työtä. ETU KEHÄNÄKÄ

Vierailulla mukana olleet 15 nuorta ovat kaikki mukana valinnaisessa kotitalouden ryhmässä. Kotitalousopettaja Pirkko

Malmi kertoi, että joka toinen oppilas valitsee kotitalouden opinnot. -Ja joka vuosi joku oppilaista lähtee opiskelemaan kokkipuo-

lulle. Tällä bettelillä pari oppilasta on kiinnostunut kotitalousopettajan työstä, Malmi iloitsi. Elintarvikeala saattaa olla jossain muodossa yksi tulevai-

suuden vaihtoehto myös Paanaselle, vaikka toiveimmitti vielä onkin mietintämyssyn alla. -Ajattelin aluksi lähiohittajan opintoja, mutta nyt pitkän har-

kinnan jälkeen päätin mennä ensi vuonna lukioon. Saan siinä kolme vuotta lisää miettimistä tulevaisuutta varten.

Kuva 3: Näkyvä nuori.

Näkyvä nuori

Ilkka kertoi uutissivullaan 29. tammikuuta 2011 nuorille suunnatusta elintarvikealan tempauksesta, jossa esiteltiin alan työnäkymiä yhdeksäsluokkalaisille. Jutun ensimmäinen puhuja on nuori, ja elintarvikealan edustaja pääsi ääneen vasta nuoren jälkeen. Myös jutun loppuosassa nuoret pääsivät ääneen yhdessä kotitalousopettajansa kanssa. Nuorten osuus jutun kokonaispituudesta on suurempi kuin kymmenesosa. Oheisessa Ilkan jutussa yli puolet jutun pituudesta perustuu nuorten kommentteihin, joten voidaan sanoa, että tässä jutussa nuoret näkyvät. Jutusta löytyy yksi sellainen sitaatti, jonka sanojiksi mainitaan kaksi nuorta.

Jutun kuvassa on nuoria. Etummaisena kuvassa on jutussa eniten äänessä oleva nuori. Hänen vierellään on myös nuori, mutta hän ei puhu lainkaan itse jutussa. Voidaan kuitenkin sanoa, että Ilkan jutun kuvituksessa nuorilla on aktiivinen rooli. Kuvassa

näkyvä mutta jutussa näkymätön nuori jää söpön kuvittajan rooliin. Kuvan päähuomion kuitenkin vie juuri se nuori, jota on jutussa haastateltu.

2.4 Määrällisiä tutkimuksia nuorten mediankäytöstä

Kvantitatiivisissa tutkimuksissa on yleisesti joko tutkittu nuorten mediankäyttöä tai nuorisoon näkyvyyttä mediassa. Esittelen ohessa tämän tutkimuksen kannalta keskeisimpiä kvantitatiivisia tutkimuksia koskien nuorisoa ja mediaa.

Vuosituhannen vaihteessa toteutettiin nuorisoon ja sen mediankäyttöön kohdistunut tutkimus Mediat nuorten arjessa. Kyseessä on jyväskyläläinen projekti, jossa on tutkittu kattavasti eri medioiden käyttöä ja vertailtu mahdollisia eroja sukupuolten välillä. Tutkimus on toteutettu Keski-Suomessa vuoden 1999 aikana, ja 13–19-vuotiaita nuoria vastaajina oli kaikkiaan 698. (Luukka & Hujanen ym.: 2001, 11.)

Projektissa tutkittiin perinteisten medioiden lisäksi uuden median, kuten internetin, käyttöä. Lisäksi tutkijoita kiinnosti, millaisilla internet-sivustoilla nuoret aikaansa viettävät ja hakevatko he kyseisiltä sivuilta hyötyä vai viihdettä, tai kenties molempia.

Tämän tutkielman kannalta Mediat nuorten arjessa -tutkimuksen kiinnostavinta antia olivat sanomalehtiä koskevat kyselyt. Tulosten mukaan 50 prosenttia nuorista luki sanomalehtiä päivittäin ja 17 prosenttia 4–5 päivänä viikossa. Lehtiä lukemattomien osuus jäi alle viiden prosentin ja oli suurimmillaan 13–15-vuotiaiden poikien keskuudessa. (Luukka & Hujanen ym.: 2001, 151.) Lisäksi tutkimuksessa on havainnollistettu taulukoin muun muassa eri ikäryhmien paikallis- ja ilmaisjakelulehtien lukemistottumuksia sekä sanomalehtien eri osastojen lukemistottumuksia (emt., 155, 159). Tulosten mukaan nuoriso lukee lehdestä useimmiten televisio-ohjelmia ja sarjakuvia. Journalistisista aineistoista luetuimpia olivat urheilu- ja nuortensivut. Myös sanomalehtien verkkolehtien käyttöä oli tutkittu, mutta tulosten vertailua vaikeuttaa se, että vastauksia aiheesta tuli reilut sata, kun muissa tässä esitellyissä tuloksissa vastausten määrä on ollut vähimmilläänkin 563 vastaajaa. (Emt., 167, 155.)

Suomalainen nuoriso on ollut myös kansainvälisen mediatutkimuksen kohteena, kun Maailman sanomalehtien liitto ulotti lomaketutkimuksensa Suomeen vuonna 2008. Tutkijoita kiinnosti, miten 15–29-vuotiaat suomalaiset käyttävät mediaa. Vastauksia tuli 1098 kappaletta, ja niistä ilmeni, että televisio on nuorison ajankäytön ykkösmedia, mutta sanomalehtiä luetaan enemmän kuin vertailumaissa Yhdysvalloissa ja Alankomaissa. (Barnard & Khan ym.: 2008, 10.)

Tutkimuksen mukaan suomalaisnuoria kiinnostivat eniten musiikki-, elokuva- ja huumoriaiheiset mediasisällöt. Vähiten nuoria kiinnosti politiikka. Vertailumaissa Alankomaissa ja Yhdysvalloissa kiinnostuksen kohteet olivat Suomeen verrattuna identtisiä, mutta huomioitavaa on se, että kaikissa verratuissa mediasisällöissä (musiikki, elokuvat, huumori, televisio, urheilu, paikallisuutiset, ulkomaanuutiset, politiikka) suomalaisnuorten kiinnostus oli vähintään yhtä suurta kuin verrokkimaissa. Usein verrattu mediasisältö kiinnosti suomalaisnuoria enemmän kuin verrokkimaiden nuoria (Emt., 15.)

Tärkeimmäksi uutislähteekseen ylivoimainen enemmistö suomalaisnuorista (35 %) nimesi television. Sanomalehdet sijoittuivat vertailussa toiseksi reilun kymmenen prosentin osuudellaan, samoilla lukemilla kuin verkkolehdet. Sekä sanoma- että verkkolehtien osuus tärkeimpänä uutislähteenä oli verrokkimaissa Alankomaissa ja Yhdysvalloissa selkeästi pienempi kuin Suomessa. (Emt., 21.)

Antti-Pekka Pietilä tuo esille Eurostatin vuonna 2005 tekemään tutkimuksen, jossa kiinnostuksen kohteena on ollut se, kuinka hyvin lehdet eri Euroopan maissa ovat onnistuneet pitämään kiinni nuorista lukijoistaan. Pietilä kertoo tutkimukseen viitaten, että Helsingin Sanomat on menettänyt vuosina 1992–2006 lähes puolet 15–44-vuotiaista lukijoistaan. Saman tutkimuksen mukaan he ovat siirtyneet verkkoon. (Pietilä: 2007, 191.) Itse tosin kritisoin mainintaa siitä, että Helsingin Sanomat olisi menettänyt lukijoitaan, jos tutkimuksen mukaan he lukevat edelleen Helsingin Sanomien nettilehteä. Eihän lehti lukijoitaan verkossa menetä, vaan korkeintaan tilaajia. Verkkoon siirtymisen taas pitäisi näkyä kasvavina vierailumäärinä Helsingin Sanomien internet-sivuilla.

Nuorison verkkoon siirtyminen käy ilmi myös Sanomalehtien Liiton TNS Gallupilla vuonna 2008 teettämästä tutkimuksesta. Tutkimuksen mukaan vuonna 2008 joka kolmas 15–34-vuotias seurasi verkkolehtiä päivittäin tai lähes päivittäin. Vuonna 2007 niin teki joka viides. Yli 57 prosenttia yli 15-vuotiaista suomalaisista seurasi verkkosanomalehtiä vuonna 2008. Vastaajia tutkimuksessa oli yli tuhat. (Sanomalehtien Liitto: 2008b.)

Kansallinen Mediatutkimus toteuttaa kaksi kertaa vuodessa puhelinhaastattelututkimuksen, jossa kerätään tietoa valtakunnallisten ja alueellisten lehtien lukemisesta sekä perustietoa lukijoista. Tällä tavoin saadaan tietoa myös nuorista lukijoista ja heidän lukemistottumuksistaan. (Kansallinen Mediatutkimus: 2011.)

Kuten edellä on mainittu, moni korkeakoulun opinnäytetyö syntyy Sanomalehtien Liiton toimeksiannosta. Yksi niistä on Kati Hiltusen Satakunnan ammattikorkeakouluun tekemä opinnäytetyö, jossa hän kartoitti suomalaislehtien lasten- ja nuortensivuja. Tutkimus toteutettiin lehdille sähköpostitse lähetetyillä kyselykaavakkeilla, joissa tiedusteltiin muun muassa sitä, onko lehdessä lasten- tai nuortensivua, kenelle se on suunnattu ja millaisilla resursseilla sivuja toimitetaan. (Hiltunen: 2008, 6–7, 59.) Tutkimuksessa oli mukana sekä maakunta- että paikallislehtiä.

Tulosten mukaan vastanneista maakunta- ja paikallislehdistä 26 julkaisee nuorten sivua ja 14 lehteä ei julkaise. Tutkimuksen vertailtavuutta tosin vähentää se, että Suomessa oli tutkimusta tehtäessä 197 lehteä, joten vastausprosentti jäi reiluun 20:een. (Hiltunen: 2008, 58–59.)

2.5 Naamakirjaa ja kansalaisjournalismia – laadullisia näkökulmia nuorten mediasuhteeseen

Kvalitatiivisissa tutkimuksissa nuorison ja median suhdetta on tarkasteltu mitä erilaisimmista näkökulmista. Yhteistä lähes kaikille tutkimuksille on ollut nuorten

haastattelemisen. Ohessa joitain merkittäviä kvalitatiivisia tutkimuksia nuorista ja mediasta.

Tampereen yliopiston COMET-tutkimusyksikössä on meneillään pitkäaikaistutkimus 5–14-vuotiaiden lasten mediaympäristön muutoksesta. Tutkimuksen ensimmäinen raportti ”Mä oon nyt online!” Lasten mediaympäristö muutoksessa julkaistiin vuonna 2008. Eräs tutkimuksen keskeisistä viitekehysistä on se, etteivät lapset ja nuoret ole mediassa pelkästään passiivisia vastaanottajia vaan erityisesti internetissä myös aktiivisia sisällöntuottajia. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, millaisessa mediaympäristössä lapset ja nuoret elävät, miten he käyttävät medioita ja miten media asettuu heidän elämänsä kokonaisuuteen. Tutkimukseen osallistui 56 lasta ja nuorta Tampereen ja Vesilahden alueilta. Tutkimus toteutettiin lasten ja nuorten haastatteluilla, heille teetetyillä tehtävillä ja mediapäiväkirjoilla vuoden 2007 aikana. 56 tutkimukseen osallistuneesta lapsesta 14 oli syntynyt vuonna 1993, joten heitä voi pitää tämän tutkielman kannalta kiinnostavana ryhmänä, sillä he olivat tutkimuksen aikana 14-vuotiaita. (Noppi & Uusitalo ym.: 2008, 5–16.)

Tutkimuksen mukaan monet 14-vuotiaat seurasivat Aamulehteä säännöllisesti ennen kouluun menoaan. Myös Aamulehden Valo- ja Ilona -liitteet koettiin nuorison keskuudessa kiinnostaviksi. Muita kiinnostavia lehtiä olivat musiikkilehdet, nuorille suunnatut lehdet ja sarjakuvat. Myös erikoisaikakauslehdet mainittiin usein. (Emt., 112.) Olennaisinta nuorten mediamaailmassa kuitenkin on itsenäinen mediankäyttö sekä lisääntyvä sisällöntuottaminen. Suosituin media 14-vuotiaiden keskuudessa oli internet. (Emt., 114.)

Pitkäaikaisseurannan toinen raportti on Naamatusten verkossa. Lasten ja nuorten mediaympäristö muutoksessa, joka julkaistiin vuonna 2011. Tutkimus koostui 60 lapsen ja nuoren teemahaastatteluista, mediapäiväkirjoista ja taustatietolomakkeista. Iältään 5-, 8-, 11-, ja 14-vuotiaat lapset ja nuoret olivat kotoisin Tampereelta ja sen lähikunnista. Tutkimus toteutettiin keväällä 2010. Toiselle tutkimuskierrokselle osallistuneista lapsista ja nuorista yhteensä 39 oli sellaisia, jotka olivat osallistuneet jo ensimmäiselle tutkimuskierrokselle. (Uusitalo, Vehmas, Kupiainen: 2011, 17.)

Verrattaessa edelliseen tutkimusraporttiin erityisesti internetin sosiaaliset mediat, kuten Facebook ja IRC-Galleria, olivat nostaneet suosiotaan nuorten keskuudessa. Ainakin toiseen niistä kuuluminen koettiin suotavaksi, jopa oletusarvoksi nuorten keskuudessa. Tärkeäksi oli noussut erityisesti Facebookin chat-toiminto, jonka avulla käyttäjät pystyvät kommunikoimaan reaaliaikaisesti. Myös pienimuotoinen sisällöntuotanto oli nostanut suosiotaan erityisesti nuorten keskuudessa. Sisällöntuotannolla tarkoitettiin tässä esimerkiksi erilaisten pilakuvien ja -videoiden tekemistä ja julkaisemista. (Emt., 90–92, 98.)

Painetuista lehdistä nuorison suosiossa olivat edelleen harrastelehdet ja erityisesti niiden printtiversiot. Harrastelehtien verkkoversioita ei juuri luettu. (Emt., 53.)

Tämän tutkimuksen kannalta ehkä kiinnostavin havainto oli iltapäivälehtien suosion romahtaminen tutkituissa perheissä. Siinä missä vuonna 2007 perheistä 17 osti iltapäivälehdien päivittäin tai kerran viikossa, vuonna 2010 niin teki ainoastaan 4 perhettä. Harvemmin tai ei koskaan iltapäivälehtiä ostavien perheiden osuus oli puolestaan noussut 27:stä 44:ään. (Emt., 30.)

Aiemmasta tutkimuksesta lähimmäksi tämän tutkimuksen luonnetta osuu Sirkku Kotilaisen ja Leena Rantalan kirja Nuorten kansalaisidentiteetit ja mediakasvatus. Teoksessa keskitytään ensisijaisesti nuorten vaikuttamismahdollisuuksiin, mutta siinä pohditaan myös, miten nuorten asemaa mediassa voitaisiin parantaa. Kirjassa esitellään kaksi nuorten vaikuttamiskanavaa, hämeenlinnalainen Vaikuttamo sekä helsinkiläinen Nuorten Ääni -toimitus. (Kotilainen, Rantala: 2008, 6.)

Vaikuttamo on hämeenlinnalaisille nuorille suunnattu sivusto, jossa jaetaan tietoa esimerkiksi kaupungin päätöksenteosta ja vaikuttamiskeinoista. Sivustolla on myös keskustelupalsta, jossa nuoret voivat esittää ideoitaan kaupungin parantamiseksi. (Emt., 10–14.) Tutkijoita kiinnosti se, ovatko nuoret saaneet sivuston kautta ääntään kuuluviin kunnalliseen päätöksentekoon liittyen. Lisäksi tutkittiin, miten Vaikuttamoa käytetään opetuksessa ja näkyykö se paikallisessa mediassa. Toimittajien haastatteluiden mukaan he saavat jonkin verran juttuideoita Vaikuttamosta ja nuorten asemaan lehdessä kiinnitetään muutenkin huomiota. (Emt., 44–45, 90–91.) Kirjassa kerrotaan myös Vaikuttamon ja Hämeen Sanomien yhteishankkeesta, jossa

hämeenlinnalainen 9. luokkalainen kuvataiteen ryhmä sai tehtäväkseen toteuttaa kanta-aottavia julisteita teemalla ”minun kaupunkini”. Kuvat otettiin kännykkäkameroilla ja niissä piti olla kuvan lisäksi naseva teksti. Kuvat julkaistiin Vaikuttamossa ja sinne oli linkki myös Hämeen Sanomien nettilehdessä. Lisäksi Hämeen Sanomat mainosti kuvia printissään (Emt., 82.)

Nuorten Ääni -toimitus on helsinkiläinen nuorten toimitus, jonka työhön voivat osallistua 13–17-vuotiaat nuoret. Toimitus on tehnyt yhteistyötä Helsingin Sanomien, Ylen ajankohtaisohjelmien ja nuorisosivusto IRC-Gallerian kanssa. Toimituksen tekemiä juttuja on julkaistu Helsingin Sanomissa ja Ylellä. Juttujen teosta ohjeita nuorille antavat ammattitoimittajat. (Emt., 14, 113.) Tutkijoiden havaintojen mukaan Nuorten Ääni -toimituksessa työskentely on lisännyt nuorten rohkeutta tarttua asioihin sekä lisännyt osallistumis- ja mediataitoja. Nuoret kuitenkin tarvitsevat juttujen kirjoittamiseen tukea esimerkiksi sanomalehtitoimittajilta. (Emt., 119.)

Leila Itkonen tutki pro gradu -työssään nuorten roolia aktiivisina toimijoina kansalaisjournalismissa. Hän järjesti neljän nuoren ja kolmen aikuisen ryhmäkeskustelun, jonka aiheena olivat nuoruus ja nuorten elämäntilanteen ongelmat. Tutkimuksen taustalla oli ajatus siitä, että nuoret voisivat esiintyä mediassa oman tilanteensa asiantuntijoina. Tutkimusta edelsi Itkonen Iltalehteen tekemä MIKSI-juttusarja, joka tuotettiin keskustelujen pohjalta vuonna 2001. (Itkonen: 2002, 8.) Ryhmäkeskustelussa tuli esille, että nuorten ongelmista kyllä puhutaan lehdistössä, mutta nuoret itse eivät pääse sanomaan aiheesta mitään (emt., 20).

Tutkimuksia, joissa nuoret ja aikuiset kohtaavat, on toteutettu myös ulkomailla. Ainakin Ruotsissa on toteutettu tutkimus, jossa nuorten joukosta valittu ryhmä tapasi toimittajan. Toimittaja kyseli nuorilta muun muassa, millaista aineistoa nuoret haluaisivat lehteen, tunsivatko he tulevansa huomioduksi ja mitä he asettaisivat etusijalle. Näistä keskusteluista journalistit kirjoittivat reportaaseja. (Raundalen & Steen: 2002, 4.)

Heta Mäkelä tutki pro gradu -työssään, millainen uutisvideo on nuorille mieluinen. Tutkimus toteutettiin näyttämällä lukioikäisille nuorille erilaisia uutisvideoita ja

haastatteleamalla nuoria. Näytetyt videot olivat tutkijan itsensä tekemiä. (Mäkelä 2010: 52–54.)

Nuorille näytettiin kolme erilaista uutisvideota. Yksi oli kännykällä kuvattu noin 15 sekunnin mittainen video. Toinen oli perinteinen kaksiminuuttinen uutisinsertti ja kolmas interaktiivinen video, joka koostui kolmesta eri uutisvideosta. Interaktiivisessa videossa seuraavan videon pääsi katsomaan vasta sitten, kun oli vastannut oikein edellisen videon lopussa esitettyyn kysymykseen. (Emt., 58, 61, 63.)

Tulosten mukaan nuoret arvostivat eniten uutisvideon sisältöä, mutta kaipasivat niihin myös viihteellisiä elementtejä. Viihteellisyyttä tai teknistä onnistumista tärkeämmäksi kuitenkin koettiin sen näyttäminen, mitä on tapahtunut. (Emt., 87–88.) Nuorten keskuudessa interaktiivinen uutisvideo koettiin kiinnostavimmaksi, mutta luotettavimmaksi koettiin perinteinen uutisinsertti (emt., 105).

2.6 Laatua vai viihdettä – mikä nuoria kiinnostaa?

Touko Perko on raportissaan ”Laatu on se tärkein” (2003) selvittänyt, mitä mieltä sanomalehtien toimittajat ovat Nuoret lukijat -tutkimusten tuloksista ja missä kohtaa niissä esitetty kritiikki osuu ja missä ei. Hän sai 41 vastausta 27 eri sanomalehdestä. Lisäksi Perkolla oli käytettävissään yhteensä 36 opiskelijaesseeä, joissa pohdittiin, mitä sanomalehtien pitäisi tehdä herättääkseen nuorissa enemmän kiinnostusta. Esseiden kirjoittajat opiskelivat journalistiikkaa Jyväskylän yliopistossa ja Alkio-opistossa. (Emt., 4.) Toimittajat siis vastasivat nuorten ja opiskelijoiden esittämiin väitteisiin.

Tutkimuksen nimen mukaisesti sekä nuoret että toimittajat haluavat lehdeltään laatua ja perinteistä journalismia sekä vähemmän viihdettä. Journalistien kommenteista nousi kuitenkin esiin väitteitä, joiden mukaan nuoret haluavat esiintyä toimituksissa fiksuina, laatua peräänkuuluttavina lehtikriitikkoina, vaikka eivät laatua todellisuudessa haluaisikaan. Perko tuo esille myös keskustelunsa tutkijoiden Jaana Hujasen ja Pipsa Snellin kanssa, jotka ovat huomanneet saman asian. Heidän

mukaansa nuori voi ilmoittaa lukevansa säännöllisesti vaikkapa ulkomaan uutisia ja kulttuurijuttuja, mutta ei ole kuitenkaan lukenut niitä tämän päivän lehdestä. (Emt., 9.)

Kritiikkiä nuorilta on tullut esimerkiksi eilisen uutisten kertomisesta. Nuorten keskuudessa sanomalehden taaksepäin nojaaminen korostuu, sillä nuoret nukkuvat usein niin pitkään, etteivät ennen kouluun menoa ehdi selata lehteä. Siksi iltapäivällä luettu lehti tuntuu erityisen vanhalta. Monet journalistit kuitenkin pitivät hitautta valtina, sillä se antaa mahdollisuuden kattavampaan taustoittamiseen. (Emt., 9–10.)

Pietilän (2007) mukaan nuoret eroavat vanhemmista ikäluokista siinä, että vanhemmat ovat tottuneet siihen, että lehti formaattinsa muodossa määrää, millaisia uutisia lukija saa ja millaisia juttuja hän lukee. Nuoret taas haluavat muodostaa itse omat lukemistottumuksensa. Nuoret kulkevat verkossa lukien uutisia niistä lähteistä, jotka heitä kiinnostavat. Pietilä nimittääkin nuoria omiksi toimituspäälliköikseen. (Emt., 385.) Samanlaisen huomion teki myös Niina Uusitalo (2011), joka totesi vuonna 2011 pidetyssä nuorten mediaympäristöä käsittelevässä seminaarissa, että erityisesti verkon mahdollistamat sosiaaliset mediat ja sisällöntuotto johtavat yhä yksilöllisempään mediankäyttöön.

Pietilä (2007) näkee nuoret viihteellisinä mediankäyttäjinä. Pietilän mukaan nuoret lukevat yhä vähemmän sanomalehtiä ja hakevat tietoa, erityisesti viihteellistä tietoa, yhä enemmän verkosta. (Emt., 10.) Pietilä ei ole tehnyt omaa tutkimusta, vaan hän viittaa kansainvälisiin tutkimuksiin, joiden mukaan eri maiden nuoret ovat hullaantuneita julkisuudesta ja sama trendi koskee myös Suomea (emt., 23).

Pietilän väitettä viihdehakuista nuorisosta tukee se, että hänen mukaansa syksyn 2004 Kansallisessa Mediatutkimuksessa 15–24-vuotiailta kysyttiin, minkä lehden he valitsisivat, jos saisivat valita vain yhden. Eniten kannatusta saivat trendi- ja nuortenlehdet. (Emt., 67.) Toisaalta Pietilä tuo esille myös vuoden 2005 Pisa-tutkimuksen, jonka mukaan 59 prosenttia 15 vuotta täyttäneistä lukee lehteä monta kertaa viikossa. Lisäksi Kansallisen Mediatutkimuksen mukaan 12–39-vuotiaiden lehtien lukemisinto laski vuosina 1998–2005 vuoteen 2004 asti. Tuona vuonna juuri

12–39-vuotiaiden lukemisinto lähti nousuun, kun muissa ikäluokissa se laski. (Emt., 135.) Pietilä tunnustaa ristiriidan, mutta ei hae sille selitystä.

Yleistys vain viihdettä mediasta hakevista nuorista on siinä mielessä rohkea, että haastatteluja tehdessäni useat haastateltavat korostivat, että nuoret ovat heterogeeninen joukko, eikä päteviä yleistyksiä voi eikä saa tehdä. (Esim. Koskinen 2010). Lisäksi Perko (2003) kertoo Nuoret lukijat -tutkimusten tuloksia raportoidessaan, että nuoret haluavat jättää viihteen radiolle ja televisiolle (emt., 7). Myös Sanomalehtien Liiton Taloustutkimuksella teettämän tutkimuksen mukaan 12–20-vuotiaat suomalaisnuoret lukevat sanomalehdistä eniten kotimaan uutisia. Tutkimuksessa haastateltiin 500 nuorta (Sanomalehtien Liitto: 2008a.) Tulokset ovat selkeässä ristiriidassa Pietilän väitteen kanssa. Lisäksi on hyvä huomata, että Pietilä nojaa väitteissään ulkomaisiin tutkimuksiin, kun taas Perkon ja Sanomalehtien Liiton taustalla on kotimainen tutkimus.

Ristiriitoja tulkittaessa on hyvä muistaa Perkon (2003) huomautus: Tämäntapaiset tutkimustulokset kertovat aina keskiarvoista – nuoret ovat sitä ja sitä mieltä – ja se on tavallaan väärin. Ei ole olemassa keskivertonuorta (kuten ei keskivertoaikuistakaan), vaan on lukuisa joukko erilaisia nuoria (Perko: 2003, 4.) Perko siis peräänkuuluttaa, että liian pitkälle meneviä yleistyksiä nuorten mediakäytännöistä on syytä välttää. Toiset nuoret varmasti vaativat sanomalehdiltä enemmän viihdettä, kun toiset taas puolustavat perinteiseen journalismiin nojaavaa sanomalehteä. Näin erilaisiin tutkimustuloksiin ja arvioihin sisältyy väistämättömästi ristiriitoja.

Kaikissa 1990-luvulla Suomessa tehdyissä tutkimuksissa nuoret todettiin vaativiksi mediankäyttäjiksi. He arvostavat pitkälti samoja asioita kuin muutkin ikäluokat: luotettavuutta, monipuolisuutta, pohdiskelua, malttia, todenmukaisuutta, riippumattomuutta ja tasapuolisuutta. (Perko: 2002, 17). Toisaalta on silmiinpistävää, ettei nuoriso ainakaan kymmenen vuotta sitten vaatinut itselleen minkäänlaista erityishuomiota, jota tämä tutkielma koskee. Vaatimukset olivat hyvin arkisia, ja tekemieni haastatteluiden perusteella nuo vaatimukset eivät ole muuksi muuttuneet. Mari Hankala (2011) toteaaakin nuoriin, aikuisiin ja muihin vastaaviin lokeroihin tottuneen kohderyhmäajattelun tulleen tiensä päähän, sillä eri ikäryhmät haluavat lehdeltä samoja asioita (emt., 51).

Kotilaisen ja Rantalan (2008) mukaan nuoret haluavat myös vaikuttaa yhteiskunnallisiin asioihin tuomalla oman äänensä esiin. Nuoret eivät ole tyytyväisiä siihen, miten heidät tuodaan mediassa esille ja he haluavat päästä vaikuttamaan tuottamalla sisältöä itse esimerkiksi haastatteleamalla poliittisia päättäjiä. (Emt., 58–59). Tämä on ristiriidassa esimerkiksi Maailman Sanomalehtien Liiton tutkimuksen kanssa (vrt. s. 17), jonka mukaan politiikka ei kiinnosta suomalaisnuoria. Ristiriita selittyy sillä, että osa nuorista on yhteiskunnallisesti aktiivisia ja siten politiikasta kiinnostuneita. Osa taas ei.

Aiempaa tutkimusta kartoitettaessa tuli selväksi, että nuorisoa ja mediaa käsittelevät tutkimukset koskivat enemmän sähköisiä medioita, kuten televisiota ja internetiä. Nuorison ja sanomalehtien tutkimusta oli selkeästi vähemmän. Saman oli todennut myös Mari Hankala (2011) väitöskirjassaan (emt., 88). Toisaalta Hankala tuo esille, että viime vuosina erityisesti mediataloja on alkanut kiinnostaa nuorten ei-tilaajien tutkimus. Aiheesta on tehty eri tutkijoiden ja mediatalojen toimesta tutkimuksia, joista yksi on Erkki Hujasen väitöskirja ”Lukijakunnan rajamailla” (2007).

Pääpainona aiemmassa tutkimuksessa on ollut lähinnä nuorison mediankäyttö. Tässä tutkielmassa lähestymistapa on erilainen moniin aiempiin aihetta koskeviin tutkimuksiin verrattuna. Tässä tutkielmassa päällimmäinen mielenkiinnon kohde on nuorten aseman parantaminen lehdissä.

3 Tutkimuksen toteutus

3.1 Tutkittavat lehdet

Valitsin tutkittavat lehdet ottamalla mukaan sellaisia lehtiä, joissa nuoret on huomioitu, ja sellaisia, joissa ei ole. Nuoret huomioivia lehtiä olivat syksyllä 2010 ainakin Karjalainen, Savon Sanomat ja Kaleva. Niistä otin tutkimukseen mukaan kaksi viimeksi mainittua. Lisäksi valitsin tutkittaviksi Turun Sanomat, Keski-suomalaisen ja Aamulehden. Valitsin Turun Sanomat siksi, että olin siellä itse töissä kesinä 2010 ja 2011. Olen siis perillä talon tavoista ja organisaatiosta. Aamulehden otin mukaan siksi, että Tampereella asuessani lehti on tullut tutuksi, joten oli kiintoisaa kurkistaa toimituksenkin puolelle. Keski-suomalaisessa taas ei haastatteluhetkellä ollut nuorten sivua lainkaan, eikä nuoria ollut huomioitu muullakaan tavalla. Syyt näihin seikkoihin kiinnostivat. Haastattelun toteuttamisen jälkeen Keski-suomalaisessa aloitettiin nuorten sivun julkaiseminen.

Savon Sanomat

Savon Sanomat on Keski-suomalainen Oyj:n omistama ja kustantama 7-päiväinen broadsheet-kokoinen sanomalehti. Lehteä julkaisee Keski-suomalainen Oyj:n omistama Savon Sanomat Oy. Vuonna 2010 Savon Sanomien levikki oli 61 546 ja lukijoita oli 156 000. Savon Sanomilla on myös verkkolehti, jonka sivuilla käy viikoittain noin 120 000 kävijää. Savon Sanomat on perustettu vuonna 1907 ja sen kotipaikka on Kuopio. (Keski-suomalainen konserni: 2010, Savon Sanomien mediatiedot: 2011, Levikintarkastus Oy: 2010.)

Runkolehti koostuu uutisaineistosta sekä useista eri teemasivuista, jotka vaihtuvat viikoittain. Lisäksi runkolehdessä ilmestyy joka viikko Väli-Suomen sanomalehtien Sunnuntaisuomalainen. Lisäksi Savon Sanomissa ilmestyy viikoittain Etuovi.com -liite. Lehti julkaisee myös kahdeksan kertaa vuodessa ilmestyvää Plus-lehteä, joka ilmestyy Savon Sanomien liitteenä. Plussan teemat vaihtuvat ajankohdan mukaan. (Savon Sanomien mediatiedot: 2011.)

Savon Sanomissa nuoret huomioidaan kerran kahdessa viikossa ilmestyvällä nuorten sivulla, joka on runkolehdessä. Sivua toimittaa nuorista koostuva raati ammattijournalistin ohjauksessa.

Kaleva

Kaleva on 7-päiväinen broadsheet-kokoinen sanomalehti. Kalevaa julkaisee lehden omistava Kaleva Oy, joka vastaa myös kustannuksesta. Vuonna 2010 Kalevan levikki oli 78 216 ja lukijoita oli samana vuonna 192 000. Kalevalla on myös verkkolehti, jota käy lukemassa viikoittain 142 000 vierailijaa. Kaleva on perustettu vuonna 1899 ja sen kotipaikka on Oulu. (Kalevan mediatiedot: 2011, Levikintarkastus Oy: 2010.)

Runkolehdessä on uutisaineiston lisäksi useita viikoittain vaihtuvia teemasivuja. Päätuotteensa lisäksi Kaleva julkaisee viikoittain ilmestyvää tabloid-kokoista Sunnuntai-liitettä. Lisäksi lehti julkaisee kaksi kertaa vuodessa tabloid-kokoisen erikoislehden Kesä- ja Talvi-Kalevan. Lehti on ilmainen matkailijoille suunnattu julkaisu, ja sitä jaetaan Kalevan levikkialueen matkailukohteissa sekä liikekeskuksissa. (Kalevan mediatiedot: 2011.)

Kalevassa nuoret on huomioitu kerran viikossa ilmestyvällä nuorten sivulla, joka ilmestyy runkolehdessä. Materiaalin sivulle tuottavat nuoret, jotka työskentelevät ammattijournalistin ohjauksessa.

Aamulehti

Aamulehti on Alma Median omistama 7-päiväinen broadsheet-kokoinen sanomalehti. Aamulehteä julkaisee Kustannus Oy Aamulehti. Vuonna 2010 Aamulehden levikki oli 131 539 ja lukijoita oli 305 000. Aamulehti julkaisee myös verkkolehteä, jota käy lukemassa noin 250 000 kävijää joka viikko. Aamulehti on perustettu vuonna 1881 ja sen kotipaikka on Tampere. (Alma Media: 2011, Levikintarkastus Oy: 2010.)

Uutisaineiston lisäksi Aamulehdessä on monia viikoittain vaihtuvia teemasivuja. Runkolehtensä lisäksi Aamulehti julkaisee viikoittain neljää eri tabloid-liitettä, jotka ovat Valo, Moro, Sunnuntai Ihmiset ja Sunnuntai Asiat. Lisäksi lehti julkaisee vuonna 2011 yhdeksän kertaa vuodessa ilmestyvän teemalehden, joiden teemat vaihtuvat ajankohdan mukaan. (Aamulehti: 2011a, Aamulehti: 2011b.)

Aamulehdessä nuoret pyritään huomioimaan päivittäisessä uutistyössä. Joissakin erityisesti nuoria koskevissa uutisissa pyritään kuulemaan nuoria. Lisäksi välillä uutisiin pyritään löytämään nuorten näkökulma.

Turun Sanomat

Turun Sanomat on 7-päiväinen broadsheet-kokoinen sanomalehti. Turun Sanomia julkaisee TS-Yhtymä. Vuonna 2010 Turun Sanomien levikki oli 107 199 ja lukijoita tuolloin oli 252 000. Turun Sanomat julkaisee myös verkkolehteä, jolla käy 130 000 kävijää joka viikko. Turun Sanomat on perustettu vuonna 1904 ja sen kotipaikka on Turku. (Turun Sanomien mediatiedot: 2011, Levikintarkastus Oy: 2010.)

Runkolehti koostuu uutisisällöstä sekä viikoittain vaihtuvista teemasivuista. Päivittäisen lehden lisäksi Turun Sanomat julkaisee viikoittain kahta eri tabloid-kokoista liitettä. Ne ovat keskiviikkoisin ilmestyvä TS. ja lauantaisin ilmestyvä Extra. Lisäksi lehti julkaisee niin ikään tabloid-kokoista Talous-liitettä, joka ilmestyy kymmenen kertaa vuodessa. Tabloid-kokoinen on myös Teema.-liite, joka ilmestyy kausittain vaihtuvalla teemalla 22 kertaa vuoden 2011 aikana. Vuoden 2011 aikana Turun Sanomat julkaisee neljä eri urheiluliitettä, joista kaksi ovat vuosittain ilmestyvät Formula ja Jääkiekon SM-liiga. Vuoden 2011 erikoisurheiluliitteitä ovat Yleisurheilun MM-kisat ja Kalevan kisat. (Turun Sanomien mediatiedot: 2011.)

Turun Sanomien Extra-liitteessä on nuorten aukeama. Extra ilmestyy kerran viikossa. Materiaalin aukeamalle tuottaa nuorten kirjoittajien raati, jota johtaa varta vasten aukeamaa varten palkattu ohjaaja.

Keskisuomalainen

Keskisuomalainen on Keskisuomalainen Oyj:n omistama ja kustantama 7-päiväinen broadsheet-kokoinen sanomalehti. Lehteä julkaisee Keskisuomalainen Oy, joka on osa Keskisuomalainen-konsernia. Vuonna 2010 Keskisuomalaisen levikki oli 68 880 ja lukijoita samana vuonna oli 169 000. Lisäksi Keskisuomalainen julkaisee verkkolehteä, joka kerää viikoittain 106 000 kävijää. Keskisuomalainen on perustettu vuonna 1871 ja sen kotipaikka on Jyväskylä. (Keskisuomalainen konserni: 2010, Keskisuomalaisen mediakortti: 2011, Levikintarkastus Oy: 2010.)

Keskisuomalainen koostuu uutissivuista sekä viikoittaisista teemasivuista. Lisäksi kerran viikossa runkolehden yhteydessä ilmestyy Väli-Suomen sanomalehtien Sunnuntaisuomalainen. Päälehtensä lisäksi Keskisuomalainen julkaisee joka toinen lauantai ilmestyvää Keskisuomalaisen asuntolehteä, joka on tabloid-kokoinen liite. Lisäksi kahdeksan kertaa vuodessa ilmestyy tabloid-kokoinen Plus lehti, joiden teemat vaihtelevat ajankohdan mukaan. Lisäksi lehti julkaisee joitain erikoisteemaliitteitä, joita vuonna 2011 ovat Vaaliliite, Huutokauppaliite ja Kangasniemen omakotinäyttelyyn perustuva liite. (Keskisuomalaisen mediakortti 2011.)

Keskisuomalaisen runkolehdessä on kerran kahdessa viikossa ilmestyvä nuorten sivu. Aineiston sivulle tuottaa nuorista koostuva raati, ja sitä ohjaa lehteen palkattu nuori journalisti.

3.2 Teemahaastattelu tässä tutkimuksessa

Tutkimuksen metodi on teemahaastattelu. Teemahaastattelussa saatavat vastaukset ovat usein viitteitä todellisuudesta. Näillä vastauksilla pyritään etsimään vastausta tutkimuskysymykseen. Kyseessä on siis eräänlainen *keskustelu*, joka tosin tapahtuu tutkijan aloitteesta ja usein tutkijan ehdoilla. (Eskola & Vastamäki: 2001, 24.)

Sirkka Hirsjärvi ja Helena Hurme (2008) huomauttavat kirjassaan ”Tutkimushaastattelu”, että haastattelua voidaan käyttää kartoitukseen, sillä muun tiedon ohella se tuottaa uusia hypoteeseja, ja se voi osoittaa ilmiöiden välisiä yhteyksiä (emt., 36). Tässä tutkimuksessa on kysymys nimenomaan tiedon hakemisesta ja kartoittamisesta, joten siksi juuri haastattelu sopii metodiksi paremmin kuin esimerkiksi lomaketutkimus. Kartoittaminen puolestaan liittyy siihen, että koska eri lehtien toimitukset ovat työtavoiltaan ja organisaatioiltaan keskenään erilaisia, täytyy haastattelussa olla mahdollisuus toimituskohtaisten kysymysten räätälöintiin. Tällä tarkoitan sitä, ettei ole järkevää lyödä kysymyksiä ennakolta lukkoon ja kysyä joka paikassa täsmälleen samoja kysymyksiä. Hirsjärvi ja Hurme muistuttavat myös, että haastattelun avulla saadaan kuvaavia esimerkkejä (emt., 36). Esimerkit ovat tarpeen, kun puhutaan erilaisista organisaatioista, joita eri sanomalehtien toimitukset muodostavat. Siksi juuri teemahaastattelu tuntuu järkevimmältä metodilta.

Teemahaastattelun valintaa tukee myös oma historiani sanomalehtitoimittajana. Ymmärrän kuitenkin tutkimushaastattelun ja toimittajan tekemän journalistisen haastattelun erot. Toisaalta yhteneväisyyksiäkin löytyy. Haastattelua tekevän tutkijan tehtävänä on välittää kuvaa haastateltavan ajatuksista, käsityksistä, kokemuksista ja tunteista (emt., 41). Vaikka journalistisessa haastattelussa usein etsitäänkin uutista, sopii edellä mainittu kuvaus myös reportaasia kirjoittavan toimittajan ohjenuoraksi.

Metodina teemahaastattelu eroaa muista haastatteluista siinä, että haastattelun aihepiirit, teema-alueet, on etukäteen määrätty. Menetelmästä puuttuu kuitenkin haastatteluille tyypillinen kysymysten tarkka muoto ja järjestys (Eskola & Vastamäki: 2001, 26.) Siksi teemahaastattelu on tässä tutkimuksessa haastatteluista toimivin haastattelumuoto, koska se antaa mahdollisuuden toimituskohtaisten kysymysten räätälöintiin, toisin kuin strukturoidussa haastattelussa, jossa kysymykset ovat kaikille haastateltaville samat ja siten ennakkoon määrättyt (emt., 26).

Syvähaastattelusta ja muista strukturoitumattomista haastattelumalleista teemahaastattelu eroaa tässä tutkimuksessa siinä, että jokaisella haastattelulla on yksi yhteinen piirre. Tämä piirre on se, että haluan saada selkoa tiettyihin teemoihin. Teemoja ovat esimerkiksi nuorison huomioiminen lehdessä ja nuorille suunnattu

juttu. Strukturoimattomalle haastattelulle sen sijaan tyypillisiä ovat täysin avoimet kysymykset, ja haastattelut muistuttavat hyvin paljon keskustelua. (Emt., 45.) Erilaisten haastattelumallien luokittelu ei ole aivan ongelmaton, sillä erot eri strukturointiasteiden välillä eivät ole selviä. Puolistrukturoiduille tutkimuksille, jota tämä työ edustaa, on tyypillistä, että kaikkia haastattelun piirteitä ei ole lyöty lukkoon. Vastausvaihtoehtoja ei siis ole, vaan haastateltava voi vastata omin sanoin ja mahdollisten valmiiksi mietittyjen kysymysten paikkoja voi vaihtaa. (Emt., 43, 47.)

Tarkkojen kysymysten sijaan teemahaastattelussa on olennaista päättää ennen haastattelun tekoa, mistä teemoista tutkija haluaa tietoa. Teemahaastattelun teemoja mietittäessä on olennaista pitää mielessä tutkimusongelma, johon on hakemassa vastausta, sillä juuri tutkimusongelma sitoo kokonaisuuden yhteen ja oikeuttaa erilaisten kysymysten esittämisen. (Eskola & Vastamäki: 2001, 33.) Tämän tutkielman tutkimusongelmia ovat: Onko nuoriso otettu huomioon eri sanomalehdissä, millainen on nuorille suunnattu juttu ja miten nuorten asemaa voitaisiin lehdissä parantaa.

Teemahaastattelulle on tärkeää, että tutkija on ennen haastattelun tekoa perehtynyt aiheeseen ja hankkinut taustatietoa (Hirsjärvi & Hurme: 2008, 47). Siksi olen ottanut yhteyttä ennakkoon kaikkiin haastateltaviin ja pyytänyt sähköpostitse lyhyttä kuvailua siitä, miten nuoriso on otettu huomioon heidän edustamissaan lehdissä vai onko sitä otettu huomioon lainkaan. Lisäksi olen pyrkinyt selvittämään, missä maakuntalehdissä nuorison kanssa toimiminen on aktiivista ja missä ei. Näiden havaintojen perusteella tutkija rakentaa haastattelurungon (emt., 47). Vaikka teemahaastattelussa on se piirre, että haastattelurunko on kaikille sama, teen tässä tutkimuksessa pienen poikkeuksen. Kun haastateltava kertoo, että lehdessä nuoriso on otettu huomioon, pyydän käytännön esimerkkejä. Mikäli haastateltava sanoo, että lehdessä ei ole otettu nuorisoa huomioon lainkaan, keskityn huomioimattomuuden syihin.

Haastatteluilla saadun aineiston analysoinnissa sovellan teemoittamista. Tämä tarkoittaa aineistojen jäsentämistä teemojen mukaisesti (Eskola & Vastamäki 2001, 41). Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi sen huomioimista, miten nuoriso on huomioitu tutkittujen lehtien toimituskulttuureissa. Kaikki haastattelut on äänitetty

digitaaliseen muotoon. Haastattelun toteuttamisen jälkeen tein litteroinnin ja käytin sitaatteja tutkielman raportointi-osiossa luvuissa neljä ja viisi.

Hirsjärvi ja Hurme (2008) kertovat, ettei haastattelumateriaalin analysointiin ole olemassa standardoitua tekniikkaa (emt., 136). Näin ollen minun oli itse löydettävä haastatteluaineistosta vastaukset niihin kysymyksiin, joihin halusin saada selvennystä.

Teemahaastattelulla metodina on omat puutteensa, sillä Pertti Alasuutarin (1999) mukaan haastateltavan on oltava ainakin summittaisesti tietoinen siitä, mihin haastattelulla pyritään (emt., 149). Tästä syystä olen pyrkinyt sovittujen haastateltavien kanssa avoimeen keskusteluun. Erityisesti keskustelulle tuli tarvetta tapauksessa, jossa jo ensimmäisen yhteydenoton aikana tuli selväksi, ettei lehdessä ole otettu nuorisoa lainkaan huomioon. Silloin on ollut tärkeää perustella, miksi kyseinen lehti kuitenkin halutaan tutkimukseen mukaan. Syy on se, että jos tutkimuksessa haettaisiin tietoisesti vain sellaisia lehtiä, joissa on nuorisoraati tai muu vastaava, syntyisi yksipuolinen kuva.

Toinen teemahaastattelulle kohdistettu kritiikki on se, että haastateltava voi valikoida, mitä kertoo ja mitä jättää kertomatta (emt., 149). Näiden tilanteiden minimoimiseksi minun täytyy luottaa haastateltavan rehellisyyteen.

Kolmas teemahaastatteluun kohdistuva kritiikki koskee tutkijaa itseään. Haastattelusta tehdyt päätelmät ovat käytännössä subjektiivisia tulkintoja (Eskola & Suoranta 1998, 211). Minun on luotettava omaan kykyyni erottaa olennainen epäolennaisesta ja tehtävä rationaalisia tulkintoja todistettaviin lausuntoihin viitaten. Valittavien sitaattienkin suhteen tutkijan tulee olla objektiivinen, sillä tutkijaa voidaan syyttää kirsikan poiminnasta ja rusinoiden etsimisestä pullasta, jos tämä nappaa aineistosta vain herkullisimmat - ja usein analyyttisiin päätelmiinsä sopivat - osat ja unohtaa loput (Ruusuvuori, Nikander & Hyvärinen 2010, 21). Käytännössä en voi poimia vain ennako-odotuksiani vastaavia kommentteja tai itseäni muuten miellyttäviä sitaatteja. Minun on edettävä analyysissäni tutkimuskysymysten ehdoilla, eli pidettävä koko ajan mielessä se, mitä olen tutkimassa.

3.3 Haastateltavat

Haastateltavia ovat Kristiina Poutiainen Savon Sanomista, Päivi Lehikoinen Keski-suomalaisesta, Anu Leena Koskinen Aamulehdestä, Anna Saarenoja Turun Sanomista ja Elina Ursin Kalevasta. Lisäksi Kalevan verkkosivuista ja vuorovaikuttamisesta tietoa antoi yhteisötuottaja Erkki Hujanen.

Haastateltavaksi valitsin jokaisesta lehdestä henkilön, joka on mahdollisimman paljon tekemisissä nuorten lukijoiden kanssa. Oikeiden ihmisten löytämiseksi piti tehdä taustatyötä, varsinkin niistä lehdistä, joissa ei ole nuorten sivua. Kaleva ja Savon Sanomat ovat lehtiä, joissa on säännöllisesti ilmestyvät nuorten sivut. Näistä lehdistä haastateltaviksi valikoituivat nuorten sivujen tuottajat eli Savon Sanomista Kristiina Poutiainen ja Kalevasta Elina Ursin. Lisäksi Kalevan nuorille suunnatusta verkkotoiminnasta tietoa antoi yhteisötuottaja Erkki Hujanen.

Muista lehdistä haastateltavat löytyivät taustatöiden perusteella. Otin lehtien toimitusten johtoon yhteyttä sähköpostitse, ja kerroin, millaista tutkimusta olen tekemässä ja pyysin sopivan haastateltavan yhteystietoja. Tällä tavoin sain haastateltaviksi Aamulehdestä Anu Leena Koskinen, Turun Sanomista Anna Saarenojan ja Keski-suomalaisesta Päivi Lehikoinen.

Haastattelut suoritettiin tutkittavien lehtien toimituksissa. Kalevassa, Savon Sanomissa ja Keski-suomalaisessa haastattelupaikkana toimi kahvilan kabinetti, jossa ei haastattelun aikana ollut ulkopuolisia ja tila oli siksi rauhallinen.

Turun Sanomissa haastattelu tehtiin toimituksen neuvotteluhuoneessa, jossa ei myöskään ollut ulkopuolisia. Aamulehdessä haastattelu tehtiin toimituksessa Anu Leena Koskisen työpisteessä. Koska Aamulehden toimitus on avokonttori, oli taustalla hieman hälinää, mutta siitä ei aiheutunut haittaa. Haastattelun aikana Koskisen puhelin soi, joten haastattelu jouduttiin keskeyttämään hetkeksi. Samoin kävi myös Kristiina Poutiainen kanssa.

Erkki Hujasen taustoittava haastattelu jäi lyhyeksi, sillä hänelle tuli juuri haastattelupäivänä yllättävä kiire. Siksi haastattelukin jouduttiin tekemään liikkuvassa

autossa, jota Hujanen ajoi. Ennen haastattelua ehdimme käydä lyhyen taustoittavan keskustelun Kalevan toimituksessa.

Lähetin tutkimuksen käsikirjoituksesta luvut 4 ja 5 luettavaksi haastateltaville sähköpostitse lokakuussa 2011. Tällä tavoin sain lisätietoa mahdollisesti muuttuneista toimintatavoista. Merkittäviä toimintatapojen muutoksia ei ollut syksyjen 2010 ja 2011 välissä tapahtunut.

4 Tuloksia: Nuoriso lehtien sisällössä ja toimittamisessa

Tässä luvussa pureudun tarkemmin siihen, miten nuoret on otettu tutkituissa lehdissä huomioon, ja vastaan samalla ensimmäiseen tutkimuskysymykseen (vrt. luku 1). Lehdet on jaettu kahteen luokkaan sen perusteella, toimiiko niiden runkolehdissä nuorten sivu vai ei.

Haastatteluja tehdessä kolmella tutkitulla lehdellä ei ollut nuorten sivua runkolehdessä, ja yhdessä eli Keski-suomalaisessa nuorten sivu oli tuolloin pohdinnassa. Ei voi kuitenkaan sanoa, että Turun Sanomissa ja Aamulehdessä ei huomioida nuorisoa lainkaan, sillä nuorten huomioiminen voi toteutua muullakin tavalla kuin nuorten sivua tekemällä. Turun Sanomissa nuorten sivu on viikonloppuliitteessä, ja Aamulehdessä nuoriso pyritään huomioimaan päivittäisessä uutistyössä. Toimitustyön lisäksi jokainen lehti on mukana Sanomalehti opetuksessa -toiminnassa ja huomioi nuoret Sanomalehtiviikolla. Käyn ensin läpi ne lehdet, joissa toimii nuorten sivu ja esittelen lehtien toimintatapoja. Myöhemmin tuon esiin ne lehdet, joissa nuorten sivua ei ole.

4.1 Savon Sanomat

MAANANTAI 21.2.2011

SAVON SANOMAT 15

NUORET

Tuottajat
Soili Viikari
Kristina Puotinen
Puhelin:
(07) 303 11
Sähköposti:
seurat@savon-sanomien.fi
(Lähetysosoite: tekijät - ja tuottajat@savon-sanomien.fi)

MIKÄ MOKA!

Mikäs mun korjatussa kahvinkeittämisessä mättää...?

Kaasun kahdessa kahvinkeittämissä yhden toimivan. Keittäminen on kahvin ja kahvinkeittäminen, miten hyvä siitä tuli. Seuranavana päivittäin voittoa kaverille, että nyt keitin ensiä ei toimi. Olin sitten matkustan pitkin linan kahvin, keuhkoin aina välillä, että josko se taas toimii.

Juuri, kun meinaan purkaa keittäminen. Katseltiin ensin jonkin aikaa, kunnes huomattiin, että oli laittanut koko ajan pohjoisesta keuhkakeittäminen, en kahvinkeittäminen jotta! Säntömpä kahvi keuhkettä. KAUKAINEN KAHVINKEITIN?
- Savon-Sanomien korjaukset palautella nosteta kokonaisuutena.

SEURUSTELU 3/6

Älä jää vellomaan huonoon suhteeseen

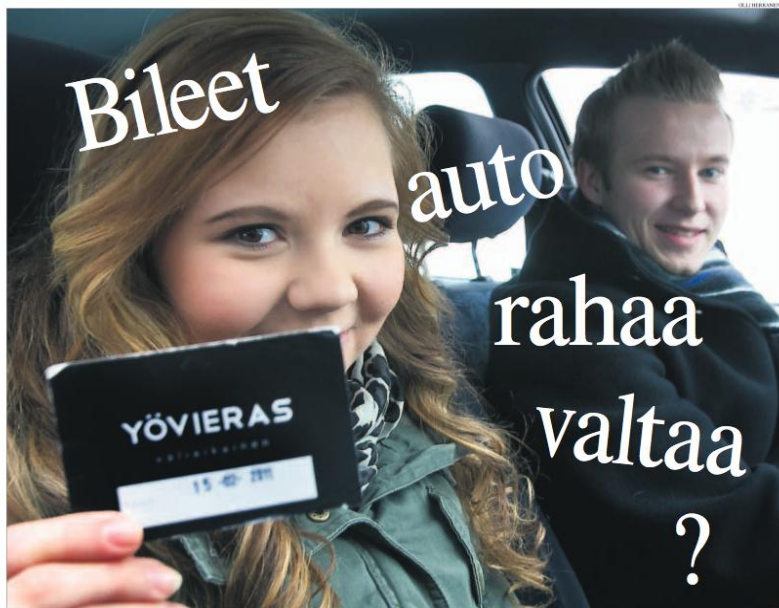
Joskus asiat eivät suhteessa tuji, kuten on suunniteltu. Usein tyttö voi haluta vakavampaa yhdessä oloa, kun taas poika kaipaava enemmän vapautta. - Jos poikaystävä ei anna sinulle, mitä haluat ja kaipaat, lähde kävelemään, neuvo so. saadaksesi asiainantaja Dianalle Greaves Cambridgestä.

d Tiesitkö, että... Vuoteen 1721 saakka täysi-ikäisyyden ikäraja oli 15 vuotta.

saivat alkunsa. Joskus pojat ovat tulleita ja tiestäkää, joskus taas lemmentuska tulee epätoivoisesti odottamaan takia. Kyllähän ero varmaan ensin saattaa, mutta siitä pääsee yli, niin vakaata. Greavesin mukaan hyvä uutinen on se, että pojat usein ha luavat suhteella samoja asioita kuin tytötkin. Vuoden 2007 tutkimuksen 12-17-vuotiaista

48 prosenttia tytöistä ja 40 prosenttia pojista istuu tuote-tuotteen kumpparoin uunimainomusnäyttelijänä. Rokokkiyys tuli hyvin harkkoon. Vain kolme prosenttia tytöistä oli siitä mieltä, että oisien suosit on tärkein rakkauttaminen. Sevelyy vataasi 200 vuorta.

* Lääkäreiden läpimittain netti-vuoto WebMD.

YLI IÄKÄRAJAN Aina Pirinen ja Jaha Pekka Rousu saivat täysi-ikäisyyden tuomista oikeuksista. Ajokortti on modernilla taidulla ja yölämä tulit tutuksi. Nuoret aikaiset suosittelivat vaadikkaasta aistista huolimatta päättämään pään kylläisiksi, eikä vanhempien ohjeita kuin kannaata täysin ohittaa.

Onko täysi-ikäisyys oikeasti niin upeaa kuin annetaan olettaa?

Hanna Grönan
Milla Väinänen
Syyksässä 18 täyttyä kuopiolainen Aina Pirinen odotti syntymäpäivän illoissa, koska monet kaverit olivat jo täysi-ikäisiä. - Ajatuskeski siitä, että haarit ovat armonaista telystä ja viinan kanssa lähdemä, soittoilmaist mairin lössä. Täysi-ikäisyysden saavuttaminen on hieno, kun ensi ei tarvitse jättää yksin kotiin muiden lähtessä juhlaan, Pirinen iloitsee.

makama tuomia oikeuksia: ajokortti on hankittu, baareihin tullaan, miehota alkoholioja otettu. - Keksimäsuosittu täysi-ikäisyys vain helpottaa elämää. Aistilla pääsee rikemäin kaverita musiikkiin kuin maaparin ja saa itse hoidaa raiho-asiat. Pöytä myös edelleen vanhempiä kannattaa kuunnella. - Pirinen mukaan hänen vanhempiensa eivät ehkä osanneet odottaa, mitä 18 hoiti tulleessa. Vaikka vanhemmat olivatkin välillä huolissaan tyt-tytären immotuksesta, ei täysi-ikäisyys ole Pirisen mielestä muuttanut heidän suhteitaan. - He pitivät minua vielä lapsena, kuten itsekin. En ole tarpeeksi vastuuntuntoinen, että mietitsin itseni aikatauksi, Pirinen naurettain.

18 ei riittäköön
18 vuotta ei kuitenkaan anna kaikkea oikeuksia, sillä muun muassa johtokin baareihin pääsee vasta 21- tai 24-vuotiaana. - Kyllähän se välillä harmittaa, jos ei täysi-ikäisyydestä huolimatta pääse vanhempien kaverireiden mukaan baariin. Perinteessä kai kuitenkin

- Juhlissa ja yöelämässä ei enää pidetä lapsena tai teininä. Täysi-ikäisellä saa myös parempaa palvelua esimerkiksi kaupassa, Rousu kuvaillee.
18 ei riittäköön
18 vuotta ei kuitenkaan anna kaikkea oikeuksia, sillä muun muassa johtokin baareihin pääsee vasta 21- tai 24-vuotiaana. - Kyllähän se välillä harmittaa, jos ei täysi-ikäisyydestä huolimatta pääse vanhempien kaverireiden mukaan baariin. Perinteessä kai kuitenkin

minne tahansa baariin voi mennä, jos antaa alkuisen korvan, Rousu virittää. Täällä hehdellä Rousu odottaa entisen raskasta moottoripyörä-ikänsä kiinnä muistettaan on hyvä, ettei kaikkea saa kerralla: silloin on jätettävä odottamaan. - Aikuisuuden ei lähde varsinaisesti lähtöä, se riippuu paljon siitä, miten itsensä miettii. Ihmissä kaarnattaa edelleen olla, Rousu viikkoa. * Kirjoittajat ovat Savon Sanomien muotoilijattaria.

”Ihmisiä kannattaa edelleen olla.”

Nyt muutaman kuukauden kokemisen perusteella Pirinen pitää hyvää tavasta ja ilmielvitopikkain toimivana, mikäli kokkaro vain kestää. - Loppujen lopuksi ei niellä tarsettaihin tute ollut niin usein kuin ehkä odotin, ei kylläistymisen, vaan raharom-romin takia. Tyhjiä pankkitoi on ikäni huonoin auruus, ei sitä juhlessa jaksaa vaihtaa. Aidiille vielä lapsi
Vaihtauden kauppojenostossa opiskelija Pirinen on käyttänyt alkeräsi 18 ikävuoden

markka tuomia oikeuksia: ajokortti on hankittu, baareihin tullaan, miehota alkoholioja otettu. - Keksimäsuosittu täysi-ikäisyys vain helpottaa elämää. Aistilla pääsee rikemäin kaverita musiikkiin kuin maaparin ja saa itse hoidaa raiho-asiat. Pöytä myös edelleen vanhempiä kannattaa kuunnella. - Pirinen mukaan hänen vanhempiensa eivät ehkä osanneet odottaa, mitä 18 hoiti tulleessa. Vaikka vanhemmat olivatkin välillä huolissaan tyt-tytären immotuksesta, ei täysi-ikäisyys ole Pirisen mielestä muuttanut heidän suhteitaan. - He pitivät minua vielä lapsena, kuten itsekin. En ole tarpeeksi vastuuntuntoinen, että mietitsin itseni aikatauksi, Pirinen naurettain.

Ei vain baareja ja lupakkaa, vaan myös äänestys-oikeus ja tupa avioliittoon

Markka Leppänen
Suomen lain mukaan 18 vuotta täyttäneillä on lain edessä täysi-ikäisen oikeudet ja velvollisuudet. Tästä ei tarkinnu vain mahdollisuutta hauskampitoon, täysi-ikäisyys tuo mukanaan myös suuremman vastuun itsestä ja taloudesta. 18 vuotta täyttävien oikeuksia ja velvollisuuksia, esimerkiksi: * Äänestys-oikeus, eduskunta-, presidentin- ja EU-vaaleissa. 18-vuotias voi myös itse näyttää ehdokkaaksi. * Itsenäisen toimeentulo-oikeus. Työikäinen saa hoitaa raha-asiat ilman vanhempiensa suostusta. * Työttömyystakuu myös

työttömyyden ajalta, jos tietty ehdot täyttyvät. Toinen asteen oppilaitoksesta opiskellessa vanhempien tuloit oletetaan aina huomioon otettavaksi laadettaessa. * Oikeus hankkia paasi ilman vanhempien tai huoltajien lupaa. * Avioliiton solmiminen ja puolisueen rekisteröiminen. * Käikönsä eroaminen ja hahmaansa uskontoon liittyminen. * Asevelvollisuus miehillä. Nailla on oikeus osallistua asevelvolliseen.

mieliksi pois haukkakauneesta vai koulusta erottettavaksi kolmeksi kuukaudeksi. Myös näin jälki-istunnona ei ole määrätty tarkkoja ohjeita, joten samalla kuin toinen oppettaja käsittelee taittamattain rosta sisäisiä

Paha akne paranee antibiooteilla

LÄÄKÄRI VASTAA

Kannattaa pahasta aknesta kärsivän mennä ensin lääkäriin vai kosmetologiin puhaltella. Miltä tuoteita suositellaan käytettäväksi sen hoitoon? Miten otetaan on minn paha, että se luokitellaan sairaudeksi?

Jaana Nykänen

Vastaus: Etsin lääkäriä! Akne on häikäseinen ja koulun ja pahan aknen hoitoon käytetään antibiootteja joko tabletteina tai voiteina. Hoito kestää 3-6 kuukautta, joskus pitempään. Yhdenteleikkäisyypillerit lievittävät aknea, ja usein niilläkin käytetään aknen hoitoon, vaikka ei oisikukaan varsinasta ehkäisyvärttä. Oikein vaikeassa aknessa käytetään toistuvasti niimäitä lääkettä, jota voi määrätä vain ihotautilääkäri, mutta lääkkeitä saa lääkäriäkin, kuten konsultti-lääkärillä. Lääkärikin aknessa voi tehdä akneologiaosion (nsairaus). Silloin hoidon aloitaminen riippuu siitä, haittaako akne itseä. Jos akne on tehnyt kipeitä ihotautilaieita, on kyseessä aknen vaikein, ns. kylläinen muoto ja lääkäriin määrätään hoito on aina aiheellinen, vaikka akne aiheuttaisikaan onnasta mie-

teitä ulkonäköongelmia. Levyä aknea (mestapillia, pikkuruppia) voi hoitaa itse esimerkiksi apteekista reseptillä saatavilla beryopiperoosivoidella. Ihon puhdistukseen kannattaa käyttää neutraalia pesuainetta, esimerkiksi apteekin Aweedy, Laactacyl tai Sebamed.

* Lähetä kysymyksiä terveys-uutteen www.lääkäreille Jaana Nykänelle osoitteeseen maure@savon-sanomien.fi tai jättä lompakkeoiteessa 5-10 savon-sanomien.fi/mauret

”Pientä on, jos opettaja nauttii kurituksesta?”

OPETOTULUS 7/10

Noora Ahonen

Väite: Opettajat nauttivat rangaistuksen jabehtusta. Perusopettajain mukaan oppilaille saa kohottaa kurittomista. Jos oppilas rikkovali joutuu, menettelee välttämättä. Käytettyjen muuten epäiltä-iltäisi.

ja toinen antaa oppilaiden valkua pelata tietokoneella koko tunnin. - Akka pienet on kurvat, jos tuollaista nauttii, epäilee hain-koska yläkouluun opettaja Kirsi Hytönen. - Joissakin tilanteissa se on tärkeää ja välttämätöntä, mutta aika epäluottavaa - niitä armuttamattain varjoilla.

Tulkinnasta arasta kuitenkin on, määrättyä opettaja lähet heikoksi pois haukkakauneesta vai koulusta erottettavaksi kolmeksi kuukaudeksi. Myös näin jälki-istunnona ei ole määrätty tarkkoja ohjeita, joten samalla kuin toinen oppettaja käsittelee taittamattain rosta sisäisiä

* Savon Sanomien selvitys 0 opettajain välillä. Väitteet julkaistaan Nauren sivulla joka toinen maananta.

* Kirjoittajat on Savon Sanomien muotoilijattaria.

Seurustelusuhde ei ole sama kuin seksisuhde

ALA PÄÄSTÄ ASIAAN

Kristiina Puotinen

Mikä on ”oikea” iäki ravusta seurustelemaan, vai onko iällä väliä? Ei ole oikeaa ikää alottaen seurustelemaan. Ihmiset ovat eri ikäisiä valmiit seurustelemaan, toiset ehkä jo alakouluissa, toiset vasta vuosia myöhemmin aikuisena. Jotta seurustelut sajuu, täytyisi olla jotakin taitoja ja kartuttamista. Parisuhteessa pätevät samat säännöt kuin ystävyssuhteissa, kaikki perustuu luottamukseen, avoimuuteen ja kytöyn kertoon omista tunteista ja tunteista samalla kuin ottaa vastaan kumppanin tunteet ja toiveet. Hyvät ystävyssuhteet antavat taitoja myös hermille seurustelusuhteelle. Myös peittymistä ja pahan mieltä olisi hyvä oppia siitä, miten. Seurustelusuhde ei ole sama asia kuin seksisuhde. Seurust-

teilla voi ja saa, vaikka se ei oisikaan. Seksin aloittamiseen tarvitaan taas uusia taitoja, kuten kykyä ja halua kantaa vastuuta itsestä ja kumppanista. Kykyä sanoa ”ei” ja ”kyllä” silloin, kun niitä tarvitaan, sekä suojautua seksuaaliselta ja rakkaudelta. Joissakin tilanteissa se on oikein usein päättää seurustelustajan ja edetä omassa tahdissaan. Se, että kaikki muut sarrankäsitteet ja kiertävät olemon kokeneempia kuin itse on, ei ole syy lähteä tekemään asioita, joihin ei ole valmis. Vastaanäkö, seksuaaliväingä Milla Hälonen Viiesliten Seksuaaliterapeutina

Kuva 4. Savon Sanomien nuorten sivu 21.2.2011.

Savon Sanomissa toimii nuorisoraati. Raati koostuu yläkoulu- ja lukio- tai ammattikouluikäisistä nuorista, jotka tuottavat materiaalia kerran kahdessa viikossa ilmestyvälle nuorten sivulle. Kuvituksesta huolehtivat lehden kuvaajat. Savon

Sanomissa palstataitto on nuorten sivulla osittain rikottu. 21. helmikuuta ilmestyneen nuorten sivun pääjuttu kainalojuttuineen on taitettu viidelle ja puolelle palstalle, ja jutun oikealla puolella oleville pikkujutuille on jäänyt siten kaksi kokonaista palstaa. 21. helmikuuta pääjutun otsikko on taitettu valkoisella värillä pääkuvan sisään.

Pääjutun yläpuolella oli pikkujuttuja sekä sivun yhteystiedot. Lisäksi vinjetissä oli nuorille suunnattuja virkkeen mittaisia tietoiskuja.

Pääjutun kuvitus koostui hymyilevistä nuorista. Sivulla on myös Lääkäri vastaa - palsta, jossa lääkäri Jaana Nykänen vastaa nuorten esittämiin kysymyksiin. Palstan yhteydessä on myös hänen kuvansa. Graafit ja piirrokset ovat harvinaisia, mutta 21. helmikuuta ilmestyneeltä nuorten sivulta löytyy piirros. Piirros on Seurustelujuttusarjan yhteydessä ja se on taitettu pääjutun yläpuolelle keskelle sivua.

Savon Sanomilla on käytössään kuvatekstiotsikko kaikilla osastoillaan. Pääjutut alkoivat anfangilla. Muuten muut visuaaliset elementit koostuvat pääjutun yhteydessä olevasta sitaattinostosta tai kehotuksesta osallistua Savon Sanomien kilpailuun.

Sivun tuottamisesta on vastuussa Kristiina Poutiainen (jatkossa KP). Hän kertoo, että Savon Sanomissa nuori lukija ymmärretään ensisijaisesti 13–18-vuotiaaksi tai väljimmillään 12–19-vuotiaaksi. Kyseinen haarukka on käytössä erityisesti nuorten sivulla, mutta lehden kaikki osastot huomioiden Savon Sanomissa nuori lukija ymmärretään alle 30-vuotiaaksi.

Nykymuotoista nuorten sivua on Savon Sanomissa julkaistu muutaman vuoden ajan.

*Me tehtiin tutkimusta vuonna, tai no vuonna 2007 ja sitä aikasemmin.
Huomioitu sitä, että minkä ikäiset on jääny vähä vähemmälle lehen
huomioinnissa.
KP, Savon Sanomat*

Tutkimuksessa selvisi, että vähemmälle huomiolle jäävät juuri nuoret. Savon Sanomat ei halunnut ainoastaan poistaa tätä epäkohdaksi katsomaansa asiaa vaan myös tarjota nuorille mahdollisuuden osallistua lehden tekoon.

Elikä pistettiin lehteen hakemus ja siitä vapaaehtoiset nuoret ympäri maakuntaa, jotka on kiinnostuneita lehen teosta niinku vähääkään, niin tulkaa raatiin ja ensimmäisenä vuonna kaikki halukkaat pääsi. Sen jälkeen kiinnostus laajeni niin, että mulla ei riittäny enää rahkeet.
KP, Savon Sanomat

Merkille pantavaa on se, että raadin suosio kasvoi. Tämä kertoo siitä, että vaikka nuoret eivät olekaan innokkaita lehden tilaajia, lehden teko kiinnostaa heitä syystä tai toisesta. Poutiaisen mukaan alkuvaiheessa hakemuksia tuli 50, mutta myöhemmin määrä nousi yli 80:n. Haastatteluhetkellä raadissa oli 30 nuorta. Raatilaisten tehtävä on nuorten sivun lisäksi kirjoittaa blogeja, joita ilmestyy Savon Sanomien internet-sivuille säännöllisesti.

Savon Sanomissa nuorisoraati kokoontuu suunnilleen kerran kuukaudessa. Kokouksissa nuoret ideoivat juttuja, joiden näkökulmia vielä jalostetaan Poutiaisen johdolla. Nuoret jaetaan 2–3 hengen ryhmiin, jotka toteuttavat jutut annettujen ohjeiden mukaisesti. Nuorisoraatiin haetaan uusia jäseniä kerran vuodessa.

4.2 Kaleva

KALEVA

SUNNUNTAI 13. HELMIKUUTA 2011 25

PATTERI

Oma posti

Lähetä meille Patterin mielipiteitä, piirustuksia, runoja ja juttuja sähköpostilla patteri@kaleva.fi tai kirjoita suoraan Kaleva, Patteri, PL 170, 90040 OULU. Julkaistusta kirjoituksesta ja piiruksesta maksetaan 7 euron palkio. Lisätään maanantai- ja tiistai-iltojen ohjelmaa, asusteita, herätyksellisiä alkua- ja loppusanat sekä pankkiohjeita.

Vink vink: Isoäidinlehti rundilla myös Oulussa

Homien ja slow-lifestyle omilla kädillä tekeminen on pinnalla. Nyt on on hyvä syy opetella mummon ihana lämpöinen viikotehti ja launata pöytäillan tuntu isoäidinlehdellä. Nauti on yhteistyökumppaneidensa kanssa käynnistetty ”Ogji isoäidinlehti”-kampanja, jonka tavoitteena on käsitöiden ja -käsityökalujen jatkaminen.

Kampanjan osallistuvat tilkkupeitot on tavoitteena koota maanin suurimmaksi tilkkupeitoksi syyskuu 2011. Tämän jälkeen koostaa tilkkupeitto jaetaan pieninä peitteinä hyönteiskäsitöiden kuden ensi- ja turvaköiden liitelle. Tempaus on ohella Suomessa kiertävää.

YHTEYSTIEDOT:
Puhelin: 044 7955 847
Sähköposti: patteri@kaleva.fi
Kotisivut: www.kaleva.fi

Ensi viikolla Sirkus-areenalla jokainen saa loistaa

Wau! Wau! ja Abban Nälä! ovat nuoria sirkusoppilaita Oulusta. Onko sirkusmaailma sinulle tuttu? Kerro meille osittessasi patteri@kaleva.fi.

Oululainen Jimi Välikangas mainitsee yhtyeensä vanvuodeksi livekoon.

Nää

Bändikisoihin voitto mielessä

Valiko oululaiset nuoret perustavat bändejä aikoo, ei toisaalta samanaista yhtyettä kaupungista löytyy, kertoo syyskuu 2009 kaustun Temple Bändin basisti ja Välikangas, 16. Iku kuuluu yhtyeensä musiikkia 1980-luvulta vaihtelevasta ottaen händ rockiksi. Läimästä soittava tuon esimerkki jossain kappaletta kanta-a-händhappu.

Lyseolaista laulajaa lukuunottamatta Temple Bändin jäsenet käyvät ensimmäisiä vuotia Mädeton musiikkiklubi, ja heillä on musiikkitausta jo aikalasta. Jimi soittaa basson lisäksi kitaraa, ja hän on aiemmin ollut trumpettina pöytäsoittajana. Hän ei kuitenkaan halua musiikkia ammattina. "Jos musiikkia tekisi työkseen, sitä voisi kädellä hauskas."

Temple Bändin suurin saavutus on viimeisyyden voitto Elmä ry:n ajatuksella järjestämässä S-sulla stagerit bändikilpailussa, jonka palkinnon oli keikka Helsinkiin. Nuortensa nimikkään suomenlaulajan lämmittäjänä. Voittaja valittiin neljänkymmenekymppien, ja Temple Bändi keräsi yli 3500 ääntä tehden samalla kilpailun äänienmääränsä.

"Keskusta tuli hyvä palautusta pääesitystä Suburban Tribeca'ssä. Saimme kehujia" Jimi kertoo, että bändi ei aio jättää lepämään laakerilehtiä. "Uuden EP:n mahdolliset ovat alullaan, ja keikkoja on tekeillä."

Kesällä Temple Bändi osallistuu Helsinkiin pidettävään Ääninä & Yrittäjä bändikisaan. "Tähän asti olenme voitonne saturoimassa."

LAURA AJAJÄRVI
Kirjoittaja kuuluu Kalevan nuorten kirjoittajien ryhmään.

MIKA JUUSTINE, 15, ALEKSI AJAJÄRVI, 15, ja Teemu Sirviö, 15, viettävät rauhallista ja leppoisaa perjantai-iltaa sekä iltaa yleensä nuorisotilaisissa kavereiden kanssa biljardipöydällä ja kylillä kahvitellen, syöden tai muuten vain höpötelin. Pakkanenkaan ei estä kokoustunusta illanin Haminaassa.

Perjantaisin hengailaan kylillä

Poikaporukassa ajellaan mopoilla, heitetään läppää, syödään mässä ja juodaan eessä

Poliisit täällä kiertävät melko harvoin. On vissiin vähän liian rauhallinen paikka tämä lin keskusta."

Teemu Sirviö

Porukalla hyvän meiningin puuttessa. Nuorisotiloin on sulkeutuvat perjantaisin yleensä puoli yhdeksästä aikaan illalla ja illan on jatkettava jossain muualla. Pojat kertovat, että heidän matkansa jatkuu yleensä kylille kassaanmenneiksi.

Lähin kahtakymmentä pakka-asetta hipon kyltympä ja perini tuulimylly on ajanut meidän tutustumaan sisäiltoihin. Muutama urheo mopoilla työtöyrytyneen istuakkele rihalla ja polttaa tupakkaa. Moposta vertaillan tehoja ja vinkkejä. Harjoitukset saattavat vetäytyä. Kaverukset kertovat, että eivät ole niin kinnostuneita mopojen

vertaillusta: oman uljan rautan vierellä ei jakso koko illan setsoilla. Siis on hyvä olla mita aktiiviteetteja. "On ihan hyvä ja kiva homma, että grilli, pizzaa ja She'll ovat aina tui myöskin. She'llillä on kiva istuakkele kavereiden kanssa kahvilla, kun se on kooko yönäni", Teemu Teemu.

"Niin ja Hamina Grillailla saa maullaan purttua makkarapannat", kehoo Aleksi. "Perjantaisin tulee varmasti käytyä polkien kanssa syntymästä, jos vaan on rauhalla illat" juttua hän maan muiden poikien myhäillestä taantaa.

Nuoret miehet sanovat viettävänsä aikaa lin raitilla omissa porukassaan poikien kesken. "Meillä on semmonen vähän alle kymmenen jalkin perusrakka", kertoo Miika. "Ajellaan mopoilla, heitetään läppää ja syödään 'mässyä' se-kä-joodaan 'teessä' ja istuakkelella". Sitä on tämän kaveriporukan perjantai-illat tehty.

"Jos pihalla oikeasti tulee liian kylmä, niin sitten voidaan mennä porukalla jonkun kaverin luokse katoamaan elohovia tai pelailemaan konsolilla", valotavat pojat.

"Poliisit täällä kiertävät melko harvoin. On vissiin vähän liian rauhallinen paikka tämä lin keskusta", nauroo Teemu. Eikä sitä sitten talvella palele sestä oivasta tuolla pakka-asessa koko illan?

Kuvittele itse! Voit iPad!

Kaleva järjestää alle 18-vuotiaille Okko nää Oulussa vuonna 2020 – kirjoituskilpailun. Kirjoita teksti (3000 merkkiä), jossa kuvittelet omaa ja Oulun tulevaisuutta vuonna 2020. Miltä Oulu näyttää ja miten itse kuulut Ouluun kahdeksan vuoden kuluttua?

Kalevan raati valitsee kärkijoukon. Kilpailun päätuomari, oululaislähtöinen nuori kirjailija Riikka Pulkinen valitsee kolme parasta. Voittaja palkitaan iPad-sormitietokoneella.

Kirjoituksen laityyppi on vapaa. Lähetä teksti helmikuun loppuun mennessä Kaleva.fiin kautta, sähköpostilla patteri@kaleva.fi tai postitse Kalevan toimitus/Patteri PL 170 90401 Oulu. Parhaat tekstit julkaistaan Kalevan verkkosivujen ja paperilehdessä, ja toimitus tekee niiden pohjalta juttuja Kalevaan.

Kuva 5. Kalevan nuorten sivu Patteri kirjoitus 13.2.2011.

Myös Kalevassa toimii nuorten sivu, kerran viikossa ilmestyvä Patteri. Kalevassa pääjuttu on taitettu kuudelle palstalle ja sen molemmissa puolilla on yhden palstan

levyiset pienemmät jutut. Pääjutun vasemmalla puolella on Nää-palsta, jossa esitellään kiinnostava levikkialueen nuori. Oikealla puolella taas on kolumni.

Pääjutun alapuolella oli välillä ilmoitus, esimerkissä ilmoitus koskee Kalevan alle 18-vuotiaille järjestämää kirjoituskilpailua. Silloin kun ilmoitusta ei ollut, sivun alalaidasta löytyi Hibbo-sarjakuva sekä runoja, jotka ovat lukijoiden kirjoittamia.

Pääjutun yläpuolella, hyllyllä, on nuorten sivun yhteystiedot sekä kuvalla varustettu maininta ensi viikon nuorten sivun pääjutusta. Hyllyn keskellä on Vink Vink -palsta, jossa vihjataan nuoria kiinnostavista asioista ja tapahtumista, joihin nuoret voisivat osallistua.

Kalevan nuorten sivulla kuvituksesta on vastuussa yksi nuorten kirjoittajien ryhmän jäsen. Kuvissa esiintyy poikkeuksetta nuoria ja he ovat usein hymyileviä. Piirroksia oli kuvituksena käytetty vain runojen yhteydessä, joten nekin lienevät lukijoilta lähtöisin.

Muita visuaalisia elementtejä Kalevan sivuilla ovat faktalaatikot ja sitaattinostot. Pääjutun yhteydessä oli usein sitaattinosto, joka oli irrotettu pääjutusta. Lisäksi kolmella kerralla neljästä pääjutun yhteydessä oli myös faktalaatikko, joka täydensi pääjuttua antamalla lisätietoa aiheesta.

Sivun tuottajana toimii Elina Ursin (jatkossa EU). Hän johtaa nuorista koostuvaa kirjoittajaryhmää, jonka ikähaarukka on 15–23 vuotta. Sivun kohderyhmä sen sijaan ovat 12–18-vuotiaat. Kohderyhmän ikähaarukkaa ei kuitenkaan noudateta orjallisesti, sillä esimerkiksi syksyn 2010 aikana sivulle on haastateltu 24-vuotiasta opiskelijaa.

Materiaalin Patteriin tuottaa nuorten kirjoittajien ryhmä. Ryhmä koostuu 15 nuoresta, joista aktiivisia on kymmenen. Lisäksi sarjakuvien piirtäjä ja juttujen kuvittaja tulee ryhmän sisältä. Kalevassa ryhmän vaihtuvuus on pientä.

Viime keväänä tuli... 4–5 uutta nuorta mukaan. Ja kauiten jotka on ollu, esimerkiksi Sanna on nyt ollu jo... Hyvänen aika, varmaan seittemän vuotta.

EU, Kaleva

Kalevassa siis vaihtuvuus ei ole niin säännöllistä kuin Savon Sanomissa minkä vuoksi ryhmän keski-ikä on korkeampi. Ryhmän jäsenet pääsevät kirjoittamaan useammin kuin Savon Sanomissa, sillä sivu ilmestyy useammin ja tekijöitä on vähemmän. Kalevassa nuorten kirjoittajien ryhmän tehtävät eivät rajoitu Patteriin, vaan osa ryhmäläisistä tuottaa materiaalia myös lapsille suunnatulle Pikkunen-palstalle.

Patterin lisäksi nuoriso on huomioitu myös Kalevan internet-sivuilla, joilta Patterin lisäksi löytyy erityinen opiskelu-osio. Opiskelu-osio keskittyy ensisijaisesti korkeakoulumaailmaan, mutta sieltä löytyy myös esimerkiksi lukioita käsitteleviä uutisia. Näin ollen myös Opiskelu-osio voidaan lukea nuorison huomioimiseksi. Koska Opiskelu-osio ei ilmesty runkolehdeksi, sen lähempi tarkastelu jää tämän työn ulkopuolelle.

4.3 Keskisuomalainen

20 KESKISUOMALAINEN

NUORET

Tuottaja: Maju Vuolle (014)622 239
Sähköposti: nuoret@keskisuomalainen.fi
etunimi.sokoniemi@keskisuomalainen.fi
faksi: (014)622 274
osoite: Nuoret, Keski-Suomen opisto, PL 159, 40100 Jyväskylä.
Nuoret-sivustoa lukee päivittäin 13-17-vuotiaita keski-suomalaisia nuoria.

OMIN KÄTÖSIN

Vaahotokarkkikaakao

Hanne Lehtinen

Helppo, uudenlainen ja ehdottomasti herkullinen kaakaseppi sopii kylmiin talvi-iltoihin erinomaisesti.

Tarvikkeet:
Maukka kaakao maustoa maun mukaan (n. 3 dl)

Kermavaahtoa

Vaahotokarkkeja (2 tai enemmän)
1. Sekoitaa kaakaojauhe kuumaan maustoon. Mausteeksi kaakaon voi käyttää ripaus kanelia tai chiliä, jos haluaa kaakaoon enemmän maakeita, lisää hieman sokeria.
2. Purista kermavaahdosta

näyttävä pyöreä kaakoon päälle.
3. Asettele vaahotokarkit kermavaahdon läpi kuumaan kaakaon niin, että ne sulavat sekaan.
4. Nauti!

PUSKASTA

Onnistuuko pussaaminen?

JYVÄSKYLÄ
Iina Kuita

Kuka olet?
Olen Niinon J., 18 vuotias. Kinnasta.
Missä olet tänä kymmenen vuoden kuluessa?
Olen ekonomia ja minulla on open parhe. Aivan väärässä kanssa rahallisesti jossain Euroopan maassa ja meillä

Mitä mieltä? Seisoimme käsillämme, jos lähetät meille Nuoret-sivusta palautetta. nuoret@keskisuomalainen.fi

KESKIVUOKONA 23.2.2011

Lähes selvät sävelet

Pian alkava yhteishaku voi ysiähdistää – tai sitten ei.

JYVÄSKYLÄ
Riina Nygren

Jyväskylän Rudolf Steiner-koulun yhdeksännen luokan oppitilalla on jo melkein selvää, mitä maallikkous koittaa van ystävänsä kaavakkeisiin merkittään. Roosa Väylä, Sonja Blom, Ville Jätkä ja Mikkael Puukkonen ovat suunnitelleet ensisijaisesti lukio-opintoja.

– Annattikouussa meidän on kiinnostasi, mutta lukiosta saisi vielä vähän lisää. Hyvällä tuntuu päästä pois peruskoulusta, 15-vuotias Jätkä kertoo.
Sonja Blom, 15, kertoo myös olevansa innostunut, vaikka oikeaan varma seuraavasta koulusta.
– Haaska pääteti vähän uusia mielisiä. Aion käydä lukion Jyväskylässä ja lähettä sitten kauemmas opiskelemaan kiinnostavia aineja, hän kertoo.

Koko joukko vaikuttaa päättäneen varmistaa jonnekin huoltamansa koulusta.
– Ja jos ei onnistu, viimeisestä vaihtoehdosta on sitten tulla Steiner-lukio, jonne meillä jokaisella on tavallain paikka varattuna, Roosa Väylä, 16, kertoo.
– Ei ei pääse mihinkään, todella näyttää, Puukkonen, 15, toteaa.
– Hienollain on lukion vaihtaa vielä vertailemalla.

Mikä tekiit valinnasta sitten vaikuttavat?
– Itse kaiton ainakin vähän koulun keskiarvoa, mikä, ne kertovat opettelijoiden yleistäosta ja motivoitusta, Väylä tietää. Muut maantietävät myös kaaverilla koulujen juttujen vaikuton.
Jyväskylän alueen lukiot tulevat kuitenkin olemaan kaikilla ensisijalla.
– Porukat ei päästäisi kau-

”Itse pitää päättää ja tehdä sitä, mikä tuntuu hyvältä.”
Sonja Blom

emmaa, Blom maistaa ja maustaa myskit.
Kiinnostuksen mukaan
Vaikka niillä suorilla mielessä siinätkä lukio, heidän laokaltaan on meini hakeutunneet myös ammattiliseen koulutukseen.
– Varmastakin ne, joilla opiskelunvaihto on pienempi, menevät ammattikouluun, Blom tietää.
– Mutta missään nimessä jaksot ei mene niin, että ne jollain on hyvät numerot, menevät lukioon ja huomommita arvostusta valittavat hakevat amikseen. Jos tietää mitä haluaa tulevaisuudessa tehdä, ei tarvitse välttämättä lukion ”isäntää”, hän lisää.
– Mutta yleensä aikarammat oppilait hakevat lukioon. Tai jos uralla ammattilain vaihtoon lukiokoulutusta, kuten minun tapauksessani, Väylä toistaa kerton olemassa kiinnostanut muotoilusta ja arkkitehtin työstä.

Normaalia jännittystä
Kukaan haastattelusta ei varsinaisesti pelkää yhteishakua tai hakotilannetta. Hakua ei ole koulussa harjoiteltu, eikä se Blomin mukaan ole edes tarpeellista.
– Meille sanottiin, että

Heta haluaa ihmisten pariin

JYVÄSKYLÄ
Lotta Matanen

Pälokätkäinen Heta Vaatovaara, 15, kertoo, että ammattilain on haastava läpi. Painostusta saa kaitella rinnuksilla kaita koulukaverit.
– Mutta valinta olti tehtävä itse. Heta on kuitenkin löytänyt omat valintansa ja kiinnostuksen kohteensa.

– Haluan työskennellä ihmisten kanssa ja tehdä käyttäytymistieteitä työssä. Työä tuntuu olevan oikein nappaa, hän sanoo.
Maailmaan yhteishakuun lukopaperoin Heta aikoo lähtää ensimmäiseksi vaihtoehdokseen muoritoimittajan koulutukseen. Sitä järkevästi Keski-Suomen opisto Suolahdessa.

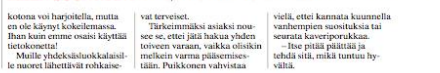
Heta Vaatovaara

– Minua kiinnostaa eniten muorien kanssa toimiminen, Heta kertoo.
– Olen kyllä myös haitannut paljon tutun lapsia.
Lukiosta Heta ei ole ajatellut,

vat terveiset.
Tärkeimmäksi asiaksi nousee se, ettei jättä lukua yhden toivon varaan, vaikka olisitkin melkein varma pääsemisestä. Puukkonen valitvtaa

viellä, ettei kannata kuunnella vanhempien suosituksia tai seurata kavereitokkeaa.
– Itse pitää päättää ja tehdä sitä, mikä tuntuu hyvältä.
tuttun ajomakka. Koululla olisi mahdollisuus myös asuntoluhoihin, mutta Heta haluaa asua vielä kotona. Hänen mielestään pitki koulumatka ei ole ongelmia.
– Tärkeää on vain se, että saa tehdä ja opiskella sitä mitä itse tykkää.
Häikäisevä tulevaisuus
Hetalta on mielestä monia toiveammattia.
– Vainon olla yllätoimen opettaja tai vaikka psykologi, Heta tietää.
– Hienellä ei kuitenkaan ole kiire työelämään. Nuorisiohjaajaksi valmistuttuaan Heta aikoo jatkaa opitelua. Ehkäpä vielä jonakin päivänä hän saa työskennellä omissa unelma-ammattissaan.

MIHIN SUUNTAAN? Sonja Blom (vas.), Roosa Väylä, Mikkael Puukkonen ja Ville Jätkä ovat jo kartalla, mihin suuntaan aikovat suunnistaa.

Kolumni Maju Ridell

Kaksi kotia

Kyllä sinä varmasti pärjäisit, vaikka asuisit yksin. Tämän lauseen tulla vauvo sit kertain näyttelijä?
– En tiedä. Nyt ei vain tule ketään näyttelijä.
Mikä haluaisit kysyä seuraavalla haastatteluvieralla?
– Vastaisin puuvatti ihelisi?
Mikä vastaa itse?
– Joo kait, vähän min oonkin aina halunnut hah hah.

aiheksia elämään, ja tereytti hyvää ruokaa! Ilat kuitaan tekemällä lätkeyä, näkemällä kaaverit, olemalla kotona, kuntolamella erian kantaolin ryhmäpöytä, käymällä teatteritreenissä, kaksosella leijota, käymällä paikallispuuissa, milloin mitäänkin.
Joka ita soitin vanhemmilleni, joskun myös siskolleni. Kerroin koulunsaajan ja he kerroivat, miten Jyväskylässä minne. He ovat minulle todella tärkeitä ja onkin mukavaa kaitella heidän äänensä. Nykyisin eniten vaihtoehtoa van harvoin, ennen läheskään joka päivä kaiten ennen.
ALIN PERIN oli puhe, että paitaan kottoutui (sitä kottui Jyväskylässä) joka viikkomppu. Tosin on kuitenkin käyty, sillä ova viikkomppuista kaita harrastustien parissa. Se on huijaa ikävä, mutta ole valmis luopumaan harrastustilankaan, joskun ikävintä perheistä kovasti. Onneksi puhelimet ja netti on keksitty, eikä junaikkakaan kovin kaita kaita. Muutamaan kerran olen käynyt Jyväskylässä jossa kesken nauttikoon.
Loppujen lopuksi, olen varma, että janssa tapurantti luopumista tulla Tampereen yhteiskoulun lukiossa.
* Kirjoittaja opiskelurastinmistä tulla Tampereen yhteiskoulun lukiossa.

Kuva 6. Keskisuomalaisen nuorten sivu 23.2.2011.

Keskisuomalaisen nuorten sivun taittoratkaisut muistuttavat paljon Savon Sanomia. Pääjuttu on taitettu viidelle ja puolelle palstalle siten, että pääjutun molemmille

puolille jää tavallista enemmän tyhjää tilaa. Pääjutun oikealla puolella kaksi palstaa on muussa käytössä. Sivupalstoilta löytyy kolumni sekä pienempi juttu tai sarjakuva.

23. helmikuuta hyllyllä oli vaahtokarkkikaakaon resepti sekä Puskasta-palsta, jossa oli haastateltu 18-vuotiasta kiinalaisnuorta. Lisäksi hyllyltä löytyy nuorten sivun yhteystiedot ja ylävinjetistä kehoitus antaa palautetta sivusta.

Pääjutun taitossa maininnanarvoista poikkeuksellisen palstajaon lisäksi on otsikon väri. 23. helmikuuta otsikon väri oli sininen. Värivalintaan ilmeisesti vaikutti pääkuvan hallitseva väri. Muiden juttujen otsikot olivat väriltään mustia. 23. helmikuuta pääjutun yhteydessä oli kainalojuttu, joka on taitettu neljälle palstalle pääjutun alle.

Kuvissa esiintyi pääosin hymyileviä nuoria. Graafeja ei ollut, mutta 23. helmikuuta ilmestyneen sivun pääkuvassa on yhdistetty valokuva ja piirros. Valokuvassa on neljä nuorta ja heidän takanaan on piirros tienviitoista, jotka osoittavat eri suuntiin. Samalla sivulla vaahtokarkkikaakaon reseptin yhteydessä on taustastaan irrotettu kuva valmiista kaakaoannoksesta.

Pääjutun yhteydessä on 23. helmikuuta käytetty sitaattinostoa. Muutoin tavallisuudesta poikkeavia visuaalisia elementtejä ei ole. Sellaisiksi voidaan toki mainita sivun pääkuvien kuvatekstien yhteydessä olevat kuvatekstiotsikot. Ne eivät ole kuitenkaan pelkästään nuorten sivun erikoispiirre, vaan kuvatekstiotsikot ovat käytössä lehden kaikilla osastoilla. Pääjutut alkoivat anfangilla, jotka olivat samanvärisiä kuin pääjutun otsikot.

Haastatteluja tehdessä syksyllä 2010 Keskisuomalaisen nuorten sivu ei ollut vielä aloittanut toimintaansa. Keskisuomalaisessa nuoren ajatellaan olevan alle 35-vuotias, mutta tämäkään ei ole yksiselitteinen määritelmä, sillä haastattelua tehdessä lehdessä selvitettiin mahdollisuutta tehdä noin 13–17-vuotiaille suunnattu sivu. Haastattelussa kävi selväksi, että nuorisosta puhuessaan Päivi Lehikoinen (jatkossa PL) tarkoittaa Keskisuomalaisen määritelmänä nuorelle nimenomaan 13–17-vuotiaita.

Keskisuomalaisessa aloitti nuorten sivu vuoden 2011 alussa. Sivun ilmestyi ensimmäisen kerran 12. tammikuuta 2011 (Vesterinen: 2011). Sivua toteutetaan samalla periaatteella kuin Savon Sanomissa. Poikkeuksena on se, että siinä missä Savon Sanomissa kuvitukset hoitaa ammattilainen, Keskisuomalaisessa kuvitusvastuussa ovat nuoret itse. Sivun toteuttamista varten on koottu nuorista koostuva raati, jonka tehtävänä on tuottaa nuoren vetäjän ohjeistamana nuorille suunnattua materiaalia omalle sivulleen. Sivun tarvetta perusteltiin sillä, ettei lehdessä ole suoraan teini-ikäisille suunnattua materiaalia.

He (teinit) ovat väliinpuotoajia. Se Muksut-sivu on erittäin suosittu, se on profiloitu niin, et on erikseen täällä lastensivu Muksut et se olis niinku alakoululaisille, sanotaan et eskarilaisista just semmoseen 11–12-vuoteen. Ja sitte ne teinit tippuu tavallaan siitä.

PL, Keskisuomalainen

Väliinpuotoamisella Lehikoinen viittaa Baana-osaan, joka on suunnattu alle 35-vuotiaille. B-kantenakin tunnetun Baanan tarjonta on Lehikoisen mukaan keskittynyt lähinnä täysi-ikäisiin.

Keskisuomalaisessa toimii nuorisotiimi, jonka tehtävänä on miettiä nuorten huomioon ottamista. Tiimiin kuuluu ihmisiä lehden eri osastoilta. Heitä ei ole siis pelkästään toimituksesta, vaan edustettuina ovat myös esimerkiksi levikki- ja ilmoitusmarkkinointi. Ajatus nuorten sivusta on peräisin juuri nuorisotiimistä.

Ku olen Keskisuomalaisen nuorisotiimin vetäjä, jossa ajatellaan just näitä nuoria lukijoita, niin meidän ryhmä on kokenu sen (nuorten huomioimattomuuden) ongelmaksi ja meidän ryhmä on nostanu sen nyt esille.

PL, Keskisuomalainen

Mikäli nuorten sivu ei olisi Keskisuomalaisessa toteutunut, olisi toinen vaihtoehto ollut teini-ikäisten huomioiminen B-kannessa. Tämä olisi tarkoittanut asian tuomista toimituksessa esille. Käytännössä toimittajien olisi pitänyt miettiä nuorten näkökulmaa ainakin joihinkin juttuihinsa.

4.4 Turun Sanomat

Kuten on jo tullut esille, Keski-suomalaisessa toimi nuorisotiimi ennen kuin nuorten sivua alettiin tehdä. Tämä tarkoittaa sitä, että nuoria ajateltiin jo silloin, kun asia ei vielä lehdessä näkynyt. Turun Sanomissakaan nuorisoa ei runkolehdestä erikoisemmin huomioida eikä nuorisotiimiäkään ole, mutta silti nuoria ajatellaan. Tämän toi esille muun muassa Sanomalehti viikon nuorille suunnatusta annista vastannut toimittaja Anna Saarenoja. Hän ymmärtää nuoriksi kaikki opiskelijat sekä alle 30-vuotiaat. Turun Sanomissa ei ole virallista linjaa siitä, minkä ikäinen on nuori. Sen sijaan Saarenoja katsoo nuoruuden ja opiskelijan käsitteiden kulkevan käsi kädessä. Saarenojan mielestä nuoren ikä on noussut, koska opiskelijoiden keski-ikä on noussut. Saarenoja (jatkossa AS) tuo määrittelyssä esiin myös markkinoinnin näkökulman:

Sen huomaa aika vahvasti niinku markkinoinnissa. Mun mielestä se ei niinkää journalismissa. Mut lehden markkinoinnissa sen huomaa, et opiskelija luetaan lehden nuoriks lukijoiks ja sillon ku markkinointia kohdennetaan noihin korkeakouluihin voimallisesti, niin sitte jotenki semmonen tuntuma on tullu.

AS, Turun Sanomat

Saarenojan käsitystä nuoresta sotkee hieman voimakas korkeakouluihin suuntautuva markkinointi. Muutenkin pelkästään opiskelijan määrittäminen nuoreksi on ongelmallista, koska korkeakouluista valmistutaan eri ikäisinä.

Turun Sanomissa siis nuoria koskeva ajattelu on markkinointikeskeistä, ja markkinointia suunnataan voimakkaasti turkulaisiin korkeakouluihin. Lehti julkaisee viikkoliite Extraa, jossa on teini-ikäisille suunnattu Extreme-osasto. Lisäksi lehden toinen liite, vuoden 2010 lopussa lopetettu Treffi sisälsi nuorekkaaksi kuvattua materiaalia. Itse runkolehdestä ei kuitenkaan löydy säännöllistä nuorille suunnattua materiaalia.

Vuoden 2011 alussa Turun Sanomissa yhdistettiin Extra- ja Treffi-liitteet yhdeksi kerran viikossa ilmestyväksi Extra-nimiseksi liitteeksi. Vanhasta Extrasta usea vakiopalsta jäi tauolle (Luotonen: 2011, 3.) Huomioitavaa on se, että Extreme-palsta

jatkaa myös uudessa liitteessä. Extreme kattaa liitteessä yhden aukeaman, saman tilan kuin vanhassakin Extrassa. Korkeakouluihin suunnatut markkinointitempaukset kuitenkin tuottavat materiaalia uutissivuillekin.

Meillä oli nää opiskelijatreffit, eli tää kolmen viikon korkeakoulukamppanja meneillään, jolloin tuotettiin joka treffipäivälle korkeakouluihin kohdistettua journalismia.
AS, Turun Sanomat

4.5 Aamulehti

Aamulehdessä nuoret pyritään huomioimaan päivittäisessä uutistoiminnassa. Jos uutisaiheen osapuolena ovat nuoret, heitä kuullaan. Lisäksi joihinkin uutisiin saatetaan kehittää nuorten näkökulma.

Nuoria huomioidaan kautta linjan myös päälehdessä, vaikka nuorille ei ole erikseen nuorten sivua. Meillä on ollut esimerkiksi Näkökulma-osastolla paljon kirjoittelua koulukiusaamisesta, kouluruuusta jne. Myös Hyöty-sivuilla on usein juttua nuorista. Uutissivuilla reagoidaan heti, kun alueella tapahtuu jotain nuoria kiinnostavaa tai koskevaa.
ALK, Aamulehti

Myöskään Aamulehdessä ei ole nuorelle yleispätevää määritelmää. Toimittaja Anu Leena Koskisella on kuitenkin selkeä käsitys nuoresta. Hän ajattelee nuoren olevan 13–18-vuotias. Koskinen (jatkossa ALK) korostaa, että kyseessä on hänen henkilökohtainen käsityksensä nuoresta, mutta viesti tulee selväksi: Aamulehdessä nuorta ei ole virallisesti määritelty.

Aamulehdessä nuorille suunnattua viihteellistä aineistoa tuottaa viikoittain ilmestyvä Valo-liite. Sen sijaan uutistoimituksen rutiineissa nuoriso tulee esille satunnaisemmin. Yksi nuorison huomioimisen ilmenemismuoto oli muutaman kerran vuodessa järjestettävät koulukäräjät. Koulukäräjillä Aamulehdestä lähtivät toimittaja ja kuvaaja nimetylle koululle.

Nehän (koulukäräjät) on just semmosia, et on joku teema, ja sit keskustellaan ja Aamulehti tekee siitä ison jutun.
ALK, Aamulehti

Keskustelijoina ja näin ollen jutun ääninä toimivat nuoret itse. Pari vuotta sitten itsekin koulukäräjiä suunnittelemassa ollut Koskinen kuvailee koulukäräjiä suosituksi tapahtumaksi. Lisäksi Aamulehden omassa auditoriossa on järjestetty nuorille suunnattuja paneelikeskusteluja, joista Koskinen on haastatteluhetkellä ollut mukana yhdessä.

Sinne (paneeliin) ei, vaikka mä mainostin joka paikkaan sitä, nii sinne ei tullu juurikaan nuoria... ..Ehkä nuorilla on kynnys ku se on täällä Aamulehen auditoriossa.
ALK, Aamulehti

Vuonna 2011 lakkautetut koulukäräjät on sittemmin korvattu nuorten auditoriokeskusteluilla, joiden järjestämiseen Koskinen on osallistunut. Lisäksi Aamulehti on saattanut nuoria sekä pirkanmaalaisia kansanedustajia ja ministerin yhteen. Tapaamisessa nuoret ovat saaneet kysyä heitä askarruttavista asioista.

4.5.1 Nuoriso Aamulehden uutissivuilla

Aamulehdessä aamuisin valittava näkökulma vaikuttaa siihen, kuullaanko nuoria heitä koskevissa jutuissa.

Kyl me pyritään siihen, että ois aina jos ku juttu koskee jotain tiettyä ryhmää, niin heitä myös kuultais. Että myös tehää semmosia juttuja, jotka nuoria kiinnostaa.
ALK, Aamulehti

Koskinen on tehnyt juttuja nuorten liikennekäyttämisenestä. Niissä näkökulma on vaihdellut jokaisen jutun kohdalla.

Mä oon menny ku on näit kolareita, nuorten ajamia, niin mä oon menny amiksen pojilta kysyyn et miks. Mitä vinkkiä teillä on. Et se

riippuu enemmän siitä näkökulmasta mikä otetaan. Voidaan tehdä niinku molempia juttuja, et kysytään niinku... niiltä mopoautoilijoilta, niitäki on haastateltu. Ja sit poliisilta. Monestihan otetaan molemmat.
ALK, Aamulehti

Koskinen tuo esille, että tyypillisimmillään nuorten liikenneonnettomuuksia koskeviin juttuihin otetaan poliisin ja nuorten näkökulmat. Mutta Aamulehdessä näkökulma voidaan tietoisesti rajata pelkästään toiseen osapuoleen. Näin on tehty esimerkiksi Koskisen 4. joulukuuta 2009 kirjoittamassa jutussa, joka koskee riskikuljettajia. Jutussa on haastateltu poliisia, Suomen autokoululiiton puheenjohtajaa ja tamperelaista liikenneopettajaa. Kyseessä on siis yksinomaan virkamieslähteisiin perustuva juttu. Sen sijaan Koskisen syyskuussa 2009 kirjoittamassa rattijuopumuksia käsittelevässä jutussa on haastateltu kolmea 18-vuotiasta ammattikoululaista. Voidaan siis sanoa, että juttu perustuu yksinomaan nuorisolähteisiin.

Aamulehti pyrkii Koskisen mukaan huomioimaan nuoret aina, kun siihen on mahdollisuus. Nuorison huomioimista edistää myös se, että heitä, kuten minkään muunkaan ryhmän edustajaa, ei saa Aamulehdessä kuvata, ellei heiltä kysytä mitään.

Meillähän on semmonen termi ku kuvatekstivis. Että tota koskaan ei saa olla kuvatekstiviksia, et se mopoautoilija olis vaan siinä kuvassa mut siltä ei kysytä mitään. Et kyl sen pitää olla myös siinä jutussa.
ALK, Aamulehti

Päivi Lehikoinen nosti tutkimuksessaan esille nuorten roolin söpöinä kuvittajina, mikä tarkoittaa sitä, että nuori on kuvassa, mutta häneltä ei kysytä mitään (Lehikoinen 2001, 3). Ainakin Aamulehdessä nuorison kuvaamista pelkästään kuvitustarkoitusta varten vältetään visusti.

4.6 Sanomalehtiviikko

Jokaisella tutkitulla lehdellä on erikoistoimintaa kerran vuodessa olevan Sanomalehtiviikon ajan. Sanomalehtiviikon voi järjestää milloin vain, mutta vuodessa on varattu yksi viikko, jolloin lehdet ovat erityisesti varautuneet toimittamaan lehtiä

kouluille. (Sanomalehtien Liitto: 2010.) Lisäksi tekemistäni haastatteluista käy ilmi, että kouluvierailut ja toisaalta koululaisten vierailut ovat erityisen suosittuja juuri Sanomalehtien liiton järjestämän Sanomalehtiviikon aikana. Turun Sanomissa nuorisolle suunnattuun sisältöön panostetaan voimakkaasti Sanomalehtiviikon aikana. Toimittaja Anna Saarenoja oli vastuussa vuoden 2010 Sanomalehtiviikon annin toteuttamisesta.

Sanomalehtiviikko huomioitiin lehdessä siten, että joka päivä maanantaista perjantaihin oli nuorille lukijoille kohdistettu erikoissivu. Ja siinä sivulla pyrittiin käsittelemään nuoria kiinnostavia juttuja.

AS, Turun Sanomat

4.7 Kritiikkiä nuorten sivulle

Kuten todettua, tutkituista lehdistä kolmessa nuoriso on huomioitu printtilehdessä tekemällä nuorten sivua. Mutta onko teemasivu ainoa tapa huomioida nuoret tai onko se riittävää tai mielekästä? Savon Sanomien Poutiainen on tyytyväinen lehtensä linjaan.

Oon tyytyväinen siihen, et mejän johto lähti näin tavallaan... öö, ihan toiseen ääripäähän vetämään sitä, et nyt keskitytään nuoriin... ...Ja mä oon tyytyväinen siihen, että myös annetaan tilaa siellä nuorten sivulla.

KP, Savon Sanomat

Toisaalta osa haastateltavista oli sitä mieltä, ettei nuoria saisi karsinoida omille sivuilleen, vaan nuorten näkyvyys pitäisi taata lehdessä muilla sivuilla ja eri osastoilla.

Nuoria ei pidä eristää jollekkin teemasivulle... ...Henkilökohtaisesti oon sitä mieltä, että niiden (nuorten) pitää näkyä päälehdessä ja uutissivuilla ja... uutissivulla ja Tampere ja naapurit -sivulla ja taloudessa. Et joka asiassa.

ALK, Aamulehti

Se, että vaatiiks se (nuorten huomioiminen) jonkun teemasivun, jota joku ylläpitää sinnikkäästi viikosta toiseen, niin mä en tiä, onks se mielekästä niin kauan ku se... Tommoset vaan alkaa toistaa itseään aika usein.

AS, Turun Sanomat

Myös Anu Kantola (1998, 34–35) kritisoi nuorten tai muiden ryhmien tai teemojen eristämistä omille sivuilleen. Kantola pelkää, että omiin osastoihinsa jakautumalla jutut muuttuvat helposti valistushenkisiksi omaa asiaansa ajaviksi artikkeleiksi. Kantola ei kuitenkaan ota kantaa ajatukseen, siitä, että esimerkiksi nuorten sivuille jutut tekisivät nuoret itse. Kantola lähtee liikkeelle siitä, että jutut ovat joko toimittajan tai alihankkijan tekemiä.

Samoin on Itkosen (2002, 17) mukaan todennut Helsingin Sanomien uutispäätoimittaja Reetta Meriläinen seminaarissa. Meriläisen mielestä nuorten sivut eivät ole tätä päivää vaan lukijakarsinointia.

Toisaalta Saarenojalla on käsitys siitä, millainen nuorten sivun pitäisi olla, jos sellaisen teko aloitettaisiin Turun Sanomissa. Hän lähtisi tekemään sitä samalla kaavalla, millä Extremeä, Turun Sanomien Extra-liitteessä ilmestyvää nuorten palstaa nyt tehdään.

Extremen suuri etu on se, että siinä on aina ollu nuoret vetäjät ja nuoret tekijät. Niin silloin se itse uudistuu koko aika.

AS, Turun Sanomat

Malli kuulostaa hyvin pitkälti samalta, jolla Savon Sanomien nuorten sivua toteutetaan. Keski-suomalaisen Lehtikoinen haluaisi kuitenkin huomioida nuoret monipuolisemmin.

Kyllä mä pitkäjänteisempänä työnä näkisin... Ja mielekkäämpänä, tärkeempänä sen, että päivittäisessä aineistossa olis nuoria kiinnostavaa asiaa ku että välttämättä tehään korvamerkitty sivu heille.

PL, Keski-suomalainen

Nuorten sivut herättävät ristiriitaisia tunteita paitsi haastateltavissa myös nuorissa ja journalisteissa. Osa Perkon tutkimukseen vastanneista journalisteista pitää nuorten sivuja tarpeellisina ja raikkaina varsinkin nuorten itsensä toteuttamina. Toiset taas pelkäsivät, ettei lehti katso asiakseen huomioida nuoria millään muulla tavoin silloin, kun lehdessä on nuorten sivu. Lisäksi jotkut journalistit pitivät kohderyhmäajattelua keinotekoisena ja liian helppona ratkaisuna. (Perko: 2003, 25.)

Lehikoisen lisäksi Kalevan Ursin peräänkuuluttaa myös toimituksen vastuuta nuorten huomioimiseksi. Hän ehkä hieman yllättäen ei ole tyytyväinen lehensä linjaan huomioida nuoria. Hän ajattelee näin siitäkkin huolimatta, että lehdessä on säännöllisesti ilmestyvä nuorten sivu. Kalevassa oli aiemmin päivälstalla jokaiselle päivälle merkitty päivän nuorisojuttu. Lehti- ja organisaatiouudistuksen aikana tämä kuitenkin tippui pois. Ursinin mukaan tämä vähensi nuorille suunnattujen juttujen määrää Patterin ulkopuolella.

*Ei voi tuudittautua siihen, et meil ku on tää Patterisivu, et se olis...
...Meinaan, et uutissivulle pitäis ehdottomasti saada lisää (nuorten juttuja).
EU, Kaleva*

Toisaalta Erkki Hujanen (jatkossa EH) on sitä mieltä, että uudistuksen jälkeenkin nuoriso otetaan riittävästi huomioon myös Kalevan muilla sivuilla.

*Se on sisäänrakennettu juttujen suunnitteluun ja ideointiin se nuorten näkökulma.
EH, Kaleva*

Kommenteista ilmenevästä ristiriidasta on havaittavissa se itsestäänselvyys, ettei ole olemassa mitään yleispätevää mittaria, millä nuorten huomioimisen riittävyys voitaisiin määritellä.

4.8 Haasteena yhteyshenkilön puuttuminen

Nuorten huomiointissa tärkeimmäksi yksittäiseksi tekijäksi nousi yhteyshenkilö, johon nuoria edustavat tahot voisivat ottaa yhteyttä. Sellaisen puuttuminen koettiin ongelmaksi Turun Sanomissa.

Tietynlainen ongelma on, että tällä hetkellä täällä ei ole koulun ja lehden välistä yhteyshenkilöä... Et jos nuoret lukijat haluais tota paremmin... huomioida siinä ja kuulla mitä siel tapahtuu, niin sit se varmaan vaatis, et olis joku henkilö nimetty. Yhteyshenkilö, jonka ihmiset tietäis et vois niinku lähtee antaa vinkkiä ja tiedotetta ja kehenkä niinku kouluista vois opettajat olla yhteydessä.
AS, Turun Sanomat

Ongelma voi koskea myös sellaisia lehtiä, joissa toimii nuorisoraati. Vaikka voisi kuvitella, että sellaisissa lehdissä nuorisoraadin vetäjä olisi luontainen yhteyshenkilö, näin ei välttämättä ole.

Meillähän ei oo oikeesti semmosia kontakteja nuoriin.
EU, Kaleva

Sanoessaan, ettei Kalevalla ole suoria kontakteja nuoriin, Ursin tarkoittaa nimenoman uutistoimitusta. Mikäli minkäänlaista yhteyshenkilöä ei ole, saattaa hyvä juttuaihe mennä täysin ohi suun, koska asiasta tietoiset tahot eivät tiedä, miten lehteä pitäisi lähestyä.

Savon Sanomissa nuorisoraadin olemassaolo auttaa myös lehden muita toimituksia.

Jos mä tiän et uutisaiheena on abipäivät tai joku muu vastaava on, mikä voitas huomioija uutissivulla, ettei tarvis tunkea nuortensivulle sitä, niin sitä voi sitte käyä sanomassa et by the way, muista huomenna tämä. Ja on totta myös se, että nuorisoraatilaisilta tulee koko ajan meille palautetta, jonka mä välitän sit eteen päin. Joka myös lisää sitä, että huomioijaan nuoria myös urheilusivulla ja niinku kulttuurissa ja taloudessa.
KP, Savon Sanomat

Poutiainen siis kommunikoi aktiivisesti eri osastojen välillä nuorilta saamansa palautteen pohjalta. Niissä lehdissä, joissa toimii nuorisoraati, on siis kannattavaa kommunikoida eri osastojen kesken, jotta nuorten juttuja menisi muillekin osastoille.

Haastatteluissa nousi esille se, että nuorten kanssa journalismia tehdessä nuorten kuuntelu on tärkeää.

Kuunnellaan sitä nuorta enemmän, et minkälaisia juttuja ne haluaa ja mitä ne kaipaa sinne.

KP, Savon Sanomat

Siis nuoria kiinnostavia juttuja. Me oletetaan, mitä ne nuoret haluaa.

EU, Kaleva

4.9 Negatiiviset uutiset nuorten riesana

Haastatteluissa nousi esiin yksi asenteeseen liittyvä seikka, joka on syytä nostaa esille. Kyseessä on nuorten esilletuominen heille kielteisessä yhteydessä. Usein esimerkiksi uutissivujen jutuissa nuoria joko syyllistetään tai heidän nähdään toimineen väärin.

Aina tavallaan ku on nuoret, ne on hirveen negatiivisessa sävyssä. Noissa uutisissa.

KP, Savon Sanomat

Voijaan kirjoittaa sillee, et nuoret tai nuori voi huonosti ja sitte me haastatellaan terveydenhoitajaa tai opettajaa tai viranomaista. Ja sit saattaa olla semmonen kainalojuttu, jossa on sit nuorenki ääni.

EU, Kaleva

Toimittajat syyllistyy siihen varmaan muissaki lehdissä ku täällä, et se ideointi lähtee niinku negaation (negatiivisuuden) kautta.

AS, Turun Sanomat

Ursin nostaa esille myös sen, ettei nuoria aina edes kuunnella negatiivissävyisissä jutuissa. Tai jos kuunnellaan, ääni kuuluu vain kainalojutussa jääden siten pääjutussa esiintyvien viranomaisten varjoon.

Saman ovat huomanneet myös nuoret itse. Kotilainen ja Rantala viittaavat Helsingissä vuonna 2005 pidettyihin päättäjäpaneelisiin, joissa nuoret kertovat, että heille annetaan mediassa vähän tilaa ja silloinkin heidät nähdään usein ongelmana. Samat kokemukset toistuvat nuorten haastatteluissa, joita Kotilainen ja Rantala ovat tehneet. (Kotilainen, Rantala: 2008, 16, 58–59.)

4.10 Yhteenveto

Vaihtoehtoja nuorten huomioimiseksi ovat nuorten sivu, nuorten huomioiminen päivittäisessä uutistoiminnassa etsien juttuihin heidän näkökulmansa ja ideoimalla päivän nuorisojuttu. Nuoret on huomioitu runkolehdestä julkaistavalla nuorten sivulla Kalevassa, Keskisuomalaisessa ja Savon Sanomissa. Turun Sanomissa nuorten sivu on viikonloppuliitteessä, ja Aamulehdessä nuoret pyritään huomioimaan päivittäisessä uutistoiminnassa. Osa haastateltavista kritisoi nuorten sivuja siitä, että ne lokeroivat lukijoita ja alkavat toistaa itseään. Myös osa tutkijoista on samoilla linjoilla. Toisaalta nuorten sivuja puolustettiin sillä, että niillä sivuilla nuoret saavat omia ajatuksiaan ja juttuaiheitaan esiin.

Suurimmiksi haasteiksi nuorison huomioinnissa haastateltavat nimesivät kontaktien puuttumisen nuoriin sekä sen, että nuoret nähdään uutisissa liian usein yhteiskunnallisena ongelmana. Myös aikaisempi tutkimus näkee ongelmaksi sen, että nuoret nähdään uutisissa usein ongelmana. Aiemmassa tutkimuksessa esitettyä nuorten asemaa oman elämänvaiheensa asiantuntijoina ei noussut haastatteluissa esille (vrt. luku 2).

5 Kehitysideoita: Nuorille suunnattu juttu

Tässä luvussa esittelen niitä erityispiirteitä, joita haastateltavat nostivat esille pohtiessaan, mitä asioita on huomioitava, kun journalismia tehdään nuorille. Samalla vastaan toiseen tutkimuskysymykseen (vrt. luku 1).

Haastatteluiden perusteella nuorille suunnattu juttu ei olennaisesti eroa muusta journalismista. Haastateltavat korostivat, että nuoriso on heterogeeninen ryhmä, joten yleistysten teko on vaikeaa. Heterogeenisellä ryhmällä haastateltavat tarkoittivat sitä, että jokaisella nuorella on yksilölliset kiinnostuksen kohteet. Näin ei voida nimetä mitään universaalia tapaa kirjoittaa nuorille suunnattua juttua. Joitain yhtenäisiä piirteitä kuitenkin löytyy.

5.1 Nuori haastateltava

Nuorille suunnatussa jutussa tärkeää on se, että jutun puhuja on nuori. Lisäksi nuorelle haastateltavalle on annettu suuri osa. Myös nuori jutun kirjoittaja koetaan positiiviseksi seikaksi. Kalevan Ursinin mielestä Kalevan jutuissa nuoriso saisi kuulua enemmän.

Ihan rehellisesti me ei hirveen paljon tehdä töitä... Et se nuorten ääni siinä niin tekijöinä kuin myöskin haastateltavina kuuluis siel vielä enempi.

EU, Kaleva

Ursin siis on sitä mieltä, että pelkkä nuori kirjoittaja ei itsessään ole nuorelle suunnatun jutun tae. Nuoren kirjoittajan täytyy näkyä, ja vastaavasti jutussa esiintyvälle nuorelle täytyy antaa paljon tilaa. Täytyy huomioida, että tässä vastauksessa Ursin puhuu nimenomaan uutissivuista, ei Kalevan nuorten sivusta. Kuitenkin tärkein, eli nuoren tuominen jutussa esille, nousee selkeästi esiin. Aamulehden Koskinen on samoilla linjoilla.

Sillee kuuntelis aidosti... ...Ja pitäis sillä tavalla järkevinä ja fiksuina tyyppeinä niinku he ovat... ...Kuuntelis, mitä niillä nuorilla on asiaa ja sitte kirjoittais.

ALK, Aamulehti

Koskisen huomautus järkevänä pitämisen tarpeellisuudesta on aiheellinen, sillä uutissivujen journalismissa nuorisoa käsitellään usein negatiivisuuden kautta. Siksi monet nuoret saattavat ajatella, etteivät aikuiset pidä heitä järkevinä tai tasavertaisina ihmisinä itsensä kanssa. Tässä nousee esiin toimittajan asenne. Jos toimittaja on asennoitunut haastateltaviin nuoriin siten, että hän näkee heidät jollain tavalla alempiarvoisina, on vaikea uskoa, ettei tällainen näkyisi jutussa. Nuoria on siis kohdeltava tasapuolisesti suhteessa muihin ikäluokkiin.

5.2 Kiinnostava aihe

Avainasemaan nousi myös aiheen kiinnostavuus. Lisäksi huomautettiin, että kiinnostava juttu ei ole kiinnostava vain nuorille, vaan kaikille ikäryhmille.

Kiinnostava juttu on kiinnostava kaiken ikäisistä.

PL, Keski-suomalainen

Nuorille ei minun mielestä tarvi kirjottaa erillä lailla.

EU, Kaleva

Se (nuorten journalismi) on samanlaista journalismia. Noin niinku päälinjauissaan.

AS, Turun Sanomat

Myös Perko on johtopäätöksissään samaa mieltä. Hänen mukaansa nuorille suunnattu journalismi kelpaa myös aikuisille, eikä nuorille suunnattu juttu näin ollen karkoita aikuistakaan lukijaa. (Perko: 2003, 28.)

Kuten Saarenojan vastauksesta on tulkittavissa, nuorten journalismissa on tiettyjä eroja perinteiseen uutissivuilla olevaan journalismiin verrattuna. Vaikka jutut

itsessään olisivat perinteisellä kaavalla kirjoitettuja, nousee tärkeäksi seikaksi aiheiden valinta.

Kiinnostuksen kohteet pitää olla nuorten maailmasta, jotka voi olla erilaisia kuin aikuisten maailmassa.

KP, Savon Sanomat

Poutiainen mainitsee poikkeaviksi kiinnostuksen kohteiksi sellaiset asiat, jotka ovat nuorille itselleen tärkeitä tai ajankohtaisia. Savon Sanomissa pyritään tuottamaan hyötytietoa nuorille, joten nuoria kiinnostavat aiheet voivat olla hyvinkin arkisia.

Esimerkiksi nyt on vanhojen tanssit. Niihin kuuluu rahaa. Ja sit ku (elehtii) ”poikaa ei saa tanssiin, ei sit millää”.

KP, Savon Sanomat

Hyötytiedolla Poutiainen tarkoittaa palvelujournalismia, jolla pyritään tuottamaan nuorille tietoa heitä kiinnostavista tai heitä koskevista asioista.

Joskus on niinku ajokortista, ajokortin saamisesta ja mitä tapahtuu armeijassa. Ei tiijetä, otetaan selvää... ...Et totta kai neki (nuoret) halua hyötyä siitä lehestä.

KP, Savon Sanomat

Savon Sanomien nuorten sivun konseptiin siis kuuluu palvelujournalismin tuottaminen nuorille. Savon Sanomat oli ainoa tutkittu lehti, jossa nuorille suunnatun palvelujournalismin käsite nousi esiin. Savon Sanomien nuorten sivulla onkin lääkäripalsta, jossa lääkäri vastaa nuorten esittämiin kysymyksiin.

5.3 Juttuvinkit

Tutkitut lehdet saavat nuorilta juttuvinkkejä pääsääntöisesti vähän. Useimmiten lehdissä nuorilta tuleva palaute on pääasiassa erilaisten levikkitempausten tai muiden lukijatapaamisten varassa. Nekään eivät ole usein kohdistettuja suoraan nuorille, joten nuorilta tulevat juttuideat ja palautteet ovat siksi harvinaisia.

Palautteen odottamisen sijaan haastateltavat peräänkuuluttavat toimittajilta rohkeutta mennä paikkoihin, joissa tiedetään olevan nuoria. Sellaisista paikoista saa tuomisina juttuja ja joskus myös juttuideoita.

Kouluista enempi juttua... Olla siel paikalla, missä nuoret on, siellä missä tapahtuu.
EU, Kaleva

5.3.1 Pehmeät aiheet

Nuorilta tulevat juttuideat noudattavat usein samaa kaavaa, jossa korostuvat itselle läheiset, pehmeät aiheet.

Me ollaan kysytty, et mitä te (nuoret) haluutte et me kirjoitetaan. Niinku vinkata ja vihjata. Niin eläimet. Ne haluu tietää eläimistä. Kissoista, koirista, harrastuksista, nuorten menoista.
EU, Kaleva

Nuorten toivomukset juttuaiheiksi sijoittuu hyvin lähelle niitä asioita, jotka ovat heille henkilökohtaisesti rakkaita.
PL, Keski-suomalainen

Lähtökohtaisesti nuoret toivovat kirjoitettavan heille tärkeistä asioista. Juttuaiheet tuntuvat pehmeiltä ja positiivisilta, kuten lemmikit. Nuorten ongelmista lähtevää juttuvinkkejä tulee vähemmän, eivätkä ne ainakaan Keski-suomalaisessa koske kovin suuria ongelmia.

Jonku verran kyllä myös sitten tommosta ongelmista lähtevää aihettakin, että minkä takia siinä ja siinä kaupunginosassa ei ole... vaikka skeittipaikkaa ja näin pois päin.
PL, Keski-suomalainen

5.3.2 Vakavat aiheet

Savon Sanomien nuorisoraadissa sen sijaan käsitellään ainakin satunnaisesti vakaviakin aiheita. Vakavilla aiheilla tarkoitan sellaisia uutisaiheita, kuten masennus, alkoholismi tai muu vastaava henkilökohtainen ja usein arkakin aihe.

Ja vähän sitäkin, et on jollekin sattunu huonosti. Et ei mulla meekään ihan hyvin, meni pieleen. Et jos joku kertoo vaikka masennuksestaan tai teiniraskaudesta tai muuta vastaavaa, niin joku sieltä (nuorisoraadista) saa niitä, että minä olen onnistunut jossakin tai okei, mullakin menee huonosti.

KP, Savon Sanomat

Poutiainen käyttää termiä ”vähän”, mikä kertoo siitä, ettei tällaisia kovia, negatiivisia aiheita tule esille kovin paljon, vaan pikemminkin satunnaisesti. Vastauksesta käy ilmi, että kun joku tuo esille kuvatuolaisen kovan asian, toinen raadin jäsen saattaa tulla mukaan kertomalla omasta kokemuksestaan tai tuttavalleen tapahtuneesta ikävästä asiasta. Kyseessä on siis lumipalloefekti, jossa pieni sysäys saa pallon vierimään ja kasvamaan. Sysäyksenä toimii se ensimmäinen synkästä asiasta sanottu kommentti.

On mahdollista, että juuri Savon Sanomien kaltainen nuorisoraati on otollista maaperää nostaa esiin myös vakavempia aiheita. Keskisuomalaisessa on paljon koululaisvierailuja, ja Lehikoinen juttelee usein vierailijoiden kanssa pyydellen juttuvinkkejä. Kuten todettua, juttuvinkit ovat pääasiassa harrastuksia tai muita nuorelle itselleen läheisiä asioita koskettavia. Ei niinkään vakavia aiheita, kuten masennus tai teiniraskaus.

Vai onko se ympäristö sitten väärä, kun siinä on muitakin kuulemassa.

PL, Keskisuomalainen

Uskoakseni Lehikoinen osuu tässä ongelman ytimeen. Vierailutilanteessa nuoren ympärillä on koko luokka sekä opettaja ja kysyjänä nuorelle vieras ihminen. Sellainen tilanne ei välttämättä ole paras mahdollinen vakavien, arkojenkin aiheiden käsittelyyn. Sen sijaan Savon Sanomien nuorisoraadissa kuulijoina ovat muut raatilaiset ja Poutiainen. Siis tutuiksi tulleita ihmisiä, joiden kanssa aroista aiheista on

helpompi puhua. Mutta kuten todettua, Savon Sanomissakin vakavat aiheet ovat harvinaisia.

Kalevan Ursin näkisi nuorten sivulla mielellään enemmän juttua nuorten ongelmista.

*Mut mä mietin, et yks sieltä puuttuu, et nuoret ei itekään ajattele sitä,
et me voitais myös niistä nuorten ongelmista.*
EU, Kaleva

5.3.3 Esimerkki vakavasta aiheesta

Haastattelun aikaan Kalevan nuorten sivulle oli vireillä nuorten itsemurhista kertova juttu. Aiheeseen oli tartuttu uutissivujen perusteella, sillä Oulussa tapahtui suhteellisen lyhyessä ajassa useita nuorten tekemiä itsemurhia. Kalevan uutissivut kertoivat niistä. Aiheesta nuorille kirjoitettu juttu ilmestyi Patteri-sivulla 3. lokakuuta 2010. Haastattelua tehdessä juttu ei ollut vielä ilmestynyt, mutta Ursinilla itsellään oli visio, millaisena hän itse jutun näkisi.

Jollaki tapaa niinku nuorten näkökulmasta lähestyä sitä asiaa. Ei millään lailla pelotella tietenkään, vaan kertoo totuus, et näin on tapahtunu ja mistä se johtuu. Toki siellä saa olla se ääni myös, onko se sit koulukuraattori tai sit tämmönen psykologi vois kertoa, mistä tämmönen ilmiö sit johtuu tääl Oulussa.
EU, Kaleva

Jutussa olisi siis nuorten jutulle tyypillisesti äänessä toinen nuori. Asiantuntija, jollaiseksi kuraattorin tai psykologin voi laskea, olisi pienemmässä osassa.

Itse jutussa pääasiallisena lähteenä toimi kuitenkin Oulun kaupungin lasten ja nuorten nuorisopsykiatrisen työryhmän työntekijä, jonka haastatteluun juttu perustuu. Hän antaa nuorille ohjeita, miten päästä yli masennuksesta. Jutussa oli haastateltu myös kahta lukiolaista, mutta heidän äänensä jutussa on selkeästi pienempi. Ursinin alkuperäinen visio nuorten kautta lähestymisestä ei siis täysin toteudu, mutta juttu on selkeästi nuorille suunnattu. Siinä juuri heille annetaan tietoa ja toimintaohjeita, miten

toimia ihmisen kanssa, jolla on itsetuhoisia ajatuksia. Toimintaohjeiden antaminen täyttäisi varmasti myös Savon Sanomissa olevan nuorisolle suunnatun palvelujournalismin ajatuksen.

5.3.4 Moraali ja ennaltaehkäisy

Aamulehdessä asiaa lähestytään hieman erilaisesta näkökulmasta. Aamulehden Koskinen kertoo, että hänen henkilökohtainen suhtautumisensa nuoriin ja heidän tekemisiinsä muuttui sen jälkeen, kun hän sai omia lapsia. Hän haluaa nostaa esiin moraalia ja ennaltaehkäisyä.

Mun mielestä on tehtävä niinku, että saa olla moraalia. Pohtia eettisiä kysymyksiä... ..Että tota jos on joku onnettomuus, kyllä siitä on oikeus huolestua, eikä silleen, et no, nuoret ny vaan ajaa lujaa. Vaan sitten niinku tavallaan mieltää, et miten sitä vois ehkästä ja estää.

ALK, Aamulehti

Liikenteessä eniten henkilövahinkoja sattuu 15–24-vuotiaille nuorille (Liikenneturva 2010). Yhtenä keinona nuorten liikenneonnettomuuksien ehkäisemisessä Koskinen nimeää vanhemmille suunnatun journalismin.

Mä olin myös seuraamassa koulujen päättymisyötä Pyynikillä... ..Mä olin siellä ja tein semmosen jutun et kymmenen asiaa, mitä et tiennyt nuorten juomisesta. Ku siel ei ollu vanhempia kattomassa, niin tiesitkö tätä -tyyppisesti.

ALK, Aamulehti

Koskinen siis haluaa ikään kuin herättää vanhempia tuntemaan vastuuta ja siten ennaltaehkäisemään nuorille aiheutuvia onnettomuuksia.

5.4 Visuaalisuus

Visuaalisuus nousi keskeisesti esille pohdittaessa, millainen nuorille suunnattu juttu on. Haastattelijat painottivat poikkeuksetta visuaalisen esillepanon tärkeyttä.

Mehän muutenkin mietitään, paitsi nuorten kannalta myös ihan niinku kaikkien lukijoitten kannalta visuaalisuutta. Ihmisillä on niin kiire, niin on helppo omaksua. Käytetään paljo graafeja ja muuta. Että kyllä mä voisin kuvitella, ku nuoret niin hyviä nykyään kaikessa tommosessa visuaalisuudessa.

ALK, Aamulehti

Myös Keskisuomalaisen Lehikoinen painottaa visuaalisuuden tärkeyttä nuorille suunnatussa journalismissa.

Ja visuaalinen puoli, pidän sitä hyvin tärkeänä. Suosittelen niissä jutuissa, joita itse teetän, että käytettäis paljon grafiikkaa ja kuvia. Esimerkiks samoin kun teen tuota... ammatinvalintaliitettä, Elämä edessä -liitettä, niin siinä on se opiskelupaikka esitelty yleensä useilla erilaisilla kuvilla et nuoriso saa käsityksen, millasta se opiskelu vaikkapa arkkitehdiks on sen sanallisen viestinnän kautta että sitten niillä kuvilla.

PL, Keskisuomalainen

Savon Sanomien Poutiainen puolestaan kiinnittää huomiota selkeään taittoon.

En minä lähtis tekeen semmosta tekopirteetä nuorten juttuja maakuntalehteen, tai sivua. Et kyllä sen pittää, pitää sisällöllä ja tietynlaisilla taitollisilla elementeillä muuten tulla ku neonväreillä ja mustalla kirkuvaa visuaalista ilmettä. Koska kyllähän kaunis, hyvä visuaalinen taitto on selkee, siitä saa lukija äkkiä bongattua sen, mikä sitä kiinnostaa. Olipa aihe melkein mikä vaan.

KP, Savon Sanomat

Maakuntalehti ei siis Poutiaisen mielestä ole sopiva ympäristö räikeille väreille tai muutoin radikaalille taitolle. Poutiainen olisi kuitenkin valmis tietynlaisiin kokeiluihin, jos hän saisi täydellisen vapauden, jota eivät lehden ulkoasusäännöt rajoittaisi.

Vois olla, että mä itte kokkeilisin jotain eri fonttiesityksiä. Mutta sitten nuoret on todella konservatiivisia lukijoita, jotka sanoo, että ette ala viemään sitä tähän suuntaan. Hyi. Huono. Ei lueta, boikotoidaan Savon Sanomia, jotka yrittää olla Seiska, Suosikki tai joku muu vastaava.

KP, Savon Sanomat

Kuvaillessaan nuoria konservatiivisiksi lukijoiksi, Poutiainen viittaa nuorten suhtautumiseen visuaalista journalismia kohtaan. Hän uskoo, että jos maakuntalehti lähtisi tekemään liian radikaaleja kokeiluja, nuoret saattaisivat kokea, että lehti matkii aikakauslehdistöä, jonka taittoratkaisut ovat hyvin erilaisia kuin maakuntalehdissä.

Lisäksi konservatiivisilla lukijoilla Poutiainen tarkoittanee sitä, että nuorison mielestä maakuntalehden on pysyttävä omanlaisenaan paitsi visuaalisesti, myös sisällöllisesti. Jos maakuntalehti alkaisi toteuttaa nuorten sivua, jonka ulkoasu- ja sisältömalli otettaisiin aikakauslehdistöstä, saattaa nuoriso kokea sen matkimiseksi ja muutenkin läpinäkyväksi, teennäisen nuorekkaaksi. Maakuntalehti tarjoaa konservatiivisemmilla juttumalleillaan ja visuaalisilla ratkaisuillaan vaihtoehdon, jonka nuoret kokevat vakavammaksi journalismiksi. Vaikka maakuntalehdistö voi nuorten näkökulmasta olla tylsääkin, tarjoaa se silti näiden ajatusten valossa vaihtoehdon räikeille ja räväköille aikakauslehdille. Tukea väitteelleni tarjoaa Perko (2003), joka kuvailee nuoria kriittisiksi lukijoiksi, joita ärsyttää heti jos he huomaavat lehdissä asenteellisuuksia (Emt., 7, 17).

Myös Turun Sanomien Saarenoja nojaisi yksinkertaisiin taitollisiin ratkaisuihin.

Siin on varmaan visuaalisuus aika tärkeä juttu. Et miten paketti kääritään. Niinku kuvitus ja otsikointi on semmosia asioita, joilla mä luulen, et saadaan jo aika paljon asioita aikaseks.

AS, Turun Sanomat

Saarenoja kertoo saaneensa vastinetta tulkinnalleen lukijapalautteesta, jota on saatu varsinkin korkeakouluopiskelijoilta.

Lehti kärsii värittömyydestä eli mustavalkoisista sivuista, niin kyl mä koen suurena erona Hesariin ja Aamulehteen jos ei sisällöllistä suurta eroa tai siis semmosta tasapainoo oo, niin kyl se väri on yks iso

tekijä... ...Mä uskon, et Turun Sanomat kärsii tappion nuorten lukijoiden kohdalla et värit menee mainoksiin.
AS, Turun Sanomat

Turun Sanomilla on käytössään rajoitettu määrä värillisiä sivuja ja ne menevät ensisijaisesti ilmoitussivuille. Turun Sanomien levikkialueelta kotoisin olevat nuoret ovat luultavasti mustavalkoisiin sivuihin tottuneet, mutta turkulaisissa korkeakouluissa on runsaasti myös muualta Suomesta Turkuun muuttaneita, joita Turun Sanomat koettaa saada lukijoikseen. On siis mahdollista, että muualta Turkuun muuttaneiden keskuudessa Turun Sanomia ei koeta houkuttelevaksi lehdeksi sen ulkonäön vuoksi.

Tutkijoiden puolelta visuaalisuuden tärkeydelle antaa tukea Veijo Hietala. Kuvallinen ilmaisu vetoaa vastaanottajan tunteisiin sekä synnyttää useimmiten välittömämmin elämyksiä kuin sanallinen media. (Hietala: 1993, 76). Tässä on syy siihen, miksi lehtien kuvitukseen kiinnitetään huomiota. Kuvan täytyy toki kertoa tapahtumasta, mutta onnistuneella kuvituksella voidaan tehdä paljon muutakin, esimerkiksi luoda tunnelma, josta Hietala puhuu. Värivalinnat ovat avainasemassa tunnelman luomisessa.

Samoin Perko (2003) tuo visuaalisuuden tärkeyden esille sekä nuorten itsensä että journalistien sanomana. Hyvällä otsikoinnilla ja visuaalisuudella vahvistetaan nuorten mielikuvaa tärkeästä ja tarpeellisesta sanomalehdestä. (Emt., 31.)

5.5 Rohkeus

Turun Sanomien Saarenoja kaipaa nuorille suunnatuilta jutuilta rohkeutta.

Ehkä semmonen otteen... ...rohkeus ja räväkkyys. Et se on semmonen joka sais enemmän huomioo nuorilta.
AS, Turun Sanomat

Puhuessaan otteen räväkkyudesta Saarenoja ei välttämättä tarkoita visuaalista puolta, vaikka pitää sitä tärkeänä. Otteella hän tarkoittaa kirjoittajan avointa asennetta ja toisaalta tekstiä, joka houkuttelee nuoren lukemaan sen. Myös jo aiemmin mainitulla aiheen valinnalla on tärkeä rooli Saarenojan mainitsemassa ”otteessa”.

Keskisuomalaisen Lehikoinen antaa esimerkin nuorille suunnatusta jutusta, jossa toteutunee Saarenojan mainitsema otteen rohkeus ja räväkkyys.

Meillä oli esimerkiksi kerran juttu, joka käsitteli sitä, et millä tavalla luetaan pääsykokeisiin. Ja se oli huumorimielessä tehty juttu, siinä tää jutun kirjottaja kävi testaamassa, että mimmosta oli istua puiston penkillä parin asteen pakkasessa ja lapaset käsissä lukee sinne pääsykokeeseen. Tai hän istu marketin aulassa lukemassa pääsykokeeseen tai istu omassa huoneessaan ja vertaili eri tapoja.
PL, Keskisuomalainen

Esimerkki on siinä mielessä hyvä, että se tuntuisi täyttävän ainakin kuvauksen perusteella monia haastateltavien antamia kriteerejä nuorelle suunnatusta jutusta. Aihe on nuoria koskettava ja monelle varmasti läheinen. Lisäksi lähestymistapa on rohkea ja kekseliäs. Jutun kirjoitti nuori, ja jutun pituus oli 3500 merkkiä.

Jutusta pyydettiin palautetta nuorilta. Palautteen antajina olivat keskisuomalaisen lukion abiturientit, eli tämän tutkimuksen kannalta kiinnostavat nuoret lukijat.

Lukijat kokivat jutun liian pitkäksi. Erityisesti huumori on vaikea laji, joten voisi ajatella jutun tuntuvan lukijoista pitkältä, jos kirjoittaja ei ole ollut tarpeeksi taitava. Palautteen perusteella näin ei kuitenkaan ollut.

Jutun tyyli oli tosiaan semmonen rento, kevyt, omista kokemuksista lähtevä, et siin ei haastateltu esimerkiksi jotain tutkijaa, et miten luetaan pääsykokeisiin vaan se oli henkilökohtasta kokemusta. Et siitä koettiin plussaa.
PL, Keskisuomalainen

Vaikuttaa siltä, että palautteen perusteella jutussa ei ollut muuta moitittavaa. Ilmeisesti juttu on kirjoitettu hyvin ja taitavasti. Lisäksi jutun erilaista lähestymistapaa arvostettiin. Erilaisella lähestymistavalla tarkoitan tässä sitä, ettei jutussa ollut

haastateltu ketään, vaan juttu lähtee omista kokemuksista. Myös Turun Sanomien Saarenoja pitäisi nuorille suunnatut jutut lyhyinä, joskaan ei liian lyhyinä.

Kyl mä ite koen, et aina vaan, mitä tehokkaampaan pakettiin sen (jutun) käärii, sitä parempi. Mut se ei oo pelkästään niinkään, koska sitte taas joku aihe ei palvele lukijaakaan, jos se käsitellään liian ylimalkasesti tai liian suppeesti.

AS, Turun Sanomat

Laajasta aiheesta tehtyä juttua ei siis pidä supistaa mahdollisimman lyhyeksi vain sen takia, että juttu on suunnattu nuorille lukijoille.

5.5.1 Miten rohkeus näkyy nuorten jutuissa?

Haastattelujen ohella tutustuin tutkittavien lehtien nuorten sivuihin. Tein havainnot kaikista helmikuun 2011 aikana ilmestyneistä Kalevan, Keski-suomalaisen ja Savon Sanomien nuorten sivuista. Tarkasteluajalla Kalevassa ilmestyi neljä nuorten sivua, Keski-suomalaisessa ja Savon Sanomissa kaksi. Kaikki sivuilla ilmestyneet jutut olivat nuorisoraatien tekemiä, eli nuorten itsensä kirjoittamia.

Lukiessani nuorten tekemiä juttuja tein erilaisia havaintoja, jotka liittyivät erityisesti kielen käyttöön. Rohkeudella tarkoitan tässä yhteydessä sitä, käytetäänkö asioista niille perinteisesti annettavia nimityksiä vai käytetäänkö jutuissa jotain toista, nuorten käyttämää nimitystä. Lisäksi minua kiinnosti, millaisena nuorten ääni kuului lehtijutuissa. En esittele kaikkia havaintojani, vaan keskityn kielen kannalta keskeisiin seikkoihin. Pidän kieltä tärkeänä siksi, että nuorison tulee voida tunnistaa itsensä lehdestä. Mikäli nuoren mahdollisesti lennokas kieli on editoitu toimituksessa kovin korrektiin muotoon, ei nuori välttämättä tunnista omia sitaattejaan, joita hän lehdestä lukee. Rohkeus on vaativa laji, sillä jutun kieli ei saa myöskään kuulostaa teennäiseltä.

5.5.2 Rohkeus Kalevassa, Keski-suomalaisessa ja Savon Sanomissa

Kaleva

6. helmikuuta ilmestyneessä Kalevan nuorten sivun pääjutussa annettiin vinkkejä kesätöiden hakemiseen. Jutussa tavallisuudesta poikkeavat ilmaisut ovat vähissä. Jutun alkupäässä kerrotaan työhakemusten täyttämistä ”sormen päät verillä” [sic]. Ilmaisuihin on sinällään kuvaava, mutta melko yleinen. Muusta tekstistä välittyy voimakkaasti sellainen kuva, että sitaattien ulkopuolinenkin tekstimassa on peräisin haastateltavilta. Esimerkiksi sitaatti ”Ennen kaikkea hakijan tulee olla aidosti oma itsensä. Turha vähättely tai ylimielisyys ei ole tarkoituksenmukaista, eikä väärän kuvan antaminen palvele kumpaakaan osapuolta.” on peräisin jutun leipätekstistä, mutta sisältää sellaisia ilmaisuja, että se voisi olla asiantuntijan lausuma sitaatti. Viitataan ilmaisuihin ”tarkoituksenmukaista” ja ”palvele kumpaakaan osapuolta”. Tekstille on ominaista korrektius ja tietojen anto. Koska jutun tarkoituksena on tiedon antaminen, on ymmärrettävää, ettei sanallisia kikkailuja tai lennokkaita ilmaisuja juuri ole.

Sen sijaan viikkoa myöhemmin ilmestyneessä pikkukaupungin nuorten perjantai-iltaa koskevassa jutussa on useita erikoisia ilmauksia. Jo alaotsikossa ovat termit ”mässy” ja ”eeässä”. Juttua lukiessa huomaa, että termit ovat peräisin nuorten sitaateista. Ilmaisut ovat nuorten kieltä. Ilmaisujen merkitystä ei ole missään vaiheessa selitetty, joten lukijan odotetaan ymmärtävän, mitä näillä ilmaisuilla tarkoitetaan. Mässy viitanee makeisiin ja eeässä Euro Shopperin energiajuomaan.

Jutusta löytyy myös tekemiseen ja ilmapiiriin viittaavia ilmaisuja, kuten nuortentiloissa hengailaan ”hyvän meiningin puitteissa” tai mennään ”kylille katsastamaan meininkiä”. Molemmat ilmaisut ovat leipätekstissä, mutta lienevät peräisin haastateltavilta.

Sen sijaan 20. helmikuuta ilmestyneen nuorten sivun ilmaisut ovat huomattavasti hillitympiä. Sirkusta opettavien nuorten juttu on rakennettu pitkälti sitaattien varaan ja

leipätekstissä annetaan vain tietoa jopa toteavaan sävyyn. Ainoa erikoisempi ilmaisu ”hulivili-penskat” on sitaatissa.

Myöskään viikkoa myöhemmin julkaistussa henkilöhaastattelussa ei juuri käytetä erikoisia ilmauksia. Leipätekstissä annetaan tietoa haastateltavan suunnittelemista vaatemallistoista, ja juttu etenee sitaattien varassa. Ainoaksi erikoisemmaksi ilmaukseksi voidaan lukea ”one-size-paita”, joka ei vaatemaailmaa tai englannin kieltä hallitsevalle ole mitenkään erikoinen ilmaus.

Keskisuomalainen

Keskisuomalaisen nuorten sivun pääjutun aihe oli 9. helmikuuta kolme erilaista nuorta. Jutulla oli kolme kirjoittajaa ja luultavasti tästä johtuen jutun kieli on vaihtelevaa. Ingressistä löytyy ilmaus ”naamakirja”, joka viittaa Facebookiin. Kyseessä ei välttämättä ole yleispätevä ilmaus, mutta Facebookin suomentaminen juuri naamakirjaksi on nähdäkseni yleistymässä vapaamuotoisimmissa lehtijutuissa.

Jutun alkupäästä löytyy tuttuja metaforisia ilmauksia, kuten ”kävellä hammasta purren” ja ”nostaa rimaa”. Kumpikaan ilmaisuista ei ole uusi tai erityisen kekseliäs, mutta on omiaan elävöittämään tekstiä. Lisäksi metaforat ovat luultavasti kirjoittajan omia, eivät haastateltavan lausumia.

Metaforat ja erikoiset ilmaisut häviävät miltei tyystin siirryttäessä toiseen haastateltavaan, ja ilmeisesti kirjoittajakin on vaihtunut. Teksti etenee pitkälti haastateltavan sitaattien muodossa eikä kuvailua liioin ole.

Kolmannen haastateltavan kohdalta löytyy kaksi tavallisuudesta poikkeavaa ilmaisua. Ne ovat ”mese” ja ”Facebookiton elämä”. Mesellä viitataan Messenger-pikaviestipalveluun.

7. helmikuuta ilmestyneen nuorten sivun pääjutun aihe olivat abiturienttien penkkareihin, eli penkinpainajaisiin liittyvät huolet. Jutussa oli sellaisia ilmaisuja kuten ”abi”, ”penkkarit” ja ”penkkaristressi”. Kaksi ensin mainittua ilmaisua ovat suhteellisen tunnettuja, sillä niiden käyttöön törmää jatkuvasti myös uutissivuilla. Sen sijaan ”penkkaristressi” tuntuu olevan lukiolaisten käyttämä ilmaus, sillä se tuli esiin jutussa useasti sekä sitaateissa että leipätekstissä. Kyseessä on melko helposti avautuva ilmaus, sillä lukija ymmärtänee, että penkinpainajaiset aiheuttaa päänvaivaa.

Kaikkiaan rohkeita ja räväköitä ilmaisuja oli kolmen lehden nuorten sivuilla varsin hillitysti.

5.6 Ympäristö saa nuoret tarttumaan lehteen

Eräs kiintoisa esille tullut nuoria kiinnostavan jutun tuntomerkki oli ympäristö. Aihe nousi esiin erityisesti Keskisuomalaisessa.

Ympäristöaiheet on yks semmonen iso ryhmä, josta toivotaan juttuja tai annetaan sitte palautetta niinpäin et ne on hyviä ne jutut, et niitä vaan lisää. Esimerkiks meidän ulkomaan sivulla on semmosta aineistoa, joka ilmiselvästi kiinnostaa just sitte tommosta teini-ikäistäkin.

PL, Keskisuomalainen

Nuorison kiinnostusta ympäristöaiheisiin voi pitää yllättävänä, sillä ympäristö-teema eroaa melkoisesti muista esitellyistä nuorten juttujen tuntomerkeistä. Ympäristöön liittyvät monesti myös valtioiden ja monikansallisten yritysten monimutkaiset organisaatiot, joten niiden selvittely ei kuulosta rennolta tai räväkältä kirjoittelulta. Asia yllätti aikanaan myös Lehikoisen.

Mä jossain vaihees ajattelin, et aina ku näin nuorten lukijatutkimuksia ja ulkomaan sivut nous siellä aina korkealle, et voiks tää pitää paikkaansa (nauraa)... ...Et ku mul on 17- ja 19-vuotiaat lapset niin he lukevat tosi paljon ulkomaan sivuja... ...Ja olen törmännyt moniin

muihin samanlaisiin niin nyt en enää ihmettele enkä epäile sitä prosenttilukua.
PL, Keski-suomalainen

Myös Aamulehden Koskisella on kokemus nuoria kiinnostavasta ympäristöön liittyvästä aiheesta.

Kysyin kerran nuorilta, mitä luitte Aamulehdestä. He pitivät parhaina juttuina häkkikanaloista kertovaa juttua ja paikallista rikosjuttua.
ALK, Aamulehti

Lehikoisen mainitsemalle lukijatutkimukselle tuovat vahvistuksen Luostarinen ja Uskali, jotka kertovat Luukkaan (2003) viitaten, että nuoret ovat kiinnostuneita ulkomaiden asioista ja seuraavat niitä pitkälti paikallisista medioista ja kansallisista televisiouutislähetysistä (Luostarinen, Uskali: 2006, 196). Lisäksi samansuuntaisen tuloksen antaa Media nuorten arjessa -tutkimus, jonka mukaan yli 60 prosenttia nuorista kokee sanomalehtien ulkomaanuutiset erittäin tai melko kiinnostavana (Luukka & Hujanen ym.: 2001, 186). Toisaalta on hyvä muistaa jo tämän tutkielman alussa mainittu Jaana Hujasen huomautus, jonka mukaan nuori voi ilmoittaa lukevansa eniten juuri ulkomaansivua, vaikka ei sitä todellisuudessa lukisikaan (Perko: 2003, 9).

Kaikesta huolimatta voidaan katsoa, että ympäristöaiheiset jutut vastaavat yhteen, ehkä jopa tärkeimpään nuorelle suunnatun jutun kriteeriin: itselle läheiseen aiheeseen. Vaikka ympäristöjuttuja luetaan ulkomaan sivuilta, koskee aihe Suomeakin. Ympäristö on globaali aihe, joten myös suomalainen voi olla kiinnostunut siitä, mitä luonnolle tapahtuu kaukaisissa maissa. Havainto kertoo myös valvutuneisuudesta. Ainakaan osalle nuoria ei ole yhdentekevää, mitä ympäristölle tapahtuu, vaan sitä seurataan ainakin lehtien ulkomaan sivuilta. Kun ympäristö koetaan läheiseksi, sillä ei liene merkitystä, mistä päin planeettaa ympäristöstä kirjoitetaan.

Uskomukselle antavat tukea tätä työtä kirjoitettaessa Japanissa tapahtunut maanjäristys ja sitä seurannut tsunami. Tsunami sai aikaan valtavia ongelmia Fukushima ydinvoimalassa, ja sitä koskeva uutisointi oli Suomessa kaikkien valtakunnallisten medioiden ykkösuutinen usean päivän ajan.

5.7 Haasteena yhteiskunnalliset aiheet

Vaikka ympäristö nousi esille nuoria kiinnostavana aiheena, ei Turun Sanomien Saarenoja koe, että nuoria lukijoita voisi houkutella lehden lukijoiksi yhteiskunnallisilla aiheilla.

Sehän on selvää, et budjettikäsittely, tai liittyy se mihin tahansa semmoseen niinku johonki meidän palvelurakenteiden muutoksiin tai johonki uusiin kuntajakoihin, niin ei se niinku nuoria lukijoita... No politiikka on varmaan sellanen, se miten se käsitellään näis maakuntalehdis et ei se silleen suoranaisesti innosta lukemaan.
AS, Turun Sanomat

Saarenojan mainitsemat budjettikäsittely, palvelurakenteiden muutokset ja uudet kuntajaot voitaneen kaikki tiivistää yhden termin, politiikan, alle. Saarenoja kokee, että politiikkaa käsitellään maakuntalehdissä nuorten kannalta tylsästi, eikä se siksi houkuttele lukemaan. Saarenoja ei tyrmää ajatusta, että nuoret voisivat lukea politiikasta lehdestä, jos tyyli olisi kunnossa. Saarenojahan kritisoi nimenomaan maakuntalehtien nykyistä politiikan uutisointityyliä.

Kalevan Ursin on samoilla linjoilla Saarenojan kanssa. Hän sanoo suoraan, että nuorille voi kirjoittaa politiikasta, mutta tiettyihin asioihin on kiinnitettävä huomiota.

Siis voijaan kirjottaa niinku politiikkaa ja talouselämää, mut sitte pitää ottaa huomioon kaikki nää termit, eli kirjottaa selkeesti ja mahdollisesti koota sit johonki faktaboksiin, et mitä on tapahtunu aikasemmin ja mitä sit tulee tapahtumaan... ..Mehän kerrotaan politiikkaa niinku jatkokertomuksena et sun pitää tietää, mitä aikasemmin on tapahtunu.
EU, Kaleva

Ursin tarkoittaa tällä sitä, ettei nuorelle välttämättä ole selvää vaikkapa se, miten Suomen päätöksentekokoneisto toimii. Nuori ei välttämättä ymmärrä, ettei Suomen hallituksen päätös ole sama asia kuin eduskunnan päätös. Lisäksi on ymmärrettävä, missä järjestyksessä nämä päätökset tehdään. Jatkokertomus viittaa myöskin juuri pitkään päätöksentekoprosessiin. Kun jokin asia tulee eduskunnan päätettäväksi, on politiikkaa seuraavalle selvää, että taustalla on jo hallituksen päätös. Näin syntyy

jatkokertomus. Tarinan yksi luku on hallituskäsittely ja jatkolukuna siihen toimii eduskuntakäsittely.

5.8 Nuorten jutussa kiellettyä

Edellä on tullut esille useita nuorten jutun tuntomerkkejä. Niitä ovat yleisimmin mainitut visuaalisuus, nuorta kiinnostava aihe ja nuoret haastateltavat. Haastateltavat nostivat esille myös sellaisia piirteitä, joita nuorten juttu ei heidän mielestään saa sisältää.

Haastateltavien keskuudessa ylivoimaisesti eniten nousi esille se, ettei varttunut toimittaja saa itse tekeytyä nuoreksi.

No mä vierastan sitä käsitettä, et henkilökohtaisesti yrittäisin olla kauheen nuorekas. Et tekisin nuorisojutun ja yrittäisin olla nuori. Mun mielestä toimittajan ei tarvitse itse yrittää olla semmonen (naurahtaa), se on niinku läpinäkyvää.

ALK, Aamulehti

Väitteille antaa tukea myös Aamulehden entinen päätoimittaja Matti Apunen, joka on sanonut, ettei nuoria pidä yrittää miellyttää pyrkimällä nuorekkuuteen. Hän nimittää sellaisia yrityksiä kouristuksen omaisiksi. Ne ovat tuomittuja epäonnistumaan, koska nuoret tunnistavat teeskentelyn eivätkä hyväksy sitä. (Perko, 2002, 16.) Hyvin samalla tavalla raportoi Perko omassa tutkimusraportissaan (2003, 23). Hänen mukaansa tekopirteys ärsyttää nuoria ja sitä journalistien tulisi välttää, sillä nuoren teeskentely ei ole uskottavaa, vaan järkevintä on olla oma itsensä, omasta iästä riippumatta.

Nuorison nostaminen lehtiin negatiivisessa valossa sai haastateltavilta runsaasti kritiikkiä.

Jotenki se syyllistämisen väylä on aika helppo väylä toimittajille tai se, et nukutaan liian vähän, käytetään liikaa päihteitä, ei vaikuteta

asioihin, ei olla kiinnostuneita mistään... ...Medias nostetaan aina semmoset asiat esiin, jotka on niinku huonosti.
AS, Turun Sanomat

Toisaalta Keski-suomalaisen Lehikoinen tuo esille syyn siihen, miksi nuoret esiintyvät uutissivulla paljon negatiivisessa valossa.

Jos nuorten sivu puuttuu, on aika vaikee kuvitella, että johonki uutisosastolle muuten vaan huvikseen tehään juttu jostain skeittaamisesta. Et siinä kumminki pitäis olla joku uutinen tai... Joku ydin.
PL, Keski-suomalainen

Lehikoinen mainitsema skeittaamisesta kertova juttu olisi varmasti luonteeltaan positiivinen, mutta siinä ei olisi uutista. Uutiset ovat uusia, yllättäviä ja merkittäviä tapahtumia tai tietoon saatuja asioita (Kuutti 2006, 242). Näin pelkästään skeittaamisesta kertovaa juttua on Lehikoinen mielestä vaikea toteuttaa uutissivulla, koska skeittaamisessa itsessään ei ole mitään uutista tai yllättävää. Esimerkki skeittaamiseen liittyvästä uutisesta voisi olla vaikkapa skeittaamisesta lyhyessä ajassa aiheutuneet onnettomuudet. Tällöin juttu olisi luonteeltaan negatiivissävyinen, sillä lukijat voisivat kokea skeittaamisen vaaralliseksi nuorten puuhaksi. Sen sijaan nuorten sivulla skeittaamisesta kertova juttu olisi varmasti sopivassa ympäristössä, sillä nuorten sivun ei välttämättä tarvitse olla uutissivu.

Aamulehden Koskinen kirjoittaisi mielellään nuorista positiivisten asioiden kautta, mutta hän muistuttaa myös sanomalehden tehtävästä:

Lehden tehtävä on nostaa epäkohtia esille, nii ei sitä pidä myöskään pelätä.
ALK, Aamulehti

Koskinen ei kirjoittaisi pelkästään positiivisia juttuja nuorista, eikä toisi esiin pelkästään heidän ongelmiaan. Mikäli nuoret joskus aiheuttavat ongelmia, on se Koskinen mielestä tuotava esiin, vaikka se olisi nuorison käsittelyä negatiivisessa sävyssä. Vaikka Koskinen on ainoa, joka toi asian julki, voitaneen uskoa, että

muutkin haastateltavat toimisivat samoin. Onhan heillä pätevyys tehdä päätökset juttuaiheita ja -näkökulmia arvioidessaan journalistisin perustein.

Näihin perusteisiin kuuluu muun muassa se, kuinka harvinainen tai ainutlaatuinen tapahtuma on. Pietilä huomauttaa, että alaikäisten rikokset, heihin kohdistuvat rikokset ja pienten lasten onnettomuudet ovat harvinaisia ja siksi kuohuttavia aiheita. (Pietilä: 2007, 57.) Näin nuoret joutuvat uutissivuilla väkisinkin negatiivisen uutisoinnin kohteeksi.

5.9 Kesätoimittajat eivät tuo nuoria lehtiin

Kirjoittajien iästä puhuttaessa on hyvä ottaa esille kesätoimittajat. Kun kesätoimittajat ovat töissä, toimitusten keski-ikä laskee. Tällä ei kuitenkaan tunnu olevan vaikutusta nuorille suunnattujen juttujen määrään uutissivuilla.

Mun mielestä kesätoimittajat haluaa päteä. Ne haluaa tehdä hyviä juttuja, joka silloin tarkoittaa et ne on kovia uutisia.
EU, Kaleva

Kalevassa kesätoimittajat haluavat kirjoittaa kovista aiheista, jotka eivät välttämättä liity nuorten maailmaan. Kesäisin nuorille suunnattuja juttuja voi Kalevassa olla enemmän kuin muina vuodenaikoina, mutta Ursin ei usko toimituksen alhaisemman keski-ian olevan tähän syynä.

Kesäaikaan... ...voi olla, että siellä on enemmän niitä nuorten juttuja, mut se ei välttämättä johdu kesätyöntekijöistä, vaan se johtuu siitä et silloin uutiskynnys on matala.
EU, Kaleva

Keskisuomalaisessa taas nuorille suunnattuja juttuja tulee kesäisin enemmän, mutta silloinkin puhutaan lähinnä kesätoimittajien ikätovereista.

Mutta seki on sitte taas tää sama ongelma ku muuallaki, että ne ovat näitten kesätoimittajien ikäsiä kavereita tai vähä vanhempia. Että

hyvin harvoin hekään suuntautuvat itseään nuorempiin. Että se on just nimenomaisesti tää yläkouluikäisten porukka, johon on vaikee kenenkään samaistua.

PL, Keski-suomalainen.

Savon Sanomissa kesätoimittajat eivät liioin huomioi nuorisoa, mutta heidän näkökulmansa ovat yleensä hieman erilaisia kokeneempiin toimittajiin verrattuna.

Näkökulmia ehkä saattaa tulla. Ja siinä mielessä hirmu kiva, että okei, meillä on ne tietyt jutut, jotka on pakko tehdä. Ja Tevon näkötorista ei oikein saa nuorekkaampaa juttua, tekipä mitä tahansa. Mutta se, että niillä (kesätoimittajilla) on raikas asenne siihen tarttua ja ne uskaltaa viel kokeilla, ne ei oo niin kaavoihinsa kangistuneita.

KP, Savon Sanomat

Savon Sanomissa vanhoihin aiheisiin, kuten Poutiaisen mainitsemaan Tevon näkötorniin etsitään kesätoimittajien toimesta uusia näkökulmia. Aamulehden Koskinen on huomannut saman Aamulehden kesätoimittajista. Hän kuitenkin huomauttaa, ettei ikä ole ratkaiseva tekijä uusien näkökulmien löytämiseksi.

Kyllä joku keski-ikäinen voi tehdä niinku verevämmän nuorisojutun ku nuori. Et se ei oo niinku pelkästään siitä iästä kiinni vaan asenteesta ja kirjoittamistaidosta... Että ei se niinku se tavallaan ideointi ja ne näkökulmat oo sillee kiinni iästä.

ALK, Aamulehti

5.10 Yhteenveto

Kuten todettua, nuorille suunnatun jutun tärkeimmät tuntomerkit ja samalla vastaukset tutkimuskysymykseen 2 (vrt. luku 1) ovat siis nuori kirjoittaja, visuaalinen näyttävyyys ja jutussa oleva nuori puhuja. Lisäksi tärkeimpien tuntomerkkien joukkoon on ehdottomasti nimettävä aihevalinta, jonka täytyy pääsääntöisesti olla peräisin nuorten maailmasta. Poikkeuksen tekevät ympäristöaiheet.

Nuorille suunnatun jutun aihevalinnat voidaan jakaa kahteen pääryhmään, pehmeisiin ja vakaviin. Pehmeässä ryhmässä juttuaiheita ovat nuorten harrastukset ja eläimet,

vakavissa aiheissa taas ongelmat, kuten masennus tai onnettomuudet. Ainoa vaikeammin kategorisoitava, esille tullut nuoria kiinnostava aihe on luonto. Luontoa koskevat onnettomuudet kuuluvat ehdottomasti vakavien ryhmään, mutta luonnosta ylipäättään kertovat jutut voivat olla sävyiltään hyvinkin positiivisia, ja ne kuuluisivat siten pehmeiden ryhmään. Luontoa koskevat jutut on kategorisoitava juttukohtaisesti riippuen siitä, onko kyseessä vaikkapa Vaasan saaristossa tapahtunut öljyonnettomuus vai reportaasi siellä sijaitsevasta Natura-kohteesta.

Tämän tutkielman luvusta kaksi ilmenee, että tutkijoiden keskuudessa on erimielisyyttä siitä, mikä nuoria kiinnostaa. Haastateltavien havainnot ovat samansuuntaisia Perkon kanssa, jonka mukaan nuoret haluavat lehdiltä ensisijaisesti laatua (vrt. luku 2). Toisaalta on hyvä muistaa myös luvussa kaksi mainittu seikka: Pitkälle meneviä yleistyksiä on syytä välttää.

6 Pohdinta

Tässä luvussa vastaan omien pohdintojeni kautta ensisijaiseen tutkimuskysymykseen, eli miten nuorten asemaa voitaisiin lehdistössä parantaa. Pohdinnat perustuvat haastateltavien esiintuomiin seikkoihin.

Nuorten huomioon ottamisessa nuorten sivut ovat toimiva formaatti silloin kun juttujen toteutuksesta vastaavat nuoret itse. Savon Sanomien Poutiaisen mukaan nuorisoraatiin hakevien määrä on jatkuvassa kasvussa. Tämä kertoo siitä, että nuorilla on halu vaikuttaa lehden sisältöön. Toisaalta kun juttujen ideoinnista ja toteutuksesta vastaa ulkopuolinen raati, vältetään siltä vanhanaikaiselta ajattelulta, että toimituksessa määriteltäisiin, mikä lukijoita kiinnostaa. Nykyään yhä useammin lehden eri osastoilla halutaan kuunnella lukijaa ja kysyä, mistä he haluavat lukea. Sama pätee myös nuorisoraatiin, ja tämä oikeastaan korostuu nuorisoraadissa. Nuorten keskuudessa syntyy nopeasti erilaisia trendejä, joiden perässä aikuiset eivät pysy tai eivät haluakaan pysyä. Nuoret itse tietävät ja haluavat tietää, mikä on juuri nyt pinnalla ja mikä ei. He tietävät, mistä heidän kaverinsa haluavat lukea.

Toisaalta ainakin osalla nuorista tuntuu olevan halu vaikuttaa. He haluavat keskustella päätöksentekijöiden kanssa ja esittää heille tiukkojakin kysymyksiä. Tämä saattaa korostaa nuorten yhteisöllisyyttä. (Kotilainen & Rantala: 2008, 58–59.)

Vaikuttamisen ja yhteisöllisyyden halu on perustelu nuorten sivujen olemassaololle.

Nuorten sivua on kritisoitu kategorisoinnin lisäämisestä. Kritiikin mukaan lukijoita asetellaan erilaisten määritelmien, tässä tapauksessa iän, mukaan eri lokeroihin. Tällaista lokeroointia on pidetty vanhanaikaisena ajatteluna. Kritiikki on sinällään asiallinen, mutta toisin kuin lehden useimmilla osastoilla, nuorten sivulla ei tarvitse piitata uutisarvosta. Kuten Keski-suomalaisen Lehikoinen sanoi, nuorten sivuille voi tehdä jutun skeittaamisesta, mutta uutissivulla aiheesta kertova juttu vaatisi uutisen tai muun ytimen.

Nuorten sivuilla lukujutut, joissa vaikkapa esitellään jotain asiaa tai harrastusta, nostavat päätään. Sellaisia ei uutissivuilla näe, mutta voisi ehkä näkyä. Muilla tiedotusvälineillä ei ole mahdollisuutta harjoittaa sellaista yleissivistävää tai toisen

näkökulman tarjoavaa sisältöä kuin sanomalehdillä. Lukujuttuja saisi olla enemmän nuorten sivujen ulkopuolellakin. Sellaisten syntymistä rajoittaa toimittajien luontainen taipumus etsiä uutisia ja skuppeja. Voisiko ajatusmallia muuttaa? Voisivatko uutistoimittajat ideoida ja uutispäälliköt hyväksyä enemmän ei-uutismaisia juttuja uutissivuille? Mielestäni voisivat. Tämä ei olisi pois lehdille tärkeiden skupprien tuotannosta, sillä useimmiten yhdessä päivän lehdessä on vain yksi skuppi.

Toisaalta nuoria voisi ottaa aktiivisemmin mukaan toimitustyöhön. Helsingin Sanomat julkaisee Nuorten Ääni -toimituksen juttuja, joita tekevät nuoret itse. Tällaista toimintaa voisi levittää muihinkin lehtiin. Tämä tietenkin vaatisi ohjaajia sekä toimittajia opastamaan jutunteossa, mutta näkökulmia varmasti tulisi. Julkaistuja juttuja olisi hyvä olla lehdessä säännöllisesti, vaikkapa vähintään kerran viikossa.

Nuorten sivuilla olisi hyvä käyttää kieltä, joka on nuorisolle tuttua. Tietenkin lähtökohtana on oltava kaikille ymmärrettävä sanomalehtikieli, mutta sitaateissa voisi käyttää rohkeammin nuorten itsensä käyttämiä tunnetuimpia slangi-ilmaisuja. Näin siksi, että nuoret tunnistaisivat itsensä lehtijutusta. Jos nuori haastateltava käyttää paljon lennokkaita ilmaisuja, niiden olisi hyvä näkyä lehdessä. Toisaalta jos haastateltava ei niitä käytä, ei hänen suuhunsa pidä sellaisia laittaakaan.

Viranomaisten tai muiden virkamiesten haastatteluihin perustuvissa nuorille suunnatuissa jutuissa kieleen on syytä kiinnittää erityistä huomiota. Nuoret saattavat olla hyvinkin kiinnostuneita jutussa esillä olevasta asiasta, mutta voivat kadottaa kiinnostuksensa, jos virkamiesten kovin kapulakieliset ilmaisut hallitsevat lehtijuttua. Mielestäni kapulakielisyyttä saa ja täytyy suodattaa elävämmäksi etenkin nuorten sivuilla.

Lisäksi nuorten sivujen tuottajat voisivat kannustaa kirjoittajia keksimään ja käyttämään omia vertauksia ja metaforia. Sellaiset elävöittävät tekstiä, kun taas ”vihreän valon näyttäminen” ja ”kiertää kuin kissa kuumaa puuroa” ovat sinällään tekstiä elävöittäviä mutta kovin kuluneita ilmauksia. Jos nuorilta tuleva palaute on negatiivista, voi vanhaan malliin palata. Väitän, että nuorten sivua voi käyttää eräänlaisena testilaboratoriona, sillä nuorisoraadin ansiosta sivusta ja sen sisällöstä saatu palaute tulee toimitukseen nopeasti raadin jäsenten ja heidän ystäviensä kautta.

Nuorten sivujen ulkonäkö herättäisi lukijoiden keskuudessa enemmän kiinnostusta, jos siihen kiinnitettäisiin toimituksessa enemmän huomiota. Jos pääjutun aihe on tiedossa hyvissä ajoin, voisi miettiä, toimisiko grafiikka pääkuvana ja laittaa sen tilaukseen. Hannu Pulkkinen (2009, 47) mukaan grafiikat ja faktalaatikot ovat suosittuja elementtejä lehdessä. Uskon, että grafiikka pysäyttää lukijan ikään katsomatta, joten niitä olisi hyvä käyttää useammin.

Vaikka pidän nuorten sivua sopivana tapana huomioida nuoret, se ei riitä. Toimituksessa ei saa levitä tai vahvistua sellainen asenne, että ”ei meidän tarvitse nuorista piitata kun meillä on raati”. Uutissivuilla on hyvä tuoda esiin nuoren näkökulma silloin, kun siihen on mahdollisuus tai journalistinen peruste. Joskus nuoria koskevan jutun voisi rakentaa kokonaan nuorten lähteiden varaan virkamieslähteiden sijaan. Tätä on tehty ainakin Aamulehdessä. Kuten Laila Itkonen (2002, 2) on pro gradu -työssään antanut ymmärtää, nuoret ovat mitä parhaimpia oman tilanteensa asiantuntijoita. Tätä nuorison tarjoamaa potentiaalia juttutuotannossa käytetään hyväksi Aamulehden lisäksi lähinnä Helsingin Sanomissa. Aamulehden ja Helsingin Sanomien nuorten huomioinnissa on se perustavaa laatua oleva ero, että Helsingin Sanomissa työn tekevät nuoret itse Nuorten Ääni -toimituksessa. Aamulehdessä taas juttuaiheet ja -näkökulmat valitaan toimituksessa, ja ikään kuin päätetään, mistä nuorten tulee tänään olla kiinnostuneita. Tällöin nuorten huomioiminen jää myös epäsäännölliseksi.

Jos nuoria haastateltaisiin uutissivuilla enemmän, nuoret kokisivat, että toimittajat suhtautuvat heihin tasavertaisesti muihin ikäryhmiin verrattuna. Kovin usein nuoria käsitellään uutissivuilla yhteiskunnallisena ongelmana, eikä sellainen ole omiaan lisäämään nuorison ja lehdistön välistä luottamusta. Samaan aikaan kun lehdistössä nuorisoa käsitellään pääasiassa ongelmana, mietitään, mikseivät he halua lukea julkaisuamme. Uutistoimituksille työskentelevät nuoret takaisivat sen, että nuoria haastattelisivat toiset nuoret. Tämä toisi juttuihin varmasti uusia, raikkaita näkökulmia ja vastauksia kysymyksiin, joita aikuiset eivät osaisi esittää.

Silloin kun nuoret aiheuttavat häiriötä, uutissivulla muistetaan monesti kertoa, että häiriötä aiheuttivat nimenomaan nuoret. Sen sijaan aikuisten tappelut tai muut vastaavat häiriöt kuitataan uutissivuilla usein ”humalaisten nahisteluna”. Nuorten

aiheuttamista häiriöistä luonnollisesti pitää kertoa, mutta kyseenalaistan sen tavan, jolla lehdistö sen tekee. Jos nuoret aiheuttavat häiriötä, sitä voisivat lehtien palstoilla tehdä myös aikuiset ja keski-ikäiset. Tällöin vähenisi käsitys siitä, että vain nuoret aiheuttavat ongelmia.

Jokaisen maakuntalehden uutistoimituksessa olisi tärkeää olla koululinkki. Koululinkki esittelisi itsensä koululaisille ja opettajille ja hänen yhteystietonsa olisivat esillä lehden sivuilla juuri nuorisoa ja koulua koskevia yhteydenottoja ja juttuvinkkejä varten. Tällaisia koululinkkejä on, mutta monesta toimituksesta sellainen puuttuu. On myös toimituksia, joissa koululinkki on nimetty, mutta se ei näy hänen työssään juuri mitenkään. Toimiva koululinkki tekee tavallisen uutistoimittajan töitä, mutta on ensisijaisesti kuulolla siitä, mitä koulumaailmassa ja nuorten keskuudessa tapahtuu. Siksi on tärkeää, että hänen yhteystietonsa ovat helposti saatavilla ja hän aika ajoin muistuttaa itsestään kouluihin ja erilaisiin nuorisjärjestöihin, jotta niiden vaihtuvat jäsenet osaisivat ottaa häneen yhteyttä.

Linkkinä voi toimia myös nuorisoraadin vetäjä, mutta ihannetilanteessa myös uutistoimituksessa on erillinen koululinkki. Tällöin esimerkiksi yliopistomaailman edustajien olisi helppo tapa lähestyä lehteä kun he haluavat asialleen julkisuutta. Nuorten sivu koetaan yliopistomaailmassa lasten sivuksi, joka ei yliopistosta kirjoittele, joten yhteydenotto jäisi varmasti yliopistotalolta tekemättä. Pelkästään nuorisoraadin vetäjän varassa kulkeva linkkitoiminta jättäisi näin aikuisopiskelijat paitsioon, kun heidän ei viitsi vaivata ruuhkaiseksi tiedettyä toimituksen sähköpostia. Tällaisissa tapauksissa moni uutisarvoltaan vähäinen, mutta kiinnostava juttuaihe voi lipsahtaa lehden näpeistä.

Tämän työn yhteydessä nousi esiin kysymys siitä, mitä nuoriso haluaa lehdeltä. Toiset sanovat, että viihdettä, toisten puhuessa samoista uutisista kuin muutkin ikäryhmät. Tähän kysymykseen on helppo saada lisävalaistusta seuraamalla niitä nuorten sivuja, joiden kirjoittajien tiedetään olevan nuoria. Ovatko aiheet viihteellisiä, käytännöllisiä vai uutismaisia? Sen perusteella mitä olen itse nuorten sivuja seurannut, väittäisin, että aiheet ovat pääosin käytännöllisiä. Tällä tarkoitan palvelujournalismia, jolla annetaan tietoa lukijalle. Päätelmän tekoon seurantani on auttamattoman lyhyt ja satunnainenkin, mutta suuntaa antava. Toinen helppo tapa päästä selville nuorten

haluista on kerätä raatilaisilta palautetta koko lehdestä. Näin toimitaan jo Savon Sanomissa, ja näin pitäisi ehdottomasti toimia muissakin toimituksissa, missä on nuorisoraati. Tällöin saa helposti selville, mitä nuoret lukevat ja mitä he lehdestä ajattelevat.

Palautteen keräämismallina aktiivinen nuorisoraati on poikkeuksellinen, sillä yhteydenottomahdollisuudet sanomalehtiin ovat usein yksipuolisia. Lehdet asettavat yhteystietonsa näytille ja jäävät odottamaan, että lukijat ottavat heihin yhteyttä (Heinonen: 2008, 93–95). Nuorisoraatien jäsenet sen sijaan ovat ikätovereidensa keskuudessa kouluissa ja siten jatkuvassa vuorovaikutuksessa ikätovereidensa kanssa. Tämä mahdollistaa keskustelemisen lehdestä sekä nuorten sivusta ja antaa näin mahdollisuuden keskustelun avulla saatuun interaktiiviseen palautteeseen.

Mari Hankala ehdottaa, että sanomalehdet lähettäisivät painotuotteitaan kouluille sillä ehdolla, että saavat lapsilta ja nuorilta palautetta (Suomen Lehdistö 4/2011). Tässä olisi oivallinen uusi palautekanava, jota on käytetty jopa hämmästyttävän vähän. Ainakin sanomalehtiweekilla koulut tilaavat innokkaasti ilmaisia lehtiä, mutta kouluissa on myös valtava potentiaali saada suoraa palautetta nuorilta itseltään. Tätä mahdollisuutta tulisi käyttää enemmän.

Lähteet

Alasuutari, Pertti (1999). Laadullinen tutkimus. Tampere: Vastapaino.

Barnard, Robert; Khan, Samir; Nesbitt, Paul & Cutajar, Joanna (2008). Youth Media DNA -Finland. Decoding the media and news consumption of Finnish youth 15–29. Paris: World Association of Newspapers.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha (1998). Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Eskola, Jari & Vastamäki, Jaana (2001). Teemahaastattelu. Teoksessa Aaltola, Juhani & Valli, Raine. Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Metodien valinta ja aineistonkeruu: vinkkejä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Hankala, Mari (2011). Sanomalehdellä aktiiviseksi kansalaiseksi? Näkökulmia nuorten sanomalehtien lukijuuteen ja koulun sanomalehtiopetukseen. Jyväskylä studies in humanities, 1459-4323; 148. Jyväskylä: Jyväskylä University Printing House.

Heinonen, Ari (2008). Yleisön sanansijat sanomalehdissä. Julkaisuja / Tampereen yliopisto, tiedotusopin laitos. Sarja A, 0358-4585; 108. Tampere: Journalismin tutkimusyksikkö.

Hietala, Veijo (1993). Kuvien todellisuus. Johdatusta kuvallisen kulttuurin ymmärtämiseen ja tulkintaan. Helsinki: Kirjastopalvelu Oy.

Hiltunen, Kati (2008). Sanomalehtien lasten ja nuorten sivut. Opinnäytetyö, Satakunnan ammattikorkeakoulu, liiketalouden koulutusohjelma, yritysviestinnän suuntautumisvaihtoehto.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena (2008). Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.

Hujanen, Erkki (2007). Lukijakunnan rajamailla. Sanomalehden muuttuvat merkitykset arjessa. *Jyväskylä studies in humanities*, 1459-4323; 68. Jyväskylä: Jyväskylä University Printing House.

Itkonen, Laila (2002). Ryhmässä! Nuoret aktiivisina toimijoina Iltalehden kansalaisjournalismikokeilussa. Pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto, tiedotusopin laitos.

Kantola, Anu (1998). Barrikadeilta brandiksi – mitä journalisti tekee ja mitä journalistilla tehdään? Teoksessa Kantola, Anu & Mörä, Tuomo (toim.) *Journalismia! Journalismia?* Porvoo: WSOY.

Kotilainen, Sirkku & Rantala, Leena (2008). Nuorten kansalaisidentiteetit ja mediakasvatus. *Julkaisuja / Nuorisotutkimusverkosto & Nuorisotutkimusseura*; 89. Helsinki: Hakapaino.

Kuutti, Heikki (2006). *Uusi mediasanasto*. Jyväskylä: Gummerus.

Lehikoinen, Päivi (2001). Kivoja kuvittajia ja supersuoriutujia. Raportti lasten ja nuorten kuvasta kuudessa sanomalehdessä. Sanomalehtien Liitto.

Luostarinen, Heikki & Uskali, Turo (2006). *Suomalainen journalismi ja yhteiskunnan muutos*. Teoksessa Heiskala, Risto & Luhtakallio, Eeva (toim.). *Uusi jako. Miten Suomesta tuli kilpailukyky-yhteiskunta?* Helsinki: Gaudeamus.

Luukka, Minna-Riitta; Hujanen, Jaana; Lokka, Antti; Modinos, Tuija; Pietikäinen, Sari & Suoninen, Annikka (2001). *Mediat nuorten arjessa. 13–19-vuotiaiden nuorten mediankäytöt vuosituhatosen vaihteessa*. Jyväskylä: Soveltavan kielentutkimuksen keskus.

Mazzarella, Sharon R. *Why Is Everybody Always Pickin' On Youth? Moral Panics about Youth, Media and Culture*. Teoksessa Mazzarella, Sharon R. (toim.). *20 Questions about Youth & the Media*. New York: Peter Lang Publishing Inc.

Mäkelä, Heta (2010). Nuorison suosima uutisvideo? Tutkimus nuorten käsityksestä hyvästä uutisvideosta ja uutisvideon katsomisen syistä. Pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto, tiedotusopin laitos.

Nieminen, Pantti (2004). Media markkinoilla: Johdatus joukkoviestintään ja sen tutkimukseen. Helsinki: Loki-kirjat.

Noppiari, Eina; Uusitalo, Niina; Kupiainen, Reijo & Luostarinen, Heikki (2008). "Mä oon nyt online!" Lasten mediaympäristö muutoksessa. Julkaisuja / Tampereen yliopisto, tiedotusopin laitos. Sarja A, 0358-4585; 104. Tampere: Tampereen yliopiston tiedotusopin laitos.

Perko, Touko (2002). Hyvän journalismin periaatteet pätevät yhä. Teoksessa Perko, Touko; Salokangas, Raimo & Luostarinen, Heikki (toim.). Median varjossa. Jyväskylä: Gummerus.

Perko, Touko (2003). Laatu on se tärkein. Nuorten ja toimittajien kritiikit kohtaavat. Helsinki: Sanomalehtien liitto

Pietilä, Antti-Pekka (2007). Uutisista viihdettä, viihteestä uutisia. Median muodonmuutos. Jyväskylä: Gummerus.

Pulkinen, Hannu (2009). Näin näin. Kirjoituksia journalismista. Helsinki: Suomen Lehdistö.

Raundalen, Magne & Steen, Vincens (2002). Sanomalehti valokeilassa 2002. Sisältötutkimus. World Assosiation of Newspapers.

Ruusuvuori, Johanna; Nikander, Pirjo & Hyvärinen, Matti. Haastattelun analyysin vaiheet. Teoksessa Ruusuvuori, Johanna; Nikander, Pirjo & Hyvärinen Matti (Toim.). Haastattelun analyysi. Tampere: Vastapaino.

Uusitalo, Niina; Vehmas, Susanna & Kupiainen, Reijo (2011). Naamatusten verkossa. Lasten ja nuorten mediaympäristön muutos, osa 2. Tampere: Tampereen yliopisto, tiedotusopin laitos.

Lehti- ja verkkoaineisto

Aamulehti (2011a). Teemalahdet. Viitattu 20.4.2011:

<http://www.aamulehti.fi/mediapalvelu/mediatiedot/alasivu.shtml/teemalahdet/?101121>

Aamulehti (2011b). Viikkolehdet. Viitattu 20.4.2011:

<http://www.aamulehti.fi/mediapalvelu/mediatiedot/alasivu.shtml/viikkolehdet/?101126>

Alma Media (2011). Missio, arvot ja vastuu. Viitattu 20.4.2011:

http://www.almamedia.fi/missio_visio_ja_arvot

Ahonen, Ida (2011). Ura auki ompelemalla. Kaleva 27.2.2011.

Finlex (2008). Kuluttajansuojalaki. Viitattu 2.11.2011:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2008/20080561>

Finlex (2006). Nuorisolaki. Viitattu 24.10.2011:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>

Gråsten, Väänänen (2011). Bileet auto rahaa valtaa? Savon Sanomat 21.2.2011.

Hitunen, Jaana (2010). Superviikko tiedossa. Savon Sanomat 12.10.2010.

Holappa, Piia (2010). Ystävä voi auttaa pahimman yli. Kaleva 3.10.2010.

Hyrkäs, Eve (2011). Ensivaikutelma ratkaisee. Kaleva 6.2.2011.

Juutinen, Janina (2011). Perjantaisin hengailaan kylillä. Kaleva 13.2.2011.

Kaleva (2010). Kalevan mediatiedot 2011. Viitattu 20.4.2011 pdf-dokumenttiin osoitteessa <http://yrittajasiakkaat.kaleva.fi/index.php?88>

Kansallinen Mediatutkimus (2011). Kansallinen Mediatutkimus, KMT. Viitattu 9.2.2011: <http://www.levikintarkastus.fi/mediatutkimus/index.php>

Keskisuomalainen (2010). Keskisuomalaisen mediakortti 2011. Viitattu 20.4.2011 pdf-dokumenttiin osoitteessa <http://www.savonsanomat.fi/mediamyynti/tuotteet/>

Keskisuomalainen konserni (2010). Organisaatiokaavio. Viitattu 9.9.2011: http://www.keskisuomalainen.com/web/files/organisaatiokaavio_2010.pdf

Koskinen, Anu Leena (2009). Riskikuljettajan tie voi alkaa mopoiässä, jos kukaan ei puutu. Aamulehti 4.12.2009.

Levikintarkastus (2010). Levikkitietokanta. Viitattu 20.4.2011: <http://www.levikintarkastus.fi/levikkitietokanta/index.php>

Liikenneturva (2010). Nuorten liikenneonnettomuudet. Viitattu 12.1.2011: http://www.liikenneturva.fi/multimagazine/web/sarmana_liikenteessa/nuoret_liikenteessa_tilasto.php

Luotonen, Mervi (2011). Sinä sen tiedät. Turun Sanomien Extra-liite 15.1.2011.

Malin, Veera (2011). Enemmän irti yhteistyöstä. Suomen Lehdistö 4/2011.

Mattson, Ulla (2010). Pienryhmillä taistellaan yksinäisyyttä vastaan. Turun Sanomat 12.5.2010.

Mujunen, Jutta; Koivunen, Roosa & Lahtonen, Assi (2011). Kolme omituista. Keskisuomalainen 9.2.2011.

Nygren, Riina (2011). Lähes selvät sävelet. Keskisuomalainen 23.2.2011.

Sanomalehtien Liitto (2010). Eka lehti. Viitattu 7.9.2011:

<http://www.sanomalehdet.fi/ekalehti>

Sanomalehtien Liitto (2008a). Kotimaan uutiset nousivat nuorten suosikiksi sanomalehdissä. Viitattu 18.2.2011:

http://www.sanomalehdet.fi/index.phtml?3216_m=3228&3216_o=40&s=2368

Sanomalehtien Liitto (2008b). Nuoret ja nuoret aikuiset lisänneet verkkolehtien lukemista. Viitattu 18.2.2011:

http://www.sanomalehdet.fi/index.phtml?3216_m=3330&3216_o=25&s=2368

Sanomalehtien Liitto (2009). Nuoret luottavat eniten sanomalehtiin. Viitattu 18.2.2011:

http://www.sanomalehdet.fi/index.phtml?3362_m=3387&3362_o=10&s=2389

Sanomalehtien Liitto (2010). Sanomalehtiviikko. Viitattu 18.12.2010:

<http://www.sanomalehdet.fi/index.phtml?s=2323>

Savon Sanomat (2010). Savon Sanomien mediatiedot 2011. Viitattu 20.4.2011 pdf-dokumentin osoitteessa <http://www.savonsanomat.fi/mediamyynti/tuotteet/>

Turun Sanomat (2010). Turun Sanomien mediatiedot 2011. Viitattu 20.4.2011 pdf-dokumenttiin sivustolla <http://www.ts.fi/yritysassiakkaat/mediatiedot/>

Ulmanen, Salla (2011). Tekijöidensä näköistä sirkusta. Kaleva 20.2.2011.

Vepsäläinen, Heta; Raatikainen, Annariina (2011). Viimeinen päivä lapsena. Kaleva 7.2.2011.

Vestetinen, Oskari (2011). Edessä loistava tulevaisuus. Keskisuomalainen 12.1.2011.

Välikoski, Sinikka (2011). Elintarvikeala nuorille tutuksi. Ilkka 29.1.2011.

Julkaisemattomat lähteet

Koskinen, Anuleena (2011). Sähköpostikeskustelu 24.10.2011.

Uusitalo, Niina (2011). Toinen luonto. Tutkimusretkiä lasten, nuorten ja nuorten aikuisten mediaympäristöön. Seminaari Tampereen yliopistossa 17.2.2011.

Liite

Kysymysrunko

- Miten määritätte nuoret? Eli mitä ymmärrätte sanaparilla nuori lukija?
- Mitä nuoriso käsittääksenne haluaa lehdeltä?
- Täytyykö nuoret huomioida jotenkin lehtimaailmassa? Miksi / miksi ei?
- Onko lehdessänne nuorisolle suunnattua materiaalia? Miksi on? Mitä? / Miksi ei ole?
- Millä tavoin teidän lehtenne huomioi nuoret?
- Saavatko nuoret mielestäsi riittävästi näkyvyyttä lehdessänne?
- Otetaanko nuoriso lehden suunnittelussa tai saadussa palautteessa huomioon?
- Täytyykö nuorisolle olla omanlaistaan journalismia?
- Millainen on nuorisolle suunnattu juttu? Riittääkö nuorten jutuksi se, että kuvassa on nuori?